

MATEŘSKÁ ŠKOLA Korálek Pardubice, Rumunská 9
tel.: 466 262 717, 704 600 049, e-mail: reditelka@ms-koralek.cz

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

KORÁLEK ŽIVOTA

OSNOVA

1	Identifikační údaje o škole	3
1.1	Název ŠVP	3
1.2	Údaje o škole.....	3
1.3	Zřizovatel	3
1.4	Platnost dokumentu	3
2	Obecná charakteristika školy.....	4
2.1	Velikost školy	4
2.2	Lokalita školy.....	4
2.3	Charakter a specifika budovy	4
3	Podmínky vzdělávání	6
3.1	Věcné podmínky	6
3.2	Životospráva.....	6
3.3	Psychosociální podmínky	6
3.4	Organizace chodu	7
3.5	Řízení mateřské školy	7
3.6	Personální a pedagogické zajištění	8
3.7	Spoluúčast rodičů	8
3.8	Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.....	9
3.9	Podmínky vzdělávání dětí nadaných.....	9
3.10	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	9
4	Organizace vzdělávání.....	10
5	Charakteristika vzdělávacího programu	11
5.1	Zaměření školy	11
5.2	Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu	11
5.3	Metody a formy vzdělávání.....	11
5.4	Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných	12
6	Vzdělávací obsah	14
6.1	V kapce rosy korálek září v souladu s přírodou se nám žít daří.....	14
6.2	To jsem já člověk malý, v srdci nosím korálek hravý.....	30
6.3	Korálek ke Korálku sedá, společně tradice hledá.....	56
6.4	Korálky nám putovaly, křížem krážem cestovaly	76
6.5	Popis zpracování třídního vzdělávacího programu	101
6.6	Dílčí projekty a programy	101
7	Systém evaluace	101

1 Identifikační údaje o škole

1.1 Název ŠVP

NÁZEV ŠVP: Korálek života

1.2 Údaje o škole

NÁZEV ŠKOLY: **Mateřská škola Korálek Pardubice, Rumunská 90**

SÍDLO ŠKOLY: **Rumunská 90, Studánka, Pardubice, 53003**

KONTAKTY: **704 600 049**

e-mail: **reditelka@ms-koralek.cz**

web: **www.ms-koralek.cz**

REDIZO: **600095941**

IČO: **70941939**

IZO: **600095941**

STATUTARNÍ ZÁSTUPCE ŠKOLY: **Petra Vopršalová**

ZPRACOVATELÉ PROGRAMU: **Petra Vopršalová, Pavla Hrubešová, kolektiv MŠ**

1.3 Zřizovatel

NÁZEV ZŘIZOVATELE: **Statutární město Pardubice**

ADRESA ZŘIZOVATELE: **Perštýnské nám.1, 530 21 Pardubice**

KONTAKTY:

tel.: **466 859 111**

1.4 Platnost dokumentu

PLATNOST DOKUMENTU: **1.9.2025-31.8.2031**

ČÍSLO JEDNACÍ: **MŠ 17/2021/2**

DATUM PROJEDNÁNÍ V PEDAGOGICKÉ RADĚ: **22.8. 2025**

.....
ředitel školy

Petra Vopršalová

.....
Razítko školy

2 Obecná charakteristika školy

2.1 Velikost školy

Kapacita školy: **156**

Počet tříd: **6**

Počet pracovníků: **26**

V případě potřeby a možnosti je stálý počet pracovníků doplňován o další pracovníky (např. chůvy, školní asistenty, apod.).

2.2 Lokalita školy

Lokalita školy:

Mateřská škola je součástí sídliště Studánka, nachází se v klidné vilové části, kde vedou málo frekventované místní komunikace. MŠ je obklopena vzrostlou zelení, v její blízkosti je smíšený les přiléhající k samotné obci Spojil. Nedaleko MŠ se nachází několik Základních škol (ZŠ Studánka, ZŠ Spořilov, ZŠ Dubina).

2.3 Charakter a specifika budovy

Charakter a specifika budov:

Mateřská škola je jednopodlažní pavilonová budova, která má samostatné vchody do jednotlivých šaten tříd. Součástí MŠ je zrekonstruovaná sborovna, která je k dispozici pro zaměstnance MŠ. V areálu MŠ se nachází krásná prostorná zahrada pro starší děti a menší zahrada pro malé děti. Mateřská škola je rozdělena na 4 budovy, které jsou vzájemně propojeny spojovacími chodbami. Budova hospodářského pavilonu v sobě zahrnuje školní kuchyň, sklady, nově zrekonstruované zázemí pro provozní zaměstnance, nová prádelna se sušárnou a mandlem, kancelář vedení MŠ a kancelář vedoucí školní jídelny. Šest tříd, kterými školka disponuje je rozdělena na třídy pro mladší děti, které se nachází v přízemí budovy (Bílý korálek, Červený korálek, Zelený korálek) a starší děti, které jsou umísťovány do tříd v prvním poschodí (Oranžový korálek, Žlutý korálek, Modrý korálek).

Dopravní dostupnost školy:

Dopravní dostupnost je zajištěna při hlavní silnici Na Drážce MHD Pardubice, nejbližší spojení k mateřské škole je od hlavního nádraží autobusy č. 8, č.13, č.26, spojení je obousměrné.

Informace z historie školy:

Historie naší školky se píše od roku 1979. Prvotně bylo zařízení otevřeno jako společné zařízení Jesle a mateřská škola Rumunská ul. Pardubice. K 1.lednu 2002 se organizace stává samostatným právním subjektem s názvem Mateřská škola Korálek Pardubice, Rumunská 90, kterou navštěvují děti zpravidla ve věku od 3 do 7 let. Ve vedení školy postupně stály paní ředitelky: p. Hana Kmoníčková, Vlasta Nováková, Bc. Alena Stehnová, Venuše Novotná - pověřená vedením školy. V roce 2020 byla jmenována do funkce ředitelky Petra Vopršalová

Mateřská škola má navázanou úzkou spolupráci se zřizovatelem Statutární město Pardubice, s výše jmenovanými základními školami, s SPC Pardubice při Svítání, s SPC Duháček Hradec Králové, Pedagogicko-psychologickou poradnou Pardubice, s OSPOD Pardubice, s Baby Music v zastoupení Mgr. Helena Chaloupková, Ph.D. – výuka angličtiny, s EKO centrem Paleta a dalšími institucemi. Při mateřské škole Korálek je zřízen Spolek rodičů, jako samostatná organizace, která se podílí na zlepšování podmínek pro děti v MŠ, finanční a organizační pomocí.

3 Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Mateřská škola má dostatečné prostory pro kapacitu školy, prostory jsou vzdušné a maximálně vyhovující pro práci s dětmi. Podmínky odpovídají požadavkům RVP pro PV.

Dětský nábytek, tělocvičné nářadí, zdravotně hygienické zařízení i vybavení pro odpočinek jsou přizpůsobeny antropometrickým požadavkům, odpovídají počtu dětí, jsou zdravotně nezávadné a bezpečné. Třídy jsou vybaveny didaktickými pomůckami, které odpovídají normám věkových skupin, jsou zajímavé, inspirativní a rozvíjející potřebné dovednosti a vědomosti, vzhledem k věkovému obsazení tříd. Hračky a didaktické pomůcky jsou umístěny v dostupně vysokých skříních a regálech. Jsou ukládány systematicky a přehledně, rozděleny podle jednotlivých oblastí předškolního vzdělávání. Prostředí je upraveno tak, aby veškeré práce byly dostupné i pro zákonné zástupce dětí a Ti mohli průběžně sledovat dosažené výsledky svých dětí. Zahrada disponuje velkým prostorem, její vybavení je vhodné pro děti předškolního věku. Na zahradě máme herní prvky, zrekonstruovaný altán, mlhoviště, nové zahradní domky na uložení hraček a v druhém domku zahradní nářadí. Všechny prostory MŠ vnitřní i venkovní splňují bezpečnostní a hygienické normy. Nově zrekonstruované prostory zázemí pro provozní zaměstnance, prádelna, šatna a sušárna.

3.2 Životospráva

Záměrem naší školy je dětem nabízet plnohodnotné zdravé stravování, upevňovat v dětech zdravé stravovací návyky a zdravý životní styl. Skladba jídelníčku je sestavována dle norem spotřebního koše a zároveň dbáme na chutnost pokrmů. V Roce 2025 jsme se zapojili do projektu Dietní stravování. Je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád, přizpůsobený potřebám dětí. Pobyt venku je v maximální možné době, v návaznosti na počasí. Ve třídách se neustále větrá a teplota je nastavena na optimální podmínky. Děti mají dostatek volného pohybu, za dodržení základních pravidel při zajištění zdraví dětí. V denním režimu je respektována individuální potřeba aktivity, spánku a odpočinku. Děti ke spánku nenutíme, v případě nespavosti dětí jim nabízíme klidové aktivity u stolečku. Dbáme na zásady zdravého životního stylu, děti vedeme k pohybu. V MŠ máme denně dostatek ovoce a zeleniny. Učitelky se chovají tak, aby dětem byli správným vzorem. Dbát na pravidelné větrání tříd, včas chodit na vycházky a nadále být správným příkladem dětem.

3.3 Psychosociální podmínky

Prioritou naší MŠ je vytvořit dětem i zaměstnancům bezpečné podmínky pro vzdělávání. Adaptace dětí v MŠ je nenásilná, dbáme na individuální potřeby dětí, a především na jejich psychickou i fyzickou zralost. Respektujeme potřeby dětí, jejich individuální možnosti a schopnosti. Vytváříme podnětné prostředí pro další rozvoj osobnosti dětí. Ke všem dětem přistupujeme rovnocenně bez ohledu na

jejich sociální zázemí. Činnosti v MŠ jsou vyvážené jak v rovině volnosti, osobní svobody, tak v rovině řádu a povinností. Snažíme se dětem dávat jasné a výstižné pokyny. Dbáme při tom na individuální zvláštnosti dětí. Pedagogický styl je přizpůsoben potřebám dětí. Je vyvážený empatickým, naslouchajícím, respektujícím, důsledným a zároveň autoritativním způsobem. Snažíme se dát dětem velký prostor pro samostatné rozhodování. Učíme děti, že každé rozhodnutí má své pozitivní i negativní důsledky. Od nástupu dětí do MŠ vedeme děti k samostatnosti při sebeobsluze, rozhodování i výběru činností. Vytváříme zdravé, respektující vztahy mezi dětmi a dospělými. Vedeme děti k úctě a uznávání autorit a zároveň se snažíme vytvářet komunikativní atmosféru v MŠ. V MŠ máme vypracovaný Minimální preventivní program. Nadále budeme zvyšovat kvalitu vzdělávacích podmínek.

3.4 Organizace chodu

Denní řád je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na individuální potřeby dětí a aktuální změny potřeb. Pohybové aktivity jsou zařazovány pravidelně do vzdělávací nabídky. Snažíme se děti otužovat při zdravotně preventivních pohybových aktivitách. Pozornost učitele je po celý den plně věnována dětem a jejich vzdělávání. Zázemí MŠ je přizpůsobeno individuálním potřebám dětí. Snažíme se vytvářet přátelské a příjemné vizuální prostředí. Adaptace dětí v MŠ je vždy přizpůsobena možnostem a zralosti dětí. Převažuje spontánní, nepřímo řízené činnosti nad řízenými činnostmi. Chod MŠ je přizpůsobený režimu dne a potřebám dětí. Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru, aby ji mohly dokončit nebo v ní později pokračovat. Činnosti v MŠ jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem. Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti, děti mají možnost účastnit se společných činností v malých, středně velkých i velkých skupinách. Je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí. V případě potřeby, mají děti možnost uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se společných činností. Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí. Pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky (věcné vybavení prostředí je dostatečné a kvalitní, pomůcky jsou připravovány včas). Nejsou překračovány stanovené počty dětí ve třídě, spojování tříd je maximálně omezeno. Více nasloucháme potřebám dětí.

3.5 Řízení mateřské školy

Povinnosti, pravomoce a úkoly jsou vymezeny v pracovních náplních zaměstnanců. Informační systém je koncipován pomocí nástěnek, webových stránek, elektronického systému Správa MŠ, při komunikaci se zákonnými zástupci Naše MŠ, pravidelných pondělních porad, pedagogických porad a WhatsApp skupin.

Ředitel vede zaměstnance k otevřenému dialogu, navozuje přátelskou atmosféru, klade důraz na čestnost, kolegiální a respektující atmosféru MŠ. Zaměstnanci jsou pravidelně pozitivně motivováni

k dosahování kvalitních pracovních výkonů. Při mateřské škole Korálek Pardubice, Rumunská 90 je zřízený Spolek rodičů, který úzce spolupracuje s učiteli, rodiči a vedením školy. Rodiče jsou nedílnou součástí dění v MŠ a podílejí se na zlepšování podmínek pro vzdělávání. Plánování v MŠ je systematické, cílené a účelové. Všechny oblasti jsou koncipovány ke komplexnosti, vyhodnocování a přijímání opatření ke zlepšení a zkvalitňování vzdělávání.

ŠVP je vypracováno v kooperaci se zaměstnanci školy. Podněty ke korekci jsou akceptovány, důkladně prostudovány a popřípadě zakonponovány do ŠVP. Mateřská škola úzce spolupracuje se zřizovatelem, základními školami v nejbližším okolí, s Městským obvodem III., PPP Pardubice, SPC Pardubice, SPC Hradec Králové Duháček, OSPOD Pce, atd.

V MŠ probíhá vzdělávání v anglickém jazyce 1x týdně od 8:00-12:00h na třídách, kde zákonní zástupci projeví zájem. Škola spolupracuje s externí firmou Baby Music, pod vedením paní Mgr. Helena Chaloupková, Ph.D., která nám dodává kvalifikované lektory.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

Všichni pedagogičtí pracovníci mají dokončené odborné vzdělání k výkonu své práce nebo si ho dodělávají. Někteří si svoji kvalifikaci nadále rozšiřují. Nastavení pravidel v organizaci jsou jasně definována. Všichni zaměstnanci mají své pracovní povinnosti, které jsou následně kontrolovány vedoucími pracovníky. Tým MŠ funguje komplexně a synchronně. V průběhu školního roku se zaměstnanci vzdělávají v dalších oblastech. Některé vzdělávání je na základě individuálních potřeb zaměstnanců a na základě potřeb školy. Profesionální kompetence jsou kontrolovány vedením školy. Ředitel sleduje a vyhodnocuje kompetence zaměstnanců a posouvá jejich hranice na maximum. Služby učitelů jsou stanoveny před začátkem školního roku. V průběhu roku se organizace přizpůsobuje potřebám školy. Za organizaci zodpovídá ředitelka a zástupkyně ředitelky školy. Překrývání učitelů je nastaveno na maximálně možné úrovni. Učitelé na třídách úzce spolupracují při vytváření vzdělávací nabídky a aplikují tyto přípravy v praxi. Tým MŠ je veden k profesionálnímu jednání a chování. Ředitelka se snaží neustále rozšiřovat informace o platné legislativě a dalších změnách v předškolním vzdělávání tak, aby její zaměstnanci byli co nejvíce orientovaní v předškolním vzdělávání. 1x ročně probíhá v MŠ oční screening dětí. Nadále vést zaměstnance k samostudiu a rozšiřování povědomí o novinkách v předškolním vzdělávání.

3.7 Spoluúčast rodičů

Zaměstnanci se snaží navázat co nejbližší vztah s rodiči. Ve škole panuje přátelská, vstřícná, důvěryhodná a respektující atmosféra. Při mateřské škole je vytvořen Spolek rodičů při Mateřské škole Korálek, Rumunská 90. Se spolkem je navázána intenzivní spolupráce. Naší snahou je naplňovat individuální potřeby dětí, respektovat potřeby rodiny a zároveň co nejlépe připravit děti pro vstup do základní školy. Na základě každodenní komunikace s rodiči, jsou vždy, včas a konkrétně informováni o

dění v MŠ a úspěších jejich dětí. Rodiče jsou informováni pomocí nástěnek, webových stránek, emailů, programu Naše MŠ a individuálními rozhovory s učiteli. U všech dětí probíhají jednou ročně konzultace. Zaměstnanci školy respektují soukromí rodiny, zachovávají diskrétnost a jsou empatičtí. Jednají s rodiči ohleduplně a profesionálně. Učitelé podporují rodinou výchovu, nabízejí konzultace rodičům, případně předávají kontakty na odborníky v této oblasti. Dbát na správnou komunikaci s rodiči, rozšiřovat povědomí učitelů preventivních programech v oblasti výchovy dětí. Před odchodem dětí do ZŠ probíhají konzultace s učiteli prvních tříd, kde paní učitelky ze mateřské školy předají informace o dosažených výsledcích vzdělávání.

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Dolní třídy mají bezbariérový přístup. Prostředí školy je vybaveno bezpečnostními prvky, herny jsou uspořádány co nejsystematičtěji, tak aby byly praktické a bezpečné. V mateřské škole jsou k dispozici kompenzační pomůcky především pro děti s poruchou sluchu a lehkou autistickou poruchou. V MŠ je kvalifikovaný speciální pedagog, který má na starosti péči o děti s podpůrným opatřením. Mateřská škola spolupracuje s PPP Pardubice, SPC Svítání, SPC Duháček Hradec Králové, v případě potřeby spolupracuje i s podobnými odbornými institucemi. Počty dětí na třídě jsou upraveny dle právních předpisů, v návaznosti na podpůrná opatření konkrétně umístěných dětí a počtu dvouletých dětí ve třídách. Asistent pedagoga je umístěn konkrétně ve třídě s dítětem s podpůrným opatřením. Je nápomocen při práci učitelů, plní jeho rozkazy a zároveň se samostatně připravuje na práci s dítětem. Školní asistent je flexibilní pro pomoc v celé MŠ. V MŠ je nastaven vhodný komunikační systém, který uspokojuje potřeby dětí, zaměstnanců i rodičů. Integrace dětí probíhá v sounáležitosti s RVP pro PV a ŠVP.

3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Mateřská škola se snaží průběžně doplňovat vybavení pro nadané děti. V MŠ je dostatek materiálu, knih a didaktických pomůcek pro rozvoj nadaných dětí. Učitelé se snaží maximálně rozvíjet potenciál nadaných dětí. Organizace práce je přizpůsobena tvorbě podmínek pro nadané děti. Učitelé se neustále vzdělávají pomocí odborné literatury a seminářů, aby měli dostatek informací pro práci s nadanými dětmi. Mateřská škola v případě potřeby spolupracuje s odbornými institucemi.

3.10 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Vzdělávání dvouletých dětí v naší MŠ je již běžnou součástí školy. Třídy jsou vybaveny didaktickými pomůckami, vhodnými pro vzdělávání dvouletých dětí. Při práci s dětmi mladšími tří let je bezpečné prostředí na prvním místě. Prostředí je plně přizpůsobeno jejich potřebám. Děti mají dostatek prostoru pro pohyb, vše s ohledem na bezpečnost dětí. Umyvadla a toalety jsou v předepsané výšce, tak aby dětem umožnila pohodlné použití WC a umyvadel. V šatnách mají děti dostatek prostoru a

úložných prostor pro náhradní oblečení. Režim vzdělávání dvouletých dětí je přizpůsoben individuálním potřebám dětí, tak aby byly naplněny podstaty předškolního vzdělávání. Adaptace dětí je nenásilná, vždy po domluvě s rodiči a s ohledem na psychickou zralost dítěte. Dítěti je umožněno používat specifické pomůcky pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty. U dvouletých dětí převládá forma volné hry. Řízené činnosti jsou zařazovány častěji, ale na kratší časový interval. Formy vzdělávání jsou upravovány podle aktuálních potřeb dětí. Učitel k dětem přistupuje citlivě, s láskou, trpělivostí a respektem. Snažíme se navozovat atmosféru důvěry, příjemného prostředí, přátelského ovzduší a maximálně spolupracovat s rodinou. Neustále doplňovat didaktické pomůcky, hračky a herní prvky pro vzdělávání dvouletých dětí.

4 Organizace vzdělávání

Druh provozu školy: Celodenní

Počet tříd:

1. Červený korálek
2. Zelený korálek
3. Modrý korálek
4. Žlutý korálek
5. Bílý korálek
6. Oranžový korálek

V jednotlivých třídách je maximální počet dětí 26. Třídy jsou heterogenní.

Pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd:

Do tříd Modrého korálku a Žlutého korálku jsou přednostně zařazovány děti předškolní a s OŠD, skupina je doplněna dětmi čtyřletými. Věkové složení ostatních tříd se může měnit podle věkové struktury skupiny dětí v daném školním roce.

Činnosti se souběžným působením dvou učitelů ve třídě:

- řízené činnosti
- částečně řízené činnosti
- pobyt venku
- oběd

Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy:

Do mateřské školy jsou přijímány děti zpravidla ve věku od 3 do 6 let, při odkladu povinné školní docházky až do 7 let, v případě volné kapacity mohou být v určitých případech přijaty i děti mladší tří let, nejdříve však po dovršení druhého roku. Přijímací řízení probíhá v květnu. Kritéria pro přijímání dětí do MŠ vyhláší ředitelka školy a zveřejní je s dostatečným předstihem na internetových stránkách školy a na hlavní vývěsce.

Popis pravidel organizace individuálního vzdělávání:

Zákonný zástupce dítěte, které bude plnit povinnost předškolního vzdělávání, má možnost zvolit formu individuálního vzdělávání. Pravidla individuálního vzdělávání jsou popsána ve Školním řádu mateřské školy. Ředitelka mateřské školy doporučí zákonnému zástupci dítěte přehled oblastí, v nichž má být dítě vzděláváno a dohodne se zákonným zástupcem dítěte způsob ověření a termíny ověření, včetně náhradních termínů. Mateřská škola ověří úroveň osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech a případně doporučí zákonnému zástupci další postup při vzdělávání. Zákonný zástupce dítěte, které je individuálně vzděláváno, je povinen zajistit účast dítěte u ověření. Ředitelka mateřské školy, kam bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání, ukončí individuální vzdělávání dítěte, pokud zákonný zástupce dítěte nezajistil účast dítěte u ověření, a to ani v náhradním termínu. Odvolání proti rozhodnutí ředitelky mateřské školy o ukončení individuálního vzdělávání dítěte nemá odkladný účinek. Po ukončení individuálního vzdělávání dítěte nelze dítě opětovně individuálně vzdělávat. Výdaje spojené s individuálním vzděláváním dítěte hradí zákonný zástupce dítěte s výjimkou speciálních kompenzačních pomůcek a výdajů na činnost mateřské školy, do níž bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Zaměření školy

Vzdělávání probíhá v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání. Specifikum naší MŠ je co nejpřirozenější cestou vést děti k připravenosti pro vstup do základní školy, emocionální zralosti, sociálních dovedností, samostatnosti a především rozvíjení maximálních individuálních schopností jednotlivce. Snažíme se děti vést k lásce ke sportu, zdravému životnímu stylu a pohybovým aktivitám. Vytváříme ve školce atmosféru přátelství, bezpečí a jistoty. Snažíme se maximálně zapojit zákonné zástupce do dění a vzdělávání ve škole.

5.2 Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu

Naším dlouhodobým cílem je vytvořit školku, do které se děti budou každý den těšit, budou se zde cítit v bezpečí. Řízené činnosti budou přizpůsobeny individuálním potřebám dětí, pracovní kolektiv bude jednotný v působení na děti a zároveň vytvoříme funkční přátelské vztahy s rodiči. Vzdělávání bude na nejvyšší možné úrovni a nadále naším cílem bude zlepšovat a inovovat předškolní vzdělávání.

5.3 Metody a formy vzdělávání

Formy vzdělávání:

Vzdělávání probíhá během celého dne, při všech činnostech a situacích. Při práci vyváženě kombinujeme skupinové, individuální a frontální činnosti.

Metody vzdělávání:

- námětové hry
- volná hra
- hra s pravidly
- dramatická hra
- prožitkové a činnostní učení
- komunitní kruh
- situační učení
- spontánní sociální učení
- experimentování
- kooperativní učení

5.4 Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP:

Jestliže na základě pozorování a průběžné pedagogické diagnostiky učitelky zjistí potřebu speciálního přístupu, zpracovávají pro konkrétní dítě plán pedagogické podpory (PLPP). Při tvorbě plánu komunikují s rodiči, zohledňují jejich postřehy o dítěti. Plán průběžně vyhodnocují a aktualizují s ohledem na potřeby dítěte. Nejpozději po třech měsících vyhodnocují účinnost opatření. Pokud se podpůrné opatření nejeví jako dostatečné, doporučí rodičům návštěvu školského poradenského zařízení.

Děti s odlišným mateřským jazykem, cizinci:

Nutná adaptace na nové jazykové a kulturní prostředí, potřeba dopomoci s domácí přípravou. Z důvodu neznalosti jazyka výuky nebo i sociálního znevýhodnění (např. spojeného s přesídlením do nové země) nutný individuální přístup. Každé dítě reaguje na tyto skutečnosti (nebo i na případné další, s výše uvedenými skutečnostmi přímo nesouvisející zátěžové faktory) svým specifickým způsobem. Je třeba zjistit, jak se promítají do jeho chování a prožívání – očekávatelnými reakcemi jsou např. úzkostné ladění, pasivita, negativismus a jiné projevy agrese, ale také stesk, negativní prožitky spojené se snížením úspěšnosti ve vzdělávání a/nebo s obtížemi ve vytváření potřebných sociálních vazeb. Učitelé se průběžně vzdělávají v oblasti práce s dětmi s odlišným jazykem a cizinci.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení IVP:

Školské poradenské zařízení doporučí další postup, stanoví podpůrné opatření, případně doporučí IVP. Škola dle návrhu ŠPZ zajistí přizpůsobení obsahu i podmínek vzdělávání specifickým potřebám nebo

mimořádným schopnostem dítěte tak, aby docházelo k rozvoji dítěte v rámci jeho možností a individuality.

Pravidla pro zapojení další subjektů:

Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu. Vše probíhá v úzké spolupráci s rodinou.

Spolupráce s MOSTPRO a organizacemi, zajišťující péči o cizince.

Zodpovědné osoby:

- ředitelka školy
- zástupkyně řediteky
- učitelka
- asistent pedagoga

Přehled předmětů speciálně pedagogické péče:

- řečová výchova
- rozvoj grafomotorických dovedností
- rozvoj vizuálně percepčních dovedností
- zdravotní tělesná výchova
- nácvik sociální komunikace
- zraková stimulace
- logopedická péče
- rozvíjení sluchového vnímání
- odezírání, rozumění mluvené řeči a její produkci
- prostorová orientace
- rozvoj zbytkového sluchového a zrakového vnímání,
- další oblasti případně vychází z konkrétních obtíží žáka

Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Vzdělávání dětí mladších tří let je přizpůsobeno specifikům této věkové kategorie. Řízené činnosti probíhají spíše v kratších intervalech. Postupně se intervaly prodlužují. Spíše zařazujeme spontánní námětové hry, vedeme děti k pravidelnému režimu a samostatnosti. Adaptace dětí je přizpůsobena jejich potřebám. Učitelé k těmto dětem přistupují s mateřskou láskou, péčí a něžností.

6 Vzdělávací obsah

6.1 V kapce rosy korálek září v souladu s přírodou se nám žít daří

Charakteristika IB:

Tento integrovaný blok je zaměřen na rozvoj environmentálního povědomí dětí předškolního věku. Cílem je probudit v dětech zájem o přírodu, podpořit jejich schopnost pozorovat změny v přírodním prostředí a vést je k pochopení základních ekologických souvislostí. Děti se učí přírodu vnímat všemi smysly, chápat její význam pro život člověka a uvědomovat si svou roli v ochraně životního prostředí. Blok zahrnuje témata týkající se ročních období, počasí, života rostlin a zvířat, vztahů v přírodě, ekologických zásad a odpovědného přístupu k přírodnímu bohatství. Podporuje rozvoj pozitivního vztahu k přírodě prostřednictvím praktických činností, her, pozorování, experimentování i přímého kontaktu s přírodou.

Děti se učí základním návykům šetrného chování vůči přírodě, jako je třídění odpadu, šetření vodou a energií nebo ohleduplnost k živým tvorům. Nedílnou součástí je i podpora emocionální vazby dítěte k místu, kde žije – budování vztahu k přírodě v místním kontextu (např. školní zahrada, les v okolí, louka).

Čtenářská gramotnost (CGR):

Vést děti porozumět smyslu sdělení, naslouchat s porozuměním, vyprávět, přemýšlet o příbězích, pokládat otázky a hledat souvislosti mezi textem a realitou. V kontextu tématu příroda bude gramotnost rozvíjena přirozeně a hravě prostřednictvím práce s knihami, vyprávění, obrazovým materiálem i vlastních zážitků dětí z přírody.

Děti se učí jazykové dovednosti, myšlení, porozumění a vztah k okolnímu světu. Bude vycházet z konkrétního prožitku dítěte, přirozené zvědavosti a hravého poznávání prostředí, ve kterém žije.

Matematická gramotnost (MGR):

Představuje schopnost dítěte orientovat se v základních matematických pojmech a vztazích, chápat početní a prostorové souvislosti a uplatňovat je v běžných situacích. Téma příroda poskytuje přirozený, smysluplný a hravý kontext, ve kterém děti mohou tyto dovednosti rozvíjet skrze konkrétní zážitky a pozorování. Téma přírody je ideálním prostředím pro podporu matematického myšlení dětí předškolního věku. Vychází z konkrétního prožitku, rozvíjí všímavost, logiku i schopnost nacházet souvislosti. Vše přirozeně, názorně a formou hry.

Klíčové kompetence:

Klíčová kompetence k učení (KKU)

KKU-000-000-PV1-003

Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje.

Dítě má hlubší znalosti o věcech, činnostech a oblastech, které ho zajímají. Klade otázky, hledá na ně odpovědi pátrá po příčinách a souvislostech. Hledá vysvětlení jevů, které pozoruje nebo které zažívá. Zajímá se o knihy a dožaduje se jejich čtení. Zajímají ho příběhy vrstevníků, propojuje je s vlastním životem a zkušenostmi. Oceňování iniciativy dítěte, naslouchání jeho názoru, citlivé korigování nesprávného či zkresleného prekonceptu napomáhá dítěti v motivaci k dalšímu poznávání.

Rizika

- Poučování a předávání hotových poznatků.
- Zlehčování a zesměšňování odpovědí dítěte.
- Nucení do činností.

Klíčová kompetence komunikační (KKO)

KKK-000-000-PV1-004

Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává.

Dítě efektivně využívá dostupné prostředky k získávání informací a ke komunikaci. Pracuje s knihami, časopisy, encyklopediemi. Spolu s učitelem využívá k získávání informací nebo vzdálené komunikaci internet.

Rizika

- Omezený přístup k informačním zdrojům.

Klíčová kompetence k občanství a udržitelnost (KOB)

KOB-000-000-PV1-001

Vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí.

Dítě si uvědomuje, že je součástí přírody a že jí svým chováním může ovlivňovat. Vztah k přírodě si vytváří prožitkem z pobytu v přírodě a vhodnými vzory ze svého okolí. Nejde jen o poznávání přírody, ale o porozumění, jak se v přírodě chovat a chránit ji.

Rizika

- Nevhodný vzor chování v přírodě.
- Omezený pobyt v přírodě.

Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KPS)

KOS-000-000-PV1-004

Projevuje důvěru v sebe sama.

Dítě je sebejisté, zapojuje se do her a činnosti. Přijímá výzvy a projevuje zájem o nové věci. Je hrdé na svou práci i sebe sama, věří svým schopnostem.

Rizika

- Znevažování dítěte.
- Absence skupinových a kooperativních činností, které by dětem umožnily spolupracovat.

KOS-000-000-PV1-006

Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým.

Dítě si uvědomuje své vlastní emoce a na jejich základě vnímá emoce druhých. Naslouchá ostatním, podporuje je a pomáhá jim. Problémové situace řeší citlivě, s ohledem na druhé.

Rizika

- Zlehčování, popírání emocí.
- Absence příkladů empatického a ohleduplného chování.

Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPR)

KPP-000-000-PV1-001

Přichází s vlastními nápady.

Dítě uplatňuje své myšlenky a nápady, kreativitu při různorodých činnostech a ve hře. Plánuje, navrhuje, jakým tématům se věnovat, co se chce naučit, co ho zajímá. Přináší nápady na činnosti. Je iniciativní.

Rizika

- Nedostatečný prostor k realizaci spontánních her a činností.
- Absence příležitostí své nápady vyjádřit.

KPP-000-000-PV1-002

Navrhuje, co potřebuje k realizaci vlastních činností.

Dítě realizuje činnosti dle vlastních představ či v souladu se zadáním. Vybírá materiál a pomůcky na základě vlastního uvážení i předchozí zkušenosti. Vybírá si partnery ke spolupráci.

Rizika

- Nepodnětné prostředí, nedostatek pomůcek a materiálů.
- Předávání jednotných šablon, materiálů a postupů.
- Nedostatek prostoru pro vlastní výběr a volbu.

KRP-000-000-PV1-003

Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje.

Dítě aktivně hledá vysvětlení jevů, které ho obklopují. Všímá si detailů ve svém okolí, sleduje rozmanitosti, prozkoumává nové prostředí a situace. Bádá, stanovuje si a ověřuje hypotézy, provádí pokusy.

Rizika

- Nedostatek příležitostí, materiálů a pomůcek k experimentování a bádání.

KRP-000-000-PV1-007

Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů.

Dítě manipuluje s reálnými autentickými předměty a materiály, využívá zdroje z přirozeného prostředí. Vyhledává informace z různorodých tištěných materiálů. Využívá i digitální pomůcky doporučené učitelem.

Rizika

- Převaha jednoho ze zdrojů informací.
- Předávání hotových informací.
- Nevhodné či nadměrné využívání digitálních zdrojů.

Klíčová kompetence kulturní (KKT)

KKT-000-000-PV1-003

Zapojuje se do tvůrčích činností.

Tvůrčí činnosti jsou pro dítě jedním ze způsobů vyjádření vztahu ke světu a prostředkem komunikace. Dítě vyhledává tvůrčí činnosti odpovídající jeho zájmu, schopnostem a talentu. Proces tvorby je pro něj důležitější a přínosnější, než výsledek. Projevuje v nich radost a zaujetí, přináší mu pocit spokojení. Oceňování úsilí, podpora sebedůvěry, plánování a realizace činností jako skupinových a kooperativních pomáhají dítěti odbourávat obavy a nechuť zapojovat se do tvůrčích činností.

Rizika

- Důraz na produkt.
- Zasahování do procesu tvorby dítěte.
- Upravování výsledku učitelem.

Klíčová kompetence digitální (KDI)

KDI-000-000-PV1-001

Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe.

Dítě využívá digitální technologie jako doplněk k získávání informací a k vlastnímu učení. Doplnuje si tím informace, které nemůže získat jinak. S pomocí digitální mapy dítě plánuje, prochází nebo kontroluje trasu, zaznamenává značky/piktogramy. Digitální lupu nebo mikroskop používá k prozkoumávání detailů různých objektů. Získané poznatky ze svých objevů porovnává s informacemi z jiných zdrojů a dosavadními zkušenostmi. Výsledky svého bádání ověřuje. K zachycování událostí, činností a změn používá digitální fotoaparát nebo tablet.

Rizika

- Nedostatečné materiální vybavení mateřské školy podnětnými pomůckami (digitální lupa, digitální mikroskop).
- Pasivní sledování v počítači či na tabletu.
- Nadměrné využívání technologií.

Dítě a jeho tělo (DJT)

Tělo, smysly a biologické potřeby (TSB)

DJT-TSB-000-PV1-003

Rozlišuje pomoci všech smyslů.

Smyslové vnímání je pro poznávání světa v předškolním věku zásadní, a proto je ve všech činnostech přiměřeně situacím využíváme a rozvíjíme. Děti jsou leckdy zahlceny zrakovými a sluchovými vjemy, často zprostředkovanými médii. Zrak i sluch se tak mohou stávat méně citlivými k jemnějším podnětům. Proto nabízíme dětem činnosti, které kultivují zrakové i sluchové vnímání a rozlišování. Vytváříme příležitosti pro poznávání světa také pomoci dalších smyslů – hmatu, čichu a chuti. Vnitřní cití a vnímání dotykem prostřednictvím pokožky celého těla dětem rozšiřují poznatky o těle, jeho poloze, napětí a pohybu.

- Pozorujeme a zkoumáme s dětmi různé objekty se zapojením všech smyslů (pozorujeme přírodu, posloucháme zpěv ptáků, čicháme ke květinám, hmatem poznáváme přírodniny).
- Prostřednictvím her a dalších činností posilujeme hmatovou, sluchovou a zrakovou paměť (postřehové hry, Kimovi hry, hra na tichou poštu). Nabízíme činnosti, při kterých dítě porovnává hmatový a zrakový vjem (nejprve hmatem určí objekt, následně se zrakem přesvědčí o skutečnosti).
- Využíváme zrakovou i sluchovou analýzu a syntézu (skládání puzzle, hra slovní fotbal).
- Při ochutnávání podporujeme rozlišování a pojmenování vjemů (slané, hořké, sladké, kyselé, horké, studené, hladké, hrubé, měkké, tvrdé).
- Využíváme i vytváříme společně s dětmi smyslové a další hry (obrázkové pexeso, ale také čichové, sluchové, hmatové a hmotnostní pexeso).
- Experimentujeme s chutěmi a vůněmi (nabídka kořeni při přípravě těsta).

Pohyb a hrubá motorika (PHJ)

DJT-PHJ-000-PV1-002

Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost.

Hra a přirozený pohyb v různorodém prostředí pomáhají efektivně rozvíjet pohybové schopnosti a dovednosti dětí. Cíleně nabízíme pohybové činnosti, které vedou k orientaci v prostoru, rozvoji obratnosti a flexibility, bezpečnému zvládnutí pohybu v terénu a dalšímu

motorickému učení. Vytváříme příležitosti pro volný i organizovaný pohyb s důrazem na pohyb v přírodě a rozmanitém terénu.

- Nabízíme pestré, podnětné a bezpečné prostředí, vhodné pro volný pohyb dětí. Využíváme zahradu, hřiště, okolí školy a volnou přírodu.
- Podporujeme pohyb dětí v přírodním i uměle vytvořeném terénu (chůze a běh do kopce i z kopce, podlézání, přeskakování, klouzání, brodění, přelézání).
- Nabízíme dětem činnosti rozvíjející jejich obratnost (rovnovážná, rytmická a koordinační cvičení, hry podporující orientaci v prostoru).
- Vedeme děti k pohybu na nerovnostech i na různém povrchu (tráva, sníh, led, písek, kameny, voda).
- K pohybovým hrám využíváme různé pomůcky (herní prvky na zahradě, lana, boby, lopaty na sníh).

DJT-PHJ-000-PV1-005

Zvládá základy grafomotoriky.

Grafomotorika je soubor účelně vykonávaných pohybů, které umožní dítěti graficky se projevat. Odvíjí se od dobře uvolněné paže a ruky i posílených svalů prstů. Tyto dovednosti jsou důležité pro správné držení kreslicího a psacího náčiní i pro přiměřený tlak na něj. Nabízíme dětem různorodé činnosti, které podporují zdokonalování jemné motoriky. Pracovní listy představují až poslední krok při rozvoji grafomotorických dovedností.

- Zařazujeme manipulační činnosti s různými materiály (mačkání a trhání papíru, válení a koulení plastelíny, keramické hlíny, hnětení těsta).
- Podporujeme děti v činnostech, při kterých zpřesňují jemnou motoriku a spontánně uvolňují rameno, loket a zápěstí (přenášení materiálů špetkovým úchopem, manipulace s pinzetami a kolíčky na prádlo, kresba na velkou plochu, kresba ve stoje a v kleče, kresba prstem do písku, mouky, sněhu).
- Pro grafické vyjádření nabízíme dětem i netradiční pomůcky (klacíky, molitanové houbičky, barva nanesená na kolech autíčka, na provázku).
- Zařazujeme psychomotorická cvičení, která napomáhají k rozvoji grafomotorických dovedností.
- Dbáme na správné sezení, úchop náčiní a správné dýchání.

Praktický život (PZI)

DJT-PZI-000-PV1-002

Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami.

Připravujeme prostředí a pracovní prostory, které podněcují samostatnou činnost dítěte a umožňují i spolupracovat. Nabízíme skutečné a funkční nářadí, nástroje a pomůcky, které jsou ve vhodné velikosti pro děti předškolního věku. Domlouváme pravidla pro jejich

postupné ovládání a bezpečné užívání. Volíme činnosti pozitivně ovlivňující vztah dětí k práci, k vědě, technice i životnímu prostředí.

- Podporujeme děti ve zkoušení různých pracovních a polytechnických činností (konstruování, montáž, demontáž, zatloukání hřebíků, smirkování, manipulace s různými typy uzávěrů, karabin a přípojek).
- Nabízíme materiály a pomůcky, které oslovují všechny smysly a nabízejí nové poznatky prostřednictvím praktických činností, vlastních vjemů a zkušeností.
- Nabízíme příležitosti k jednoduchým úklidovým pracím i k činnostem kultivujícím prostředí (úklid ateliéru, hrabání listů, aranžování květin, leštění zrcadel).

Fyzická zdatnost (FZD)

DJT-FZD-000-PV1-001

Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost.

Fyzická zdatnost, tedy schopnost vyrovnat se s vnějšími vlivy a zátěží, je důležitá pro zdraví člověka po celý život. Vytrvalost, sílu a odolnost dětí se optimálně rozvíjí při spontánním pohybu v dostatečně velkém prostoru uvnitř i venku. Zásadní je i široká nabídka pomůcek, které jim poskytnou možnosti k různorodému pohybu.

- Nabízíme dětem činnosti podporující jejich odolnost (pobyt v přírodě i za nepříznivých podmínek).
- Pravidelně dětem nabízíme hry a činnosti, které vedou k dynamickému pohybu po delší dobu (honičky, cvičení na stanovištích, tanec, delší chůze a běh v přírodě).
- Společně s dětmi vymýšlíme a realizujeme činnosti, ve kterých mohou prohlubovat vytrvalost a sílu (jízda na koloběžce, hledání pokladu, stopování, úpolové hry).

Ochrana zdraví (OZD)

DJT-OZD-000-PV1-003

Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky.

Pro bezpečné chování dětí jsou základním předpokladem srozumitelná a domluvená pravidla, na jejichž tvorbě se děti podílejí. Při činnostech používáme vhodné ochranné pomůcky a jsme dětem příkladem. Vedeme je také k ochraně svého fyzického soukromí a vnímání integrity, hodnoty a jedinečnosti jejich těla.

- Vedeme děti k přiměřenému a bezpečnému chování (vhodná obuv při výletu do přírody, opatrnost při manipulaci s nožem, horkými nápoji).
- Seznamujeme děti s možnými riziky při pohybu, sportu, praktických i pracovních činnostech a diskutujeme s nimi o způsobech prevence úrazů.
- Zdůvodňujeme společně s dětmi používání ochranných pomůcek (přilba a chrániče při bruslení, pracovní rukavice a ochranné brýle při řezání dřeva), chráníme i své smysly (ochrana očí před vířícím se prachem, pískem, slunečním jasem, ochrana sluchu při nadměrném hluku, ochrana dýchací soustavy rouškou před nemocemi).

- Diskutujeme s dětmi o ochraně jejich fyzického soukromí a rozdílech v různých situacích (intimní péče o tělo v soukromí rodiny, v prostředí mateřské školy a vhodné chování na veřejnosti).

Dítě a jeho psychika (DJP)

Sebepojetí, autonomie a emoce (SAE)

DJP-SAE-000-PV1-001

Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých a je aktivní i bez jejich opory.

Postupné osamostatnění dítěte je základní podmínkou rozvoje autonomní osobnosti a připravenosti dítěte na vstup do základního vzdělávání. Respektujeme individuální specifika dítěte v rychlosti a rozsahu osamostatňování. Učitel je klíčovým aktérem v podpoře pocitu pohody dítěte v mateřské škole. Podporujeme osamostatnění tím, že nabízíme dítěti otevřený vztah s učitelem/učiteli jako bezpečný most do dětského společenství a k získání autonomní role dítěte ve skupině. Pozitivně s dětmi ve skupině reflektujeme, pokud se jim podaří odloučit od rodičů na kratší i delší časový úsek. Cíleně oceňujeme schopnost být delší dobu bez přítomnosti rodičů. Posilujeme tak sebevědomí a emocionální samostatnost dítěte.

- Sledujeme, jak dítě zvládá odloučení od rodičů v průběhu docházky do mateřské školy. Průběh osamostatňování zaznamenáváme jako součást dokumentace dítěte.
- Nabízíme činnosti podporující aktivní roli dítěte ve dvojici, malé či větší skupině, ve třídě, kdy dítě samo přebírá určitou roli v kooperativní hře, ve skupinové činnosti; reaguje na otevřenou nabídku realizovat konkrétní činnost či úkol.
- Cíleně nabízíme dítěti možnost předat vzkaz, předmět, informaci jiné skupině dětí ve třídě, učiteli ze sousední třídy, nebo nepedagogickému personálu a sledujeme, jak dítě činnost zvládne.
- Nabízíme dopolední či celodenní akce a výlety mimo areál školy a umožňujeme tak dětem se osamostatňovat a aktivně vstupovat do dětského společenství.
- Vícedenní akce umožňuje dětem získat zkušenost s osamostatněním se od rodiny a zvládnout delší odloučení.

DJP-SAE-000-PV1-004

Navazuje a rozvíjí citové vazby.

Schopnost navazovat a rozvíjet zdravé citované vazby je klíčová pro budoucí život dítěte. Vytváříme příležitosti pro setkávání dítěte s jiným dítětem, setkávání dítěte s dětmi z jiných skupin i tříd. Tím rozšiřujeme jejich možnosti navazovat kamarádské vztahy a citové vazby. V sociální interakci se děti učí překonávat stud, strach, nejistotu a další emocionální bariéry způsobené různými příčinami. Iniciujeme běžný kontakt dětí s dalšími dospělými v mateřské škole.

- Připravujeme situace, kdy dítě vstoupí přirozeně do nových kontaktů s dětmi. Vytváříme příležitost k interakci dětí, které spolu běžně nemají bližší kontakt.

- Umožníme kontakt dětem z různých skupin v době volné hry otevřením tříd ve stejném patře, speciálními programy pro blízké třídy, cíleným setkáváním v prostoru zahrady. Vědomě pracujeme s programem dětí věkově homogenních a heterogenních tříd tak, abychom využili přínosy a také kompenzovali rizika obou uspořádání.
- Iniciujeme kontakt s dalšími generacemi a skupinami osob.
- Nabízíme činnosti a provázíme dítě situacemi, kde se může samo zachovat empaticky.

Myšlenkové operace a procesy (MOP)

DJP-MOP-000-PV1-001

Určí a využije při činnostech pravidelnosti, rytmus a zákonitosti, včetně symetrie.

Pravidelnosti, rytmus, symetrie a zákonitosti jsou přirozenou součástí mnoha rovin našeho života. Jejich sledování v rozmanitých prostředích a na různých tématech významně obohacuje rozvoj dítěte. Využíváme běžné situace a prostředí pro jejich uplatnění a sledování. Rozvíjíme hloubku myšlení dítěte tím, že iniciujeme činnosti, při nichž dítě postřehne, určí i využije tyto jevy. Odhalení pravidelností umožňuje dětem určit, jak bude daný vzor nebo řada pokračovat. Využíváme vhodně také situační učení. Při rozeznávání i vytváření pravidelností a rytmů, dbáme na vytváření prostoru pro tvůrčí činnosti dětí a podporujeme jejich fantazii. Pravidelnosti a rytmus jsou základním principem existence živých organismů, včetně pravidelného tlukotu srdce, tepu, dechu. To je užitečné sledovat i na svém těle. Proto tento výstup úzce souvisí s oblastí Dítě a jeho tělo.

- Vedeme děti ke sledování jevů jejich každodenního života a všímáme si pravidelností, rytmů, symetrií a zákonitostí v nich. Vhodné je postupovat od statických jevů ke krátkodobým časovým úsekům až po dlouhodobé (pozorování přírodnin, vnímání plynutí času) včetně rituálů (pravidelný průběh pobytu v mateřské škole, sledování zákonitostí v přírodě).
- Při doplňování libovolného pravidelného vzoru v rovině (mozaika, pás) využíváme manipulativních činností, které více podporují práci s chybou i metodu pokus-omyl. Pracujeme s různou složitostí vzoru.
- Symetrii vnímáme jako jednu z důležitých příležitostí pro zkoumání pravidelností. Přípravujeme proto pro děti materiál, na kterém mohou daný jev pozorovat, ale i vytvářet souměrné objekty. Pro doplnění druhé poloviny symetrického obrázku nabízíme varianty různých polovin (levá, pravá, horní, dolní). Dokreslování obrázků není v předškolním věku účelné, nevzniká symetrický obraz.
- Využíváme rozmanitých oborů pro zkoumání i vytváření pravidelností a rytmů. Například v oblasti zahradnictví (sázení zeleniny – pravidelné mezery, střídání ředek – kedlubna), rukodělné práce (pravidelně se střídající korálky), hudba (práce s různými rytmickými i melodickými motivy, využití rytmických hudebních nástrojů).

DJP-MOP-000-PV1-008

Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů.

Pro podporu konstrukčního myšlení je nutné střídání činností s předlohou i s využitím fantazie. Nabízíme dítěti možnosti skládání obrázků v rovině a sestavování objektů v prostoru. Předpokladem pro žádoucí individualizaci je vytvoření podmínek pro hru se skládačkami a stavebnicemi různého druhu. Jejich pestrá nabídka vytváří prostor pro vlastní výběr dítěte, který je podstatný pro jeho motivaci, navíc tím umožňujeme různé způsoby práce, a tak i různý způsob konstrukčního myšlení.

Připravíme prostředí tak, že dítě:

- skládá obrázek z dílků (počet postupně zvyšujeme) podle předlohy, případně bez předlohy,
- skládá obrázek, sestavuje objekt podle pokynů zadávaných ústně, a to i dětmi,
- vytváří vlastní konstrukci a komentuje svůj výtvar (co sestavilo, jak to funguje, k čemu to slouží),
- sestavuje prostorový objekt podle plánu, schématu různého druhu (2D i 3D),
- přiřadí plán, schéma k prostorovému objektu,
- vytvoří/dotvoří plán, schéma prostorového objektu a objekt podle nich sestaví.

Představivost, fantazie, tvořivost (PFT)

DJP-PFT-000-PV1-002

Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie.

Seberealizace dítěte, tedy vyjádření prostřednictvím vlastní fantazie, podporuje jeho učení a naplňuje jeho potřeby. Nenarušujeme tvořivý proces dítěte. Ve vhodných situacích podporujeme fantazii dítěte otevřenými otázkami, které stimulují další rozvoj fantazijních představ či činností. Vytváříme prostor pro sdílení výsledků činností dětí mezi sebou. Tím obohacujeme zkušenosti dětí a rozvíjíme jejich tvořivost. Připravujeme pro děti širokou paletu vyjadřovacích prostředků, materiálů a technik. Poskytujeme dětem podnětným prostředím otevřené příležitosti pro zkoumání materiálů, experimentování a tvorbu v návaznosti na jejich vnitřní potřebu vyjádření.

- Vytváříme vhodné podmínky a uspořádání prostoru, zajišťujeme dostatek času a vhodných podnětů pro rozvoj fantazie dětí.
- Podporujeme individuální aktivitu dítěte, ale také kooperativní činnost, kdy děti společně tvoří a komunikují spolu o svých nápadech.
- Oceňujeme, když dítě sdílí a vyjadřuje svou fantazii v různých oblastech. Jako hodnotu spatřujeme, že každé dítě je charakteristické jinou podobou fantazijních představ. Podporujeme takto individuální projev a tvořivost dítěte.
- Přínosem je originální vyjádření dítěte, protože v něm se odráží jeho fantazie a tvořivost.

Jazyk a řeč (JAR)

DJP-JAR-000-PV1-002

Pozná a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno.

Bohatost jazyka umožňuje dítěti lépe a přesněji se vyjadřovat. Slovní zásoba je důležitá pro kvalitní a srozumitelnou komunikaci. Podporujeme děti v obohacování slovní zásoby a v jejím aktivním používání. Vedeme děti k rozšiřování množství slovních obrátů. Vytváříme příležitosti pro sociální interakce a konverzace.

- Podporujeme děti v určování a pojmenovávání předmětů a jevů ve svém okolí. Vycházíme od skutečných objektů, navazujeme zástupnými předměty, 3D modely a obrázky.
- Vedeme děti k používání širokého spektra výrazů běžně používaných v jeho prostředí. Přibližujeme dětem i některá slova méně frekventovaná nebo významově složitější.
- Vybízíme děti k vyjadřování myšlenek, nápadů, mínění, pocitů a prožitků. Povzbuzujeme je a umožňujeme jim popsat situaci, událost, komentovat zážitky a aktivity.
- Vytváříme příležitosti poznávat, vyhledávat a užívat slova nadřazená i podřazená, slova protikladného či stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová.

DJP-JAR-000-PV1-005

Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově.

Sluchové vnímání ovlivňuje řeč, myšlení a je nástrojem komunikace. Důležité je, aby děti zvládly nejen naslouchat sdělení, ale také mu porozuměly a správně ho interpretovaly. Během každodenních činností i prostřednictvím her napomáháme kultivaci sluchového vnímání a rozlišování.

- Nabízíme dětem příležitosti k rozpoznávání zvuků, určování zdroje zvuku i směru pohybu zvuku.
- Vedeme děti k rozlišování zvuků (shodné, odlišné, krátké, dlouhé, hluboké, vysoké, příjemné, nepříjemné).
- Využíváme běžných situací a volíme činnosti vedoucí k identifikaci zvuků.
- Podporujeme vyčleňování konkrétních zvuků od okolních.
- Zařazujeme rozpoznávání známých písní či melodií.
- Nabízíme jazykové hry, ve kterých s dětmi určujeme první hlásku ve slově či reagujeme na domluvené akustické signály.

Předčtenářská dovednost (PDO)

DJP-PDO-000-PV1-001

Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu.

Při výběru knih dětmi sehrává rozhodující úlohu podnětné prostředí, ve kterém mají k dispozici pestrou nabídku knih, vhodný prostor. Důležitý je i náš přístup ke knihám a ke

čtení. Čtenářské koutky a knihovny jsou dětem vždy přístupné a podněcují pozitivní vztah ke knihám a časopisům. Knihy a další textové i obrazové materiály jsou dětem k dispozici ve vnitřním i venkovním prostředí.

- Vedeme děti k různému využívání knih osobním příkladem dle použití k pobavení, poučení, potěšení, ověření informací, či odpočinku.
- Nabízíme dětem rozmanité druhy knih a časopisů, materiály různých žánrů a typů.
- Společně s dětmi zařizujeme a vybavujeme klidné a pohodlné čtenářské koutky, kde jsou knihy či jiné materiály ve výšce očí dětí a otočené titulní stranou dopředu.
- Nabídku knih a časopisů obměňujeme v návaznosti na zájmy dětí, na tematické zaměření i ve spolupráci s rodinami dětí.
- Jsme dětem k dispozici při výběru knih a časopisů.

DJP-PDO-000-PV1-005

Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci.

Pro dobrou orientaci v běžném životě je užitečné dětem postupně ve vhodných situacích zprostředkovat porozumění jednoduchým symbolickým jazykům, piktogramům i znakům.

- Využíváme piktogramy pro vytvoření schématu (záznam počasí, program dne).
- Zaměříme pozornost na symboly, piktogramy a znaky v okolí školy.
- Nabízíme dětem a podle potřeb s nimi vytváříme nové piktogramy. Odhadujeme jejich význam a diskutujeme o něm.
- Při pobytu venku využíváme k označení místa nebo směru různé typy šipek a další dohodnuté znaky.

Předmatematické představy (PMP)

DJP-PMP-000-PV1-002

Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času.

Na příkladech ze života dětí i činností v mateřské škole vedeme děti k rozpoznávání a uspořádávání objektů podle různých posuzovaných vlastností. Zařazujeme chronologické uspořádání děje, pracovního postupu, denního cyklu. Soustředíme se i na rozfázování děje. odporujeme rozvoj inmatického myšlení.

- Sadu různě dlouhých pastelek dítě uspořádá podle velikosti nebo podle barevné škály s využitím vzoru.
- Děti uspořádají kartičky s fotografiemi nebo obrázky a skládají rozfázovaný děj (příběh, pohádku, píseň, vývoj motýla, růst hrášku, postup při skládání origami).
- Společně s dětmi vyfotografujeme jednotlivé fáze děje (stavíme hrad, kreslíme obrázek, ukusujeme banán). Vytvořené fotografie využijeme pro rekonstrukci děje, který jsme s dětmi prožili.

DJP-PMP-000-PV1-005

Určí charakteristické vlastnosti geometrických objektů v reálném prostředí, rozliší rovinné a prostorové útvary.

Zaměřujeme se na rozlišení a popis vlastností objektů, který je základem pro objevování společných/odlišných znaků geometrických objektů. Respektujeme předmětné pojmy (střecha, věžička, měsíc, pyramida). Učitel důsledně odlišuje pojmenovávání prostorových objektů od názvů rovinných útvarů (3D objekt ze stavebnice není trojúhelník).

- Hledáme a popisujeme tvarově zajímavé vlastnosti objektů, se kterými se dítě běžně setkává v přírodě i v blízkém okolí (kláda, kámen, ulita, dlažba, tyč u dopravní značky).
- Komunikace mezi dětmi je pro identifikaci dominantních vlastností efektivní. Volíme a umožňujeme hry ve dvojici, kdy jeden druhému popisuje, který stavebnicový díl má využít.
- Prostřednictvím modelování zajistíme rozlišování prostoru a roviny (z vystřižených 2D částí sestavíme 3D objekt).

Dítě, ten druhý a společnost (DDS)

Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti (ASO)

DDS-ASO-000-PV1-004

Ovlivňuje směřování společné činnosti.

Vytváříme příležitosti, kdy děti spolurozhodují o činnostech či společném programu. Pozorujeme a podporujeme děti při kooperativních a spontánních činnostech. Podporujeme zájem dítěte účastnit se rozhodování o společných činnostech. Vedeme děti k odpovědnosti za svá rozhodnutí v rámci rozhodovacího procesu ve skupině a třídě.

- Nabízíme prosociální činnosti, v nichž se děti učí společně realizovat aktivitu a samostatně upravovat její směřování
- Vytváříme příležitosti pro aktivní zapojení dětí do plánování programu třídy (hlasování, formulace preferencí dětí k programu, volba tématu pro komunitní odpoledne s rodiči, vybírání pohybových her, volba materiálů).
- Vedeme děti k převzetí odpovědnosti za rozhodnutí a realizaci dohodnutých činností.

Základy etikety a morální hodnoty (ZEH)

DDS-ZEH-000-PV1-002

Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu.

Hovoříme s dětmi o hodnotě věcí kolem nás. Společně s dětmi hledáme jednotlivé příklady, jak věci vznikají. Zdůrazňujeme také to, že za jejich existencí je lidská práce a spotřebované přírodní zdroje. S dětmi zdůvodňujeme, proč jsou hračky, pomůcky a věci pro nás prospěšné. Vedeme děti k respektu a udržitelnému chápání materiálních hodnot oproti konzumnímu přístupu k věcem.

- Při kontaktu s hračkami, pomůckami a věcmi ve třídě učitel šetrné zacházení demonstruje svým osobním příkladem.
- Při každodenním pobytu ve třídě posilujeme a pozitivně komentujeme správné zacházení s hračkami, pomůckami a věcmi.
- V případech, kdy je to možné, ukazujeme dětem, že lze věci opravit, renovovat a znovu používat.
- Pomůcky či hračky s dětmi společně vyrábíme, umožníme tak porozumět úsilí, které stojí za vznikem věcí.

Svět lidí a kultury (SLK)

DDS-SLK-000-PV1-004

Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými.

Využíváme přirozeně vzniklých situací. Pomocí situačního učení a dramatických činností pomáháme dětem porozumět reálným situacím, s nimiž se mohou potkat v běžném životě. Upozorňujeme na možná rizika a diskutujeme o způsobech, jak se zachovat s ohledem na vlastní bezpečí. Spolupracujeme s odborníky zaměřujícími se na bezpečné chování v rizikových situacích.

- Využíváme modelové situace, abychom děti připravili na možné varianty při setkání s cizím člověkem.
- Využíváme dětskou literaturu i zkušenosti dětí pro diskusi nad různými způsoby vhodného chování v rizikových situacích.
- Vedeme děti k rozlišení, kdo je cizí člověk a kdo je blízká osoba.

Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování (ZKV)

DDS-ZKV-000-PV1-004

Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin.

Nabízíme příležitosti pro tvůrčí činnosti a podporujeme experimentování s rozmanitými materiály. Podporujeme tvoření z improvizovaných, tradičních a přírodních materiálů. Podporujeme fantazii dětí, kultivujeme estetické vnímání a tříbení vkusu.

- Využíváme při tvoření přírodní materiály získané při pobytu venku.
- Nabízíme k vytváření jednoduché náměty, a to včetně obrazových návodů.
- Podporujeme experimentování s různými materiály, nabízíme k tvoření dostupné modelovací hmoty a barvy.

- Připravujeme s dětmi vlastní modelovací hmoty a zkoumáme vlastnosti vytvořených výrobků.
- Zařazujeme rozmanité projekty, v nichž děti projevují svoji fantazii a využívají své zkušenosti.

DDS-ZKV-000-PV1-005

Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech.

Využíváme běžné situace a příležitosti pro rozvoj zručnosti dětí, nabízíme k tomu reálné nástroje a nářadí, dbáme na bezpečnost. Poskytujeme náměty pro konstrukční, robotické a polytechnické činnosti. Využíváme hry, didaktické pomůcky a vhodná robotická zařízení.

- Rozvíjíme zručnost při ovládnutí pracovních nástrojů (nůžky, pinzeta, pilník, šroubovák, kladívko, kleště, pilka).
- Zapojujeme děti do péče o zahradu a okolí a podporujeme jejich schopnost pracovat s vhodným nářadím (hrábě, lopaty, smetáky, motyčky, sázecí kolíky).
- Nabízíme dětem při konstrukčních činnostech kostky, tradiční a kreativní stavebnice.
- Vytváříme objekty s využitím běžných předmětů.
- Při polytechnických a konstrukčních činnostech využíváme podnětné didaktické pomůcky a robotická zařízení.

Dítě a svět (DAS)

Poznávání světa a přírody (PSP)

DAS-PSP-000-PV1-002

Pojmenuje a rozlišuje některé objekty ze živé a neživé přírody a zapamatuje si jejich názvy.

Vytváříme příležitosti pro získávání prožitků a osobních zkušeností dětí. Slovně popisujeme okolí, činnosti, jevy, a tím vytváříme základ pro znalosti a bohatou slovní zásobu.

- Podněcujeme děti k poznávání prostřednictvím všech smyslů, nabízíme dětem dostatek příležitostí k manipulaci při objevování živé i neživé přírody.
- Při pobytu v přírodě sbíráme přírodniny, které dále využíváme ke zkoumání a tvoření.
- Vedeme děti k porovnávání svých zkušeností s různými zdroji informací, pracujeme s dětskými encyklopediemi a vzdělávacími materiály.
- Nabízíme a využíváme pro spontánní i řízenou činnost 3D modely zvířat a přírodnin a podporujeme používání jejich správných názvů.

DAS-PSP-000-PV1-003

Porovná charakteristiky a vlastnosti objektů z přírody.

Zařazujeme poznávací, zážitkové, badatelské, experimentální, projektové i produktivní činnosti zaměřené na poznávání okolního světa a přírody.

- Při volné hře venku nabízíme činnosti a pomůcky, které dávají příležitosti pro poznávání přírody.
- Využíváme autentických zážitků a přirozeného zájmu dětí. Pozorujeme objekty z přírody při pobytu venku a zážitky i poznatky dále zpracováváme.
- Pracujeme s encyklopediemi, vyhledáváme informace na internetu, pojmenováváme vlastnosti a jevy, zaznamenáváme poznatky do dětského portfolia.
- Podněcujeme děti k hledání podobností a rozdílů živé i neživé přírody.
- Vytváříme příležitosti pro aktivitu dětí, zvědavost, tvořivost a objevování. Oceňujeme vlastní objevy dětí, podněcujeme je v experimentování.
- Vedeme děti k poznávání přírodních zákonitostí.
- Umožňujeme dětem učit se základům vědeckého pozorování - mapování problému, odhad a posouzení předpokládaného výsledku, pokus, hodnocení, diskuse, závěr a vyhodnocení.

Životní prostředí a jeho ochrana (ZPO)

DAS-ZPO-000-PV1-003

Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí.

Nabízíme činnosti přispívající k péči o životní prostředí a podporujeme porozumění jejich významu.

- Vedeme děti vlastním příkladem k citlivému přístupu k přírodě.
- Seznamujeme děti s činnostmi, které pozitivně ovlivňují životní prostředí a upozorňujeme na ty, které životnímu prostředí škodí. Na příkladech dětem ukazujeme důsledky necitlivého zásahu do přírody a naopak šetrné péče.
- Zjišťujeme, experimentujeme, měníme podmínky a pozorujeme, co životnímu prostředí škodí nebo prospívá.
- Zapojujeme děti, rodiče a komunitu do ekologicky zaměřených programů a výzev.

DAS-ZPO-000-PV1-004

Rozpozná udržitelné přístupy v běžných životních situacích a umí je uplatnit.

Vedeme děti k osobní zodpovědnosti a vytváříme příležitosti k aktivnímu zapojení při udržování a utváření životního prostředí. Spolu s dětmi rozlišujeme, která činnost může zdraví okolního prostředí podporovat a která poškozovat.

- Vedeme děti vlastním příkladem k udržitelným přístupům.
- Třídíme odpad, sbíráme suroviny, dáváme dětem příležitost zažít pozitivní dopad těchto činností.

- Využíváme věci opakovaně a zdůvodňujeme s dětmi naše konání. Společně renovujeme a recyklujeme.
- Seznamujeme děti s postupy každodenních činností, které jsou k přírodě šetrné.
- Rozlišujeme s dětmi, které z věcí jsou z obnovitelných zdrojů.
- Šetříme vodu, energii a materiál, společně s dětmi redukuje jejich spotřebu.
- Zapojujeme děti, rodiče a komunitu do aktivit, které podporují udržitelné přístupy.

DAS-ZPO-000-PV1-005

Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy.

Vytváříme příležitosti pro pracovní, pěstitelské a chovatelské činnosti. Podporujeme pozitivní vztah a sdílenou radost při péči o rostliny a živočichy.

- Pečujeme o volně žijící zvířata, přizpůsobujeme tomu i prostředí zahrady školy.
- Společně s dětmi pěstujeme rostliny, pozorujeme je a zjišťujeme, co pro růst potřebují.
- Ochutnáváme s dětmi výpěstky, využíváme je k dochucování jídel, vaření, zavařování, sušení.
- Chováme živočichy a pečujeme o ně společně s dětmi.
- Spolupracujeme s odborníky při péči o rostliny a živočichy.

Bezpečné chování (BCH)

DAS-BCH-000-PV1-004

Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami.

Seznamujeme děti s možnými riziky, způsoby ochrany, přivolání a poskytnutí pomoci. Využíváme znalosti a zkušenosti dětí. Diskutujeme s dětmi o způsobech ochrany při některých nebezpečných situacích.

- Seznamujeme děti se složkami integrovaného záchranného systému a způsobem, jak je přivolat a jak s nimi komunikovat.
- Modelujeme situace, v nichž děti poskytují pomoc druhému.

6.2 To jsem já člověk malý, v srdci nosím korálek hravý

Charakteristika IB:

Tento integrovaný blok je zaměřen na rozvoj poznatků dětí o lidském těle, jeho funkcích, potřebách a na podporu zdravého životního stylu. Vede děti k uvědomění si vlastního těla, jeho možností i omezení, a učí je, jak se o své zdraví a pohodu aktivně starat. Využívá přirozený zájem dítěte o sebe sama, tělesný pohyb a svět lidí.

Blok zahrnuje témata jako části lidského těla, smysly, pohyb, zdravá výživa, osobní hygiena, nemoc a prevence, emoce i bezpečné chování. Aktivity jsou vedeny zážitkově a hravě – prostřednictvím pohybových her, praktických činností, modelování, výtvarného vyjádření i řízených rozhovorů. Rozvíjí nejen tělesnou a zdravotní gramotnost, ale také sociální a emocionální kompetence dětí. Klade důraz na uvědomování si vlastních potřeb, respektování potřeb druhých, vnímání signálů vlastního těla a prevenci rizikového chování.

Čtenářská gramotnost (CGR):

Je chápána jako schopnost dětí porozumět mluvenému i vizuálnímu textu, vyprávět, klást otázky, vyvozovat souvislosti a tvořit vlastní sdělení. Na téma těla, zdraví a zdravého životního stylu se tato gramotnost rozvíjí prostřednictvím knih, příběhů, obrázků, rozhovorů a dramatizace, které dětem přibližují, jak tělo funguje, jak se o něj starat a proč je důležité být zdravý.

Čtenářská gramotnost na téma člověk a zdraví podporuje nejen jazykový a myšlenkový rozvoj dětí, ale zároveň prohlubuje jejich porozumění vlastnímu tělu a pocitům. Vede děti k uvědomění si zdraví jako hodnoty a k vytváření zdravých životních návyků prostřednictvím textů, příběhů i praktických zkušeností.

Matematická gramotnost (MGR):

Učí děti vnímat a uplatňovat základní matematické pojmy a dovednosti v běžných situacích. Téma člověka, těla a zdraví přirozeně nabízí mnoho příležitostí pro rozvoj předmatematických představ, jako jsou počítání, třídění, měření, porovnávání a prostorová orientace. Děti se učí matematiku skrze zkušenosti, které mají s vlastním tělem, pohybem a zdravým životním stylem.

Matematická gramotnost v tématu „To jsem já, člověk“ podporuje rozvoj předmatematických dovedností dětí v praktických a smysluplných situacích. Děti přirozeně porovnávají, počítají, třídí a měří věci související s jejich tělem a životním stylem, což jim pomáhá budovat pevné základy pro pozdější učení matematiky.

Klíčové kompetence

Klíčová kompetence k učení (KKU)

KKU-000-000-PV1-004

Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích.

Dítě používá získané poznatky a zkušenosti v nových souvislostech. Předává je vrstevníkům i svým blízkým. Zvnitřněná pravidla užívá v běžných situacích i ve hře. Podmínkou transferu dovedností, vědomostí, a především návyků do praxe je popisná zpětná vazba, která je dítěti poskytována v průběhu činností.

Rizika

- Neefektivní komunikační způsoby.

- Předávání nevhodných vzorců chování.

Klíčová kompetence komunikační (KKO)

KKK-000-000-PV1-001

Vyjadřuje se různými způsoby.

Dítě srozumitelně vyjadřuje své myšlenky, pocity a názory verbálně i neverbálně, gestem, postojem, pohybem. Projevuje se i různými uměleckými prostředky.

Rizika

- Nedostatečný prostor pro vyjádření.
- Negativní přijetí či odmítnutí sdělení dítěte.

Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)

KOB-000-000-PV1-003

Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí.

V činnostech, o kterých si dítě rozhodlo samo, je zodpovědné za svou volbu a realizaci. Nese důsledky svých rozhodnutí.

Rizika

- Nedostatek příležitostí pro samostatné rozhodování.

KOB-000-000-PV1-006

Identifikuje nespravedlnost a učí se na ni reagovat.

Rozpoznává a reflektuje nespravedlivé situace a hledá způsoby jejich konstruktivního řešení. Dětem pomáhá k porozumění příčinám a řešení nastalých situací používání popisného jazyka.

Rizika

- Osobní zaujatost.
- Přehlížení, zlehčování nespravedlnosti.

Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KPS)

KOS-000-000-PV1-003

Pojmenuje vlastní silné stránky.

Dítě na základě svých zkušeností i hodnocení ostatních posuzuje, co se mu daří. Prezentuje své dovednosti a zájmy.

Rizika

- Poukazování na slabé stránky a chyby.
- Porovnávání výkonů dětí.
- Nekonkrétní zpětná vazba.

KOS-000-000-PV1-005

Vyjadřuje svůj názor.

Dítě prezentuje svůj názor na prožívané i pozorované situace. Sděluje svůj názor spontánně i na požádání ostatních, vysvětluje ho a obhajuje.

Rizika

- Nerespektování, zlehčování či zesměšňování názoru.
- Nedostatek prostoru k vyjadřování vlastních názorů.

Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPR)

KPP-000-000-PV1-004

Dokáže měnit cesty k dosažení cíle.

Dítě dokáže pro splnění cíle měnit strategie, pomůcky, materiál i tým, se kterým pracuje.

Rizika

- Předkládání hotového řešení.
- Jednotný postup.
- Zlehčování volby dítěte.

KPP-000-000-PV1-005

Dokončí, co započalo.

Dítě dokončuje i činnost, kterou si samo nevybralo. Překonává překážky. Prokazuje vytrvalost a odhodlání. V případě potřeby osloví kamaráda.

Rizika

- Násilné přerušování činností a hry.
- Spěch a tlak na výkon.
- Striktní představa, jak má dokončená činnost vypadat.
- Vyžadování dokončení bez ohledu na kontext, potřeby a možnosti jednotlivých dětí.

KPP-000-000-PV1-006

Organizuje a realizuje svoje činnosti.

Dítě si vytvoří plán pro danou činnost, připraví potřebné kroky k jejímu provedení a poté ji uskuteční. Pravidelně hodnotí své činnosti a jejich výsledky. Tím se zlepšuje a zvyšuje svou efektivitu.

Rizika

- Převaha řízených činností.

Klíčová kompetence k řešení problému

KRP-000-000-PV1-001

Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů.

Dítě konstruktivně pracuje s chybou a využívá ji jako příležitost ke zlepšování. Je otevřené novým přístupům a myšlenkám navzdory chybování. Vysvětlí, jak chyba vznikla a napraví ji.

Rizika

- Negativní hodnocení chyb.
- Přílišné zaměření na chyby.

KRP-000-000-PV1-002

Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti.

Dítě přizpůsobuje své chování a jednání na základě dříve získaných zkušeností. Na základě předešlých výsledků upravuje své metody a strategie tak, aby byly efektivnější.

Rizika

- Předkládání hotových řešení.
- Nedůvěra k dítěti.
- Neadekvátní náročnost řešeného problému.

KRP-000-000-PV1-007

Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů.

Dítě manipuluje s reálnými autentickými předměty a materiály, využívá zdroje z přirozeného prostředí. Vyhledává informace z různorodých tištěných materiálů. Využívá i digitální pomůcky doporučené učitelem.

Rizika

- Převaha jednoho ze zdrojů informací.
- Předávání hotových informací.
- Nevhodné či nadměrné využívání digitálních zdrojů.

Klíčová kompetence kulturní (KKT)

KKT-000-000-PV1-002

Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty.

Dítě vyjadřuje a sdílí pocity a dojmy, které v něm vyvolaly různé umělecké či kulturní zážitky. Spontánně a autenticky reaguje na různé formy umění. Všímá si zajímavých a hodnotných podnětů. Respektuje subjektivitu vnímání. Dítě promítá své zážitky do spontánních činností a hry.

Rizika

- Jednostranná nabídka podnětů, absence reflexe.
- Nedostatek příležitostí k vyjádření pocitů a dojmů.
- Předkládání vlastního vnímání jako jediného správného.

Digitální kompetence (KDI)

KDI-000-000-PV1-002

Rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií.

Dítě vnímá digitální technologie, se kterými se běžně setkává, nejen jako zdroj zábavy, ale i jako zdroj informací, užitečného pomocníka v běžných životních situacích, pracovní nástroj nebo prostředek komunikace. Rozlišení užitečnosti a nástrah používání digitálních technologií usnadňují dítěti příběhy, sdílení zkušeností, diskuse. Vizualizace času a nastavení pravidel mu pomáhají regulovat čas strávený u obrazovky. Dítě se seznamuje s působením a riziky reklamy, etickými pravidly.

Rizika

- Nedostatečný prostor pro poznávání přínosů a rizik užívání technologií.
- Absence pravidel pro trávení času u obrazovky.

- Sdílení nevhodného obsahu.

Dítě a jeho tělo (DJT)

Tělo, smysly a biologické potřeby (TSB)

DJT-TSB-000-PV1-001

Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce.

Schopnost vnímat své tělo a co nejpřesněji ovládat jeho jednotlivé části je základem pro veškerý pohyb. Podporujeme pozitivní vztah dětí k vlastnímu tělu a zaměřujeme jejich pozornost na děje, které v něm probíhají. Nabízíme činnosti, které vedou k vnímání sebe sama, k prohlubování znalostí o těle i k šetrnému a bezpečnému přístupu ke svému tělu. Pohybové hry a činnosti orientujeme na seznamování se s vlastním tělem, pojmenovávání jeho částí, včetně vzájemných vztahů a funkcí, i postupné rozeznávání detailů. Výsledky učení v tomto okruhu úzce souvisí s oblastí Dítě a jeho psychika.

- Rozšiřujeme postupně slovní zásobu dětí při pojmenovávání částí těla (rameno, paže, loket, koleno, chodidlo, pata, názvy prstů, čelo, krk, břicho) a vnitřních orgánů (srdce, mozek, plíce, žaludek, střeva).
- Posuzujeme vzájemné vztahy mezi částmi vlastního těla dítěte (na hlavě máme uši, nos, pusku, oči, ale i tváře, čelo, bradu a rty; hlavu máme na krku).
- Při pohybových hrách a cvičeních podporujeme orientaci v tělesném schématu dítěte, vyzýváme k popisu i ke konkrétnímu označení (pravou rukou si chytni levé koleno; zavři oči a ukazováčkem se dotkni nosu; postav se na jednu nohu a řekni, na které stojíš).
- Využíváme písně a říkadla, skládačky a encyklopedie pro podporu znalostí o lidském těle.
- Nabízíme činnosti, které vedou k poznatkům o narození, růstu těla, jeho fungování a základních proměnách (zaznamenáváme výšku dětí a porovnáváme ji s minulým obdobím).

DJT-TSB-000-PV1-002

Zachovává správné držení těla.

V mateřské škole máme jedinečnou příležitost ovlivňovat správné držení těla dětí a zaměřit se na prevenci vadného držení těla. Vytváříme prostor pro pohybové činnosti. Protahovacími i posilovacími cviky a střídáním pohybových a klidových činností podporujeme u dětí správné držení těla. V případě potřeby volíme korektivní cvičení podle druhu oslabení.

- Sledujeme držení těla dětí, podporujeme je ve správných pohybových návycích (při statických polohách jako stání, sezení a ležení i při dynamickém pohybu).

- Prostřednictvím přirozeného pohybu a vyrovnávacích, posilovacích i protahovacích cvičení u dětí pozitivně ovlivňujeme svalovou souhru a spolupráci, zdokonalujeme ovládání jejich pohybového aparátu.
- Nabízíme pohybové hry a činnosti, které vedou k vyrovnávání svalových dysbalancí (zkrácené a ochablé svaly).
- Při záměrných pohybových činnostech dbáme na zachování správné výchozí polohy i poloh v průběhu cviku.
- Ve spolupráci s rodiči řešíme případné vznikající nedostatky v držení těla dětí.

DJT-TSB-000-PV1-003

Rozlišuje pomoci všech smyslů.

Smyslové vnímání je pro poznávání světa v předškolním věku zásadní, a proto je ve všech činnostech přiměřeně situacím využíváme a rozvíjíme. Děti jsou leckdy zahlceny zrakovými a sluchovými vjemy, často zprostředkovanými médii. Zrak i sluch se tak mohou stávat méně citlivými k jemnějším podnětům. Proto nabízíme dětem činnosti, které kultivují zrakové i sluchové vnímání a rozlišování. Vytváříme příležitosti pro poznávání světa také pomocí dalších smyslů – hmatu, čichu a chuti. Vnitřní cití a vnímání dotykem prostřednictvím pokožky celého těla dětem rozšiřují poznatky o těle, jeho poloze, napětí a pohybu.

- Pozorujeme a zkoumáme s dětmi různé objekty se zapojením všech smyslů (pozorujeme přírodu, posloucháme zpěv ptáků, čicháme ke květinám, hmatem poznáváme přírodniny).
- Prostřednictvím her a dalších činností posilujeme hmatovou, sluchovou a zrakovou paměť (postřehové hry, Kimovy hry, hra na tichou poštu).
- Nabízíme činnosti, při kterých dítě porovnává hmatový a zrakový vjem (nejprve hmatem určí objekt, následně se zrakově přesvědčí o skutečnosti).
- Využíváme zrakovou i sluchovou analýzu a syntézu (skládání puzzle, hra slovní fotbal).
- Při ochutnávání podporujeme rozlišování a pojmenování vjemů (slané, hořké, sladké, kyselé, horké, studené, hladké, hrubé, měkké, tvrdé).
- Využíváme i vytváříme společně s dětmi smyslové a další hry (obrázkové pexeso, ale také čichové, sluchové, hmatové a hmotnostní pexeso).
- Experimentujeme s chutěmi a vůněmi (nabídka koření při přípravě těsta).

DJT-TSB-000-PV1-004

Naplňuje své biologické potřeby.

Respektující přístup a vstřícnost k individuálním potřebám dětí je základním předpokladem pro to, aby se děti cítily v mateřské škole bezpečně a příjemně. Je také podmínkou pro rozvoj samostatnosti a sebevědomého chování dítěte.

- Vedeme děti k uvědomění si jejich biologických potřeb.
- Vytváříme podmínky pro vyjádření pocitů a biologických potřeb dětí (hlad, žízeň, chlad, horko).
- Podporujeme děti, aby vhodnou formou vzhledem k situaci sdělovaly své biologické potřeby bez obav a studu.
- Prostřednictvím běžných situací i formou námětových her podporujeme toleranci dětí k projevům biologických potřeb ostatních (únava mladších dětí ve skupině).

Pohyb, hrubá a jemná motorika (PHJ)

DJT-PHJ-000-PV1-001

Zvládá základní pohybové dovednosti.

Pohybové dovednosti jsou základem veškerých aktivit v životě člověka (pracovních, odpočinkových, zájmových). Zdokonalování pohybových dovedností je závislé na možnostech jejich provádění. Proto dětem vytváříme příznivé podmínky a poskytujeme jim prostor, čas a pomůcky pro pohybové činnosti. Podporujeme přirozený pohyb dětí, který rozvíjí tělesnou zdatnost a obratnost, zdokonaluje hrubou a jemnou motoriku, orientaci v čase a prostoru. využíváme různé formy her a pohybových činností pro posilování osobnostních vlastností a postojů i prosociálního chování dětí.

- Podporujeme děti v přirozeném pohybu především při pobytu venku.
- Nabízíme pohybové činnosti rozvíjející nelokomoční, lokomoční a manipulativní dovednosti (chůze, běh, skákání, lezení, plazení, šplhání, házení, chytání, kopání, cvrnkání).
- Prostřednictvím her a cvičení umožňujeme dětem zaujímat různé polohy a tvořivě je měnit. Zařazujeme také hry rozvíjející rovnovážné polohy.
- Podporujeme děti v kooperativních pohybových činnostech.
- Volíme různorodé aktivity, aby byla zachována všestrannost a komplexnost pohybu dětí, minimalizujeme tak brzké jednostranné sportovní zatížení.
- Vytváříme příležitosti k postupnému ovládnutí sportovních dovedností (základy sportovních her, atletiky, gymnastiky).
- Nabízíme různé pomůcky k pohybu (odrážedla, tříkolky, koloběžky).

DJT-PHJ-000-PV1-002

Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost.

Hra a přirozený pohyb v různorodém prostředí pomáhají efektivně rozvíjet pohybové schopnosti a dovednosti dětí. Cíleně nabízíme pohybové činnosti, které vedou k orientaci v prostoru, rozvoji obratnosti a flexibility, bezpečnému zvládnutí pohybu v terénu a dalšímu motorickému učení.

Vytváříme příležitosti pro volný i organizovaný pohyb s důrazem na pohyb v přírodě a rozmanitém terénu.

- Nabízíme pestré, podnětné a bezpečné prostředí, vhodné pro volný pohyb dětí. Využíváme zahradu, hřiště, okolí školy a volnou přírodu.
- Podporujeme pohyb dětí v přírodním i uměle vytvořeném terénu (chůze a běh do kopce i z kopce, podlézání, přeskakování, klouzání, brodění, přelézání).
- Nabízíme dětem činnosti rozvíjející jejich obratnost (rovnovážná, rytmická a koordinační cvičení, hry podporující orientaci v prostoru).
- Vedeme děti k pohybu na nerovnostech i na různém povrchu (tráva, sníh, led, písek, kameny, voda).
- K pohybovým hrám využíváme různé pomůcky (herní prvky na zahradě, lana, boby, lopaty na sníh).

DJT-PHJ-000-PV1-003

Koordinuje pohyby těla, ruky a oka.

Koordinace pohybu je schopnost ovládat a sladit různé části těla tak, aby dítěti umožnily provádět komplexní a přesné pohyby. Svalovou koordinaci a zpřesňování pohybových dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky děti zdokonalují vlastní aktivitou. Koordinace ruky a oka je důležitá pro úspěšné zvládnání mnoha každodenních činností. Propojení vizuálního vnímání s pohyby rukou umožňuje přesnější manipulaci s různými předměty. Podporujeme u dětí spontánní pohyb a nabízíme všestranná a pestrá koordinační cvičení.

- Pozorujeme dítě, zda se pohybuje koordinovaně a jistě. Podporujeme činnosti zdokonalující pohyby celého těla.
- Vytváříme příležitosti pro pohybové hry s náčiním (míče, stuhy, švihadla), udržování rovnováhy (chůze na kládě, úzké lávce, kladině, rovnováha při rotačním pohybu).
- Nabízíme pestré a různorodé podněty rozvíjející manipulativní dovednosti, koordinaci očí a končetin (házení, chytání, koulení, kopání, odbíjení). Podporujeme a zařazujeme kooperativní pohybové činnosti ve dvojicích či skupinách.
- Při pohybových hrách a cvičeních využíváme netradiční pomůcky (přírodniny, drátěnky, víčka od PET lahví, klubíčka vlny, papírové koule).

DJT-PHJ-000-PV1-004

Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel.

Jemná motorika se pojí s drobnými pohyby a lze ji rozvíjet při zacházení s běžnými předměty a při každodenních činnostech. Zdokonalování v oblasti jemné motoriky se odráží v sebeobsluze dětí, při

tvořivých činnostech z rozmanitých materiálů, při používání různých nástrojů a pomůcek. Rozvinutá motorika mluvidel je jedním z předpokladů správné výslovnosti. Jednoduché hry a cvičení určené k rozvoji mluvních orgánů vedou ke zdokonalování pohyblivosti mluvidel a správným artikulačním pohybům. Přispíváme tak k rozvoji řečových dovedností.

- Zapojujeme děti do běžných každodenních činností, podporujeme je v jejich samostatnosti (šroubování, zapínání zipů a knoflíků, stříhání, krájení).
- Přizpůsobujeme volbu pomůcek a materiálů úrovni jemné motoriky každého konkrétního dítěte.
- Prostřednictvím pestré nabídky činností podporujeme zdokonalování jemné motoriky i tvořivost, představivost a spolupráci dětí (muchlání, navlékání, lepení, stavění ze stavebnic, vyšívání).
- Formou hry a situačního učení zvyšujeme u dětí pohyblivost rtů a jazyka i uvolnění ramen, krku a čelistí (foukání, kloktání, olizování, prskání).
- Rozvíjíme motoriku mluvidel pěveckými činnostmi, podporujeme tak i správné dýchání do břicha a hrudníku.

DJT-PHJ-000-PV1-005

Zvládá základy grafomotoriky.

Grafomotorika je soubor účelně vykonávaných pohybů, které umožní dítěti graficky se projevit. Odvíjí se od dobře uvolněné paže a ruky i posílených svalů prstů. Tyto dovednosti jsou důležité pro správné držení kreslicího a psacího náčiní i pro přiměřený tlak na něj. Nabízíme dětem různorodé činnosti, které podporují zdokonalování jemné motoriky. Pracovní listy představují až poslední krok při rozvoji grafomotorických dovedností.

- Zařazujeme manipulativní činnosti s různými materiály (mačkání a trhání papíru, válení a koulení plastelíny, keramické hlíny, hnětení těsta).
- Podporujeme děti v činnostech, při kterých zpřesňují jemnou motoriku a spontánně uvolňují rameno, loket a zápěstí (přenášení materiálů špetkovým úchopem, manipulace s pinzetami a kolíčky na prádlo, kresba na velkou plochu, kresba ve stoje a v kleče, kresba prstem do písku, mouky, sněhu).
- Pro grafické vyjádření nabízíme dětem i netradiční pomůcky (klacíky, molitanové houbičky, barva nanesená na kolech autíčka, na provázku).
- Zařazujeme psychomotorická cvičení, která napomáhají k rozvoji grafomotorických dovedností.
- Dbáme na správné sezení, úchop náčiní a správné dýchání.

DJT-PHJ-000-PV1-006

Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou.

Spojením pohybu a hudebních výrazových prostředků umožňujeme dětem přirozeným způsobem vyjádřit vlastní pocity. Vzájemné propojení pohybu, rytmu a hudby je dětem přirozené. Přináší jim radost a vede ke zkvalitňování pohybových dovedností, orientace v prostoru a pohybové paměti. Vlastní i společný prožitek pak napomáhá k rozvoji sebedůvěry, ke sdílení a spolupráci dětí i vzájemnému respektu.

- Podporujeme rytmický pohyb dětí. Vedeme je k napodobení, dodržení a vytvoření rytmu.
- Při pohybových a rytmických hrách podporujeme propojení pohybu se zpěvem.
- Při zpěvu motivujeme děti k pohybu (tanci, rytmické chůzi, hře na tělo).
- Nabízíme dětem různorodé hudebně-pohybové činnosti.
- Podporujeme děti ve vyjádření vlastního pocitu z hudby a pohybových představ (ztvárnění slyšené melodie).

DJT-PHJ-000-PV1-007

Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu.

Podmínkou pro opakování pohybu podle vzoru či pokynu je správná zraková a sluchová analýza a dostatečná schopnost koordinace pohybu. Při kopírování pohybu či provádění pohybu podle pokynu citlivě pracujeme s chybou, průběžně provádíme korekce a následnou úpravu.

- Provádíme jednoduché pohyby, které dítě může napodobit.
- Nabízíme pohybové hry a činnosti, při kterých pokyn zadáme a zároveň pohyb ukážeme (vlastním příkladem, pomocí loutky, na obrázku a piktogramu).
- Zařazujeme srozumitelné pokyny, podle kterých mohou děti pohyb vykonat bez zrakové opory. Pracujeme s názvoslovím, které je stručné a názorné.
- Pro kontrolu provedených pohybů využíváme zrcadlové plochy.
- Vytváříme příležitosti, kdy vzor pro určitý pohyb vykonají nebo pokyn zadají děti samostatně.

DJT-PHJ-000-PV1-008

Vyhledává příležitosti k pohybu.

Aktivní přístup dětí k pohybu podporujeme nabídkou pestrých činností, podnětného prostoru a různorodých pomůcek. Preferujeme spontánní pohybové činnosti dětí. Hledáme společně možnosti pohybového vyžití. Povzbuzujeme děti v osobitých přístupech k pohybu. Samozřejmostí je zajištění a kontrola bezpečnosti.

- Umožňujeme volný přístup k herním prvkům, pomůckám, nářadí či náčiní.

- Motivujeme děti k vlastním pohybovým činnostem, především ve venkovním prostředí.
- Návrhy dětí na pohybové činnosti oceňujeme a snažíme se je realizovat.
- Reflektujeme s dětmi bezpečnost a nároky jejich nápadů na pohybové činnosti.

Praktický život (PZI)

DJT-PZI-000-PV1-001

Zvládá sebeobsluhu.

Předpokladem pro zvládnutí sebeobsluhy je rozvinutá hrubá i jemná motorika, vizuomotorika a mentální vyspělost. Období, kdy chce dítě dělat většinu činností samo a vše si vyzkoušet, můžeme využít i k rozvoji sebeobsluhy. Trpělivě a důsledně podporujeme automatizaci sebeobslužných návyků.

- Využíváme situačního učení, nabízíme dětem dostatek prostoru pro sebeobsluhu.
- Podporujeme sebeobsluhu dětí zejména v oblastech hygieny, oblékání, stravování a stolování (smrkání, obouvání, nalévání).
- Umožňujeme dětem starat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky (ustlání postele, vymytí barvy ze štětců).
- Nabízíme příležitosti k vrstevnickému učení, a tím podporujeme spolupráci a vzájemnou pomoc dětí (zavazování tkaniček, pletení copánků).

DJT-PZI-000-PV1-003

Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem.

Prostředí připravujeme tak, aby podporovalo samostatnost a nezávislost dětí. Dětem jsou všechny sebeobslužné pomůcky plně k dispozici. Motivujeme děti k převzetí vlastní aktivity při řešení různých situací. Iniciativu dětí cíleně oceňujeme, a tak podporujeme vnitřní zájem dítěte o rozvoj vlastní aktivní role.

- Jsme příkladem v řešení běžných denních situací (utírání rozlitého čaje, úklid svého stolu).
- Děti se podílejí na přípravě některých jídel (mazání, krájení, strouhání) a samostatně se stravují (dbáme na správný úchop lžice, vidličky a nože).
- Děti si připravují místo ke stolování (prostrou si, nalijí si nápoj, skládají ubrousky, přinesou si židli).
- Děti se samostatně starají o čistotu svého zevnějšku (převléknou si polité tričko, zašpiněné kalhoty, očistí si boty).
- Děti využívají úklidové pomůcky a samostatně pečují o pořádek (zametou drobky, uklidí hračky).

Fyzická zdatnost (FZD)

DJT-FZD-000-PV1-001

Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost.

Fyzická zdatnost, tedy schopnost vyrovnat se s vnějšími vlivy a zátěží, je důležitá pro zdraví člověka po celý život. Vytrvalost, sílu a odolnost dětí se optimálně rozvíjí při spontánním pohybu v dostatečně velkém prostoru uvnitř i venku. Zásadní je i široká nabídka pomůcek, které jim poskytnou možnosti k různorodému pohybu.

- Nabízíme dětem činnosti podporující jejich odolnost (pobyt v přírodě i za nepříznivých podmínek).
- Pravidelně dětem nabízíme hry a činnosti, které vedou k dynamickému pohybu po delší dobu (honičky, cvičení na stanovištích, tanec, delší chůze a běh v přírodě).
- Společně s dětmi vymýšlíme a realizujeme činnosti, ve kterých mohou prohlubovat vytrvalost a sílu (jízda na koloběžce, hledání pokladu, stopování, úpolové hry).

DJT-FZD-000-PV1-002

Překonává fyzické překážky.

Schopnost překonávat fyzické překážky podporuje sebevědomí dítěte. Vyrovnat se s vnějšími vlivy, překonat nepříjemné pocity a překážky souvisí s psychickou zdatností dětí. Nabízíme dětem hry a činnosti, které jim umožňují koordinovat lokomoci a udržovat stabilitu. Podporujeme spontánní všestranný pohyb dětí.

- Pro pohyb využíváme přírodní prostředí (hry v lese, běh mezi stromy, lezení přes kameny).
- Připravujeme ve vnitřním i venkovním prostředí nabídku pohybových činností, která umožňuje dětem překonávat různé překážky.
- Podporujeme děti ve vlastním vytváření překážkových drah, nabízíme jim rozmanité nářadí, náčiní a jiné pomůcky.
- Vedeme děti k vzájemné pomoci při přípravě i v průběhu pohybových činností.

Ochrana zdraví (OZD)

DJT-OZD-000-PV1-001

Má osvojené základní hygienické návyky.

Téma hygieny je v předškolním vzdělávání velmi důležité, protože si děti vytvářejí hygienické návyky pro celý život. Z hlediska hygieny a péče o zdraví je potřebné znát své tělo i funkce jeho jednotlivých částí. Zvnitřnění základních hygienických návyků a automatizace jejich provádění jsou důležitou součástí rozvoje dítěte v předškolním věku.

- Využíváme rituály a cíleně děti podporujeme v péči o osobní hygienu a porozumění jejímu významu (mytí a utírání rukou, česání vlasů, používání toaletního papíru a splachovacího zařízení, používání kapesníku).
- Jsme dětem příkladem v uplatňování dalších základních hygienických návyků (kýchání a kašláni se zakrytými ústy).
- Reagujeme na vzniklé situace a vysvětlujeme dětem nutnost dodržování hygienických zásad (výměna znečištěného oblečení).
- Hrou, prostřednictvím příběhu nebo příkladem jiného dítěte odstraňujeme nechuť či obavy z některých činností spojených s hygienou.

DJT-OZD-000-PV1-002

Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí.

Diskutujeme s dětmi o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy. Seznamujeme děti se zásadami zdravého životního stylu i se základními pojmy užívanými ve spojení se zdravím, pohybem a sportem. Cílem je, aby děti porozuměly základním mechanismům péče o tělo a zdravému životnímu stylu, neboť porozumění je předpokladem pro zvnitřnění návyků péče o zdraví.

- Prostřednictvím konkrétních situací i příběhů demonstrujeme dětem pozitivní účinky pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, střídání činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě a otužování.
- Seznamujeme děti s faktory poškozujícími zdraví, včetně návykových látek a závislostí.
- Diskutujeme s dětmi o některých způsobech ochrany zdraví, povzbuzujeme je ve sdílení jejich názorů a zkušeností.

Dítě a jeho psychika (DJP)

Sebepojetí, autonomie a emoce (SAE)

DJP-SAE-000-PV1-002

Orientuje se v základních emocích a pocitech.

Orientace dítěte v základních emocích a pocitech je klíčová pro jeho socializaci. Nabízíme proto dětem činnosti, při nichž mají zkušenost s jinými osobami, antropomorfizovanými postavami či věcmi, které prožívají určitou emoci. Iniciujeme sdílení, rozhovory s dětmi a diskuse o tom, jak se daní jedinci cítí a jaká může být příčina vysledovaných emocí. Pojmenováváme různé pozitivní i negativní emoce a uvažujeme o nich. Vedeme děti k uvědomění si vlastních emocí, formulování emocionálních potřeb. Poznáváme s dětmi, že emoce jsou přirozenou součástí prožívání a jsou spojeny s fyziologickými projevy. Reflektujeme s dětmi zkušenosti s rozmanitými emocemi, i to, že rozpoznání emocí je základem pro zvládnutí našich pocitů a životních situací.

- Využíváme dětskou literaturu a různé druhy příběhů, které přináší zkušenost postav s emocemi. Identifikujeme emoce a popisujeme je. Rozpoznáváme vzorce prožívání a jednání postav v různých emocionálních stavech.
- Pro popis emocí hledáme příklady z vlastního života dítěte.
- Využíváme každodenní situace v mateřské škole a mluvíme s dětmi o tom, co prožíváme, jak se u toho cítíme, co je nám příjemné, co nikoli a proč (porušení pravidel chování, ublížení druhému, veřejné vystoupení, empatické chování).

DJP-SAE-000-PV1-006

Vyrovná se s neúspěchem.

Schopnost vyrovnat se s neúspěchem je nesmírně důležitá pro spokojenost v osobním, školním i pracovním životě. Podporujeme proto dítě, aby aktivně vstupovalo do her a různých typů činností a vyvíjelo volní úsilí při dosahování svého cíle. Současně ho podporujeme v tom, aby vnímalo jako přirozené, že ne vše se ihned zdaří a že chyba je přirozená součást učení a našeho života.

- Reflektujeme příklady, jak se jiné osoby vyrovnávaly se zkušeností neúspěchu. Hovoříme o tom, jaké jsou vhodné možnosti řešení situace. Využíváme příběhy, literaturu pro děti, obrazový a filmový didaktický materiál a dramatizaci.
- Pracujeme se situacemi neúspěchu jednotlivců i skupiny. Reflektujeme je jako součást procesu učení. Podporujeme a oceňujeme, pokud děti vstoupí opětovně do činnosti, překonávají překážky, hledají jiná a nová řešení.
- Hledáme společná řešení pro příkladové situace. Společně s dětmi sdílíme jejich zkušenosti z rozmanitých situací učení, při nichž se vyrovnaly s neúspěchem.
- Podporujeme odolnost dětí v různých životních situacích oceňováním adekvátních přístupů a strategií při řešení neúspěchu.

Myšlenkové operace a procesy (MOP)

DJP-MOP-000-PV1-005

Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či v příběhu.

Soustředíme se na prvotní vnímání kauzality, kdy dítě získává cennou zkušenost s příčinou a důsledkem při každém svém jednání. Podporujeme kauzální myšlení při různorodých činnostech v běžných situacích a při hře.

- Využíváme situací z běžného života, kdy vedeme děti k uvědomění si příčin a důsledků svého jednání (pokud příliš nakloní talíř s polévkou, polévka se vylije).
- Zařazujeme hry, kdy dítě rozliší příčinu a důsledek a použije tuto zkušenost ve své herní strategii (schovávaná; Člověče, nezlob se).
- K uvědomování si souvislostí můžeme děti vést pomocí pokládání otázek. Čerpáme z širokého spektra života dítěte, a to včetně příležitostí k nabývání socioemočních dovedností (Proč jste mne teď neslyšeli? – děti vysvětlují a zdůvodňují - byl tu velký hluk).
- Využíváme příběhy postav z dětské literatury. Hledáme příčiny a důsledky jejich chování.
- Sledujeme děje příběhů. V průběhu odhadujeme, jak by mohl příběh pokračovat.
- Vytváříme/zprostředkováváme dětem podněty pro zkoumání a objevování souvislostí a vztahů, uvědomování/odhalování příčin a důsledků. Při badatelských činnostech se zaměříme i na vysvětlení pozorovaného jevu.

DJP-MOP-000-PV1-007

Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech.

Rozvíjení analytického a syntetického myšlení zvyšuje schopnost řešit běžné situace a problémy, rozhodovat se racionálně. Tím posiluje sebedůvěru a samostatnost dítěte. Myšlenková analýza a syntéza vede k hlubšímu porozumění světu a jeho fungování, podporuje tak schopnost se v něm lépe orientovat. Využíváme situace a činnosti, které vyžadují zrakovou nebo sluchovou analýzu a syntézu, střídáme zadání ústní i zadání s předlohou.

- Využijeme běžné značky a piktogramy, jejichž interpretace vyžaduje zrakovou analýzu a posouzení významu značky.
- Nabízíme činnosti, kdy děti pomocí sluchu odhadují, odkud se ozývá zvuk, využívají tak sluchovou analýzu. Střídáme různé zvukové zdroje.
- Nabízíme dětem puzzle, tangramy, pentamina a mozaiky v přiměřené obtížnosti, kterou postupně zvyšujeme.
- Zařazujeme činnosti, kdy dítě využívá předlohu. Tím si rozvíjí analyticko-syntetické myšlení.

Představivost, fantazie, tvořivost (PFT)

DJP-PFT-000-PV1-001

Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií.

Schopnost využívat svou představivost, fantazii a tvořivě přistupovat k různým úkolům a situacím je důležitým předpokladem pro úspěch dítěte v učení i běžném životě. Vytváříme příležitosti a podněty, které budou stimulovat zájem dítěte o rozmanité způsoby vyjadřování představ (umělecké, literární, pohybové, polytechnické). Podněcujeme u dítěte zájem o zachycování skutečnosti ze svého okolí a vyjadřování svých vjemů pomocí různých technik i s využitím digitálních technologií. Vytváříme atmosféru podporující hluboké zaujetí dítěte pro činnost a podporujeme individuální vyjádření dítěte. Návazně na realizaci práce dětí (individuální i skupinové) podporujeme interpretaci a reflexi výstupu činnosti dítěte. Iniciujeme sdílení nad tvorbou mezi dětmi a oceňujeme individuální vyjádření dětí.

- Nabízíme dětem hudební, výtvarné, literární, pohybové a jiné podněty, při nichž mohou rozvíjet své představy o příslušných jevech a zpracovávat je podle své fantazie.
- Připravujeme pro děti rozmanité vyjadřovací prostředky tak, aby si mohly samy vybrat způsob svého vyjádření. Tím podporujeme vnitřní motivaci dítěte pro činnost a variabilitu realizace.
- Po realizaci činnosti s dětmi sdílíme průběh a výsledky jejich činnosti, hovoříme o jejich tvorbě a učíme děti naslouchat a vnímat rozmanité prožitky a pohledy druhých.
- Zaznamenáváme průběh i výsledky činností dětí pořizováním fotografií a videozáznamů, využíváme tyto výstupy pro reflexi, společné sdílení s dětmi i rodiči. Demonstrujeme tak dětem možnosti využití digitálních technologií. Dokumentování individuálních i skupinových činností nám umožňuje podporovat rozvoj sebehodnocení a reflektovat učení dítěte.

Jazyk a řeč (JAR)

DJP-JAR-000-PV1-001

Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči.

Řeč má pro vývoj dítěte mimořádný význam. Slouží jako nástroj myšlení, ovlivňuje poznávání a učení. Je důležitá pro utváření sociálních vztahů, pro orientaci a fungování v lidské společnosti. Ve spolupráci s rodinou stimuluje přirozený vývoj řeči dětí, jejich řečové dovednosti. Tím minimalizujeme vznik či rozvoj řečových vad a poruch, napomáháme odhalení nesprávného řečového vývoje u dětí.

- Pro rozvoj řeči využíváme nápodobu a poskytujeme dětem správný mluvní vzor.
- Věnujeme pozornost obratnosti mluvních orgánů, sluchové percepci a fonematické diferenciaci.
- V běžných situacích, formou her a prostřednictvím pěveckých činností vedeme děti ke správnému, klidnému dýchání a správné, zřetelné a jasné výslovnosti, k celkovému zkvalitňování mluvního projevu.

- Demonstrujeme osobním příkladem, že živější a rozmanitá intonace i kontrolovaná proměnlivost tempa řeči posluchače zaujme a udrží jejich pozornost.

DJP-JAR-000-PV1-004

Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat.

Paměť je schopnost uchovávat a vybavovat si informace a vjemy. Dobře rozvinutá paměť má vliv na celkový průběh vzdělávání a je nezbytná pro fungování v běžném životě. Kultivováním sluchové paměti zefektivňujeme proces zapamatování a vybavování. Zvyšujeme také kapacitu krátkodobé i dlouhodobé paměti.

- Podporujeme děti v zapamatování a opakování říkadel, básní, rozpočítadel a písní.
- Nabízíme příležitosti vyřídit vzkaz.
- Povzbuzujeme děti k vybavování toho, co se stalo v nedávné minulosti a k reprodukci zážitků.
- Zařazujeme dramatizaci krátkých pohádek, příběhů i prožitých situacích.
- Podporujeme děti, aby sdílely zážitky z mateřské školy s rodiči.

Předčtenářské dovednosti (PDO)

DJP-PDO-000-PV1-002

Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj.

Zaměřujeme pozornost k soustředěnému sledování a porozumění příběhu. Vytváříme prostor k tomu, aby děti příběh prožily, pochopily hlavní myšlenku a zařadily ji do kontextu svého vlastního života. Podporujeme děti v následné reprodukci děje.

- Společně vybíráme dětskou literaturu či divadelní představení, které děti zajímají.
- Výrazně předčítáme, vyprávíme a recitujeme. Vytváříme prostor pro zaujetí dětí, jejich pozorné a soustředěné sledování a jsme vzorem pro souvislé vyjadřování.
- Zařazujeme činnosti vázané k příběhu před četbou, během ní i po ní. Tím aktivizujeme děti a umožňujeme jim hlubší porozumění předčítanému.
- Podněcujeme děti k doptávání, pokud něčemu nerozumí. Doplnujícími otázkami ověřujeme správné porozumění textu.

DJP-PDO-000-PV1-003

Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav.

Analýzou děje přispíváme k jeho hlubšímu pochopení. Využíváme děj k rozpoznávání charakteristik postav a jejich vztahů, k rozlišování dobra a zla. Dáváme dětem prostor pro vyjádření vlastního

porozumění děje, hodnocení jednání postav i průběhu děje. Motivujeme děti k vyjádření shod či rozdílů mezi tím, co čteme a jejich vlastními zkušenostmi.

- Společně s dětmi analyzujeme děj, jeho části a klíčové momenty příběhu. Diskutujeme o variantách řešení jednotlivých situací v příběhu.
- Dáváme dětem prostor pro vyjádření vlastní interpretace na základě dosavadních zkušeností a znalostí.
- Povzbudíme děti ve sdílení osobních pohledů, čímž podporujeme vrstevnické učení.
- Podporujeme děti, aby při shrnutí děje zaměřily pozornost na důležité informace a porozuměly jim.

DJP-PDO-000-PV1-004

Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu.

Předvídání děje z obrázku, dokončování příběhu i jiné čtenářské strategie pomáhají dětem lépe porozumět textu. Na základě probíhajícího děje si při čtení neustále vytváříme představy a očekávání o tom, jak se příběh dál vyvine a porovnáváme ho s textem. Podporujeme děti v aktivním přístupu k různým textům a práci s nimi.

- Povzbudíme děti k vyjadřování odhadu na základě dostupných informací z obrázku, názvu či předchozího textu.
- Vracíme se s dětmi k jejich předpovědím a společně je reflektujeme.
- Nabízíme dětem možnost dokončit příběh či vymyslet jinou variantu pokračování.
- Vedeme děti k přemýšlení o zjevných i skrytých významech textu.

Předmatické představy (PMP)

DJP-PMP-000-PV1-003

Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění.

Zaměřujeme se na určení počtu reálných předmětů a postupně zařazujeme zástupné modely (prsty, puntíky na hrací kostce, žetony). Rozmístění předmětů záměrně měníme tak, aby dítě nefixovalo počet předmětů na jejich rozmístění (vzor hrací kostky). Podporujeme v různých situacích vazbu „kolik – tolik“, která je pro vnímání stejného počtu zásadní. Respektujeme individuální způsob určení počtu, sledujeme u dítěte vývojovou řadu: hmat, metoda prodlouženého prstu, zrak. Při určování počtu pracujeme i s pohybem a zvukem.

- V průběhu spontánních činností a v běžných situacích využíváme situace pro určení množství.

- Využíváme běžné situace pro podporu ukotvení vazby „kolik-tolik“.
- Hrajeme hry, ve kterých podporujeme určování počtu kroků a zvukových signálů.
- Hrajeme deskové hry s hrací kostkou, vytváříme hrací plánky společně s dětmi.

DJP-PMP-000-PV1-006

Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy.

Orientace v prostoru je pro dítě prvotní, nejprve dítě vztahuje vše vůči sobě a vlastnímu tělu. Orientaci v rovině zařazujeme postupně, nejprve na obrázku, na volné ploše, pak v mřížce a tabulce. Zařazujeme vzájemnou polohu dvou a více objektů v prostoru a v rovině podle obtížnosti (nad, pod, v, mezi, na, u, nahoře, dole, vedle). Relativní pojmy (vpravo od, vlevo od, před, za) je třeba vyhodnotit vzhledem k situaci (vůči čemu, komu, v jakém směru polohu popisujeme). Vyžadujeme i zdůvodnění, které mnohdy obhájí řešení dítěte, a můžeme tak předejít nedorozumění.

- Vycházíme z běžných situací nejbližšího okolí dítěte a podporujeme jeho orientaci ve třídě, šatně, zahradě a v okolí.
- Využíváme pobytu i mimo mateřskou školu, v blízkém okolí či na výletě. Při procházce do okolí se ptáme, kudy půjdeme, kam odbočíme, co vidíme za křižovatkou.
- Z důvodu bezpečnosti opakujeme, kterými směry se rozhlížíme při přecházení silnice.
- Při komunikaci využíváme slovních spojení určujících polohu (postav se vedle, sedni si mezi, polož knihu nahoru do police, lžící dej vpravo od talíře).
- Určení vzájemné polohy může být nejednoznačné a má více řešení. Citlivě vyhodnocujeme řešení dítěte v konkrétním případě (instrukci „postavte se před skluzavku“ lze vyhodnotit několika způsoby, neexistuje jedna možnost).
- Volíme slovní pokyny pro dokreslování, dolepování obrázků, zdobení 3D objektů (dortů, karnevalových čepic).

Dítě, ten druhý a společnost (DDS)

Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti (ASO)

DDS-ASO-000-PV1-001

Poradí si v nové situaci.

Sledujeme situace, které jsou pro dítě nové. Pozorujeme, jak se zorientuje, jak vyhodnocuje podmínky a zda volí vhodná řešení. Doprovázíme ho celým procesem vyrovnávání se změnou. Iniciujeme situace, ve kterých může dítě prohlubovat získané dovednosti. Podporujeme jeho interakci s dalšími dětmi i dospělými. Specificky doprovázíme dítě po dobu adaptace v mateřské škole a dalšími důležitými momenty přechodů či změn.

- Pozorujeme a dokumentujeme chování a jednání dítěte v průběhu adaptace. Průběžně ho podporujeme v dílčích krocích. Cíleně zaznamenáváme první dny dítěte v mateřské škole a společně vytváříme například knihu „Můj první týden v mateřské škole“ či jiný výstup dokumentace do portfolia.
- Pozorujeme, jak dítě přistupuje k novým situacím v životě (poznávací, pohybové, umělecké, sociální a další; např. nový druh činnosti v MŠ, nové materiály, hry, chutě, životní situace jako narození sourozence, přechod do nové třídy, vstup do role školáka).
- Dokumentujeme a vyhodnocujeme strategie dítěte při setkání s novými situacemi.
- Cíleně podporujeme dítě ve zvládnání nových situací, diskutujeme s ním a reflektujeme je. Podporujeme jeho připravenost příště reagovat na základě stávající zkušenosti.

Základy etiky a morální hodnoty (ZEH)

DDS-ZEH-000-PV1-003

Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití.

Reflektujeme s dětmi potřeby jednotlivců i nás jako společenství. Pomáháme dětem rozpoznat jejich vlastní potřeby a naplňovat je s ohledem na ostatní. Využíváme běžných situací a činností k reflexi vzorců chování dětí ve skupině. Společně s dětmi vytváříme vlastní pravidla a vyhodnocujeme jejich efektivitu. Oceňujeme, pokud někdo jedná spravedlivě. Učíme se nahlížet otázky spravedlnosti v různých situacích kolem nás. Pravidla společenského soužití vnímáme jako široký pojem, pod který patří sociální pravidla, morální hodnoty, práva, povinnosti a odpovědnost každého v aktuální situaci a své roli.

- Diskutujeme s jednotlivci i skupinou dětí jejich potřeby a způsoby naplnění.
- Pravidla ve třídě formulujeme spolu s dětmi v návaznosti na aktuálně vzniklé situace, společně vytváříme vizualizaci a vyvěsíme ji na viditelném místě.
- Učíme děti pracovat s pravidly. Pozorujeme, zda si děti pravidla zvnitřnily a hovoříme s dětmi o tom, jak se nám daří se podle pravidel řídit, co potřebujeme upravit a co už jsme zvládli.
- Podporujeme děti v uvědomění významu pravidel pro harmonické soužití v třídě, ale také v přesahu na pravidla soužití ve společnosti.

DDS-ZEH-000-PV1-005

Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou.

Iniciujeme činnosti, ve kterých děti zaujímají stanovisko, formulují a obhajují svůj názor, reflektují jej ve vztahu k druhým a navrhují jeho úpravy. Podporujeme děti v naslouchání druhému a řešení konfliktů prostřednictvím sdílení svých názorů, formulování potřeb a domluvy.

- Využíváme přirozeně vzniklé situace a iniciujeme momenty, ve kterých s dětmi diskutujeme o různých pohledech a variantách řešení.
- Vedeme děti k porozumění, že vždy existuje řada možností, z nichž vybíráme podle situace, názorů a potřeb všech zúčastněných.
- Vedeme děti k uvědomění, že dělat kompromis je užitečné. Je cestou k naplňování cílů a potřeb společenství i jednotlivců. Názor každého je důležitý bez rozdílu jeho pozice ve skupině, znevýhodnění nebo naopak jeho výsadního postavení.

Svět lidí a kultury (SLK)

DDS-SLK-000-PV1-003

Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou.

Vycházíme z rozmanitosti dětí a dospělých v naší třídě a mateřské škole. Reflektujeme ji s dětmi jako přirozenou charakteristiku v naší společnosti a zdroj pro náš rozvoj. Vyhledáváme příležitosti pro seznamování dětí s různými aspekty rozmanitostí lidí, rodin, generací, kultur, jazyků, zemí a tradic. Škola vytváří prostředí podporující respekt, porozumění a otevřenost vůči různorodosti každého jeho člena. Přirozeně vzniklé situace využíváme k tomu, abychom u dětí posilovali otevřený a respektující postoj k rozmanitosti.

- Všímáme si rozmanitostí, mluvíme s dětmi o jedinečnosti každého z nás.
- Využíváme knihy, pohádky a příběhy a vedeme děti k porovnávání s jejich osobní zkušeností.
- Mateřská škola se může zapojit do meziregionální i mezinárodní spolupráce škol. Tím dává dětem příležitost přímého kontaktu s jinými přístupy a zvyky, podněcuje k hledání společného i uvědomění si odlišností.
- Objevujeme spolu s dětmi naši rozmanitost, rozmanitost lidí ve společnosti v širším kontextu. Využíváme prožitkové a situační učení, spolupracujeme s rodinami dětí.

DDS-SLK-000-PV1-004

Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými.

Využíváme přirozeně vzniklých situací. Pomocí situačního učení a dramatických činností pomáháme dětem porozumět reálným situacím, s nimiž se mohou potkat v běžném životě. Upozorňujeme na možná rizika a diskutujeme o způsobech, jak se zachovat s ohledem na vlastní bezpečí. Spolupracujeme s odborníky zaměřujícími se na bezpečné chování v rizikových situacích.

- Využíváme modelové situace, abychom děti připravili na možné varianty při setkání s cizím člověkem.

- Využíváme dětskou literaturu i zkušenosti dětí pro diskusi nad různými způsoby vhodného chování v rizikových situacích.
- Vedeme děti k rozlišení, kdo je cizí člověk a kdo je blízká osoba.

Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování (ZKV)

DDS-ZKV-000-PV1-001

Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností.

Vytváříme příležitosti ke hře na tělo. Pro autentické hudební projevy dětí využíváme hudební i improvizované nástroje. Využíváme receptivní činnosti pro poslech říkadel, hudebních skladeb a písní. Propojujeme činnosti vokální, rytmické a hudebně pohybové, instrumentální a poslechové, podporujeme tvořivost dětí. Vybíráme vhodnou hudební produkci pro podporu pohybových činností.

- Zařazujeme rytmizace a rytmický přednes dětských veršovaných útvarů s možným doprovodem hrou na tělo zdůrazňující metrum a rytmus, hrou na orffovské nástroje.
- Využíváme rytmické pohyby a taneční prvky založené na metrické chůzi.
- Využíváme obsah pohádky, příběhu k hudebně pohybové dramatizaci.
- Propojujeme dětské písně s pohybovým a instrumentálním doprovodem. Respektujeme charakter písní a doplňujeme je dechovými, artikulačními a hlasovými cvičeními.
- Vybíráme časově přiměřené poslechové skladby seznamující děti s hudebními nástroji, s hudebními žánry, druhy a styly. Hudbu propojujeme s pohybem, výtvarnými činnostmi a relaxací.

DDS-ZKV-000-PV1-003

Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami.

Nabízíme příležitosti pro tvůrčí výtvarné činnosti, podporujeme experimentování s barvami, materiály, technikami a podněcujeme tak různé vyjadřovací možnosti dětí. Využíváme výtvarný projev dětí jako komunikační prostředek. Aktivizujeme smyslovou citlivost, vnímání, myšlení, prožívání, představivost a fantazii. Hledáme estetické hodnoty v běžných životních situacích, přírodě, městech a obcích, v médiích.

- Nabízíme dětem činnosti s různými materiály a výtvarnými prostředky, rozvíjíme výtvarně technické dovednosti.
- Zařazujeme rozmanité výtvarné projekty, v nichž děti řeší výtvarné problémy.
- Rozvíjíme výtvarný jazyk, výrazové možnosti různých technik a postupů a vizuální gramotnost, tedy porozumění obrazovým informacím a jejich kritické vnímání.
- Využíváme různé formy a možnosti seznamování dětí s uměním.

- Ověřujeme komunikační účinky výtvarných děl svých vlastních, ostatních dětí a profesionálů. Vedeme reflektivní dialogy, interpretujeme, pěstujeme empatii a otevřenost.

Dítě a svět (DAS)

Poznávání světa a přírody (PSP)

DAS-PSP-000-PV1-001

Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci.

Poznáváme školu, její okolí, obec. Seznamujeme děti s místem, kde žijí. Využíváme častý pobyt venku pro přímý kontakt dětí s přírodou.

- Seznamujeme děti ve třídě a v mateřské škole se všemi místy, prostory a vybavením, vyvozujeme společně, co k čemu slouží.
- Pozorujeme okolí, komentujeme, co vidíme. Při sdílení zkušeností využíváme to, co už děti znají.
- Pořádáme s dětmi výpravy do okolí, zařazujeme tematicky laděné vycházky, prohlídky, exkurze, návštěvy veřejných míst, kulturních, sportovních a společenských akcí.
- Sestavujeme modely z krabic, kostek, stavebnic, a vytváříme plánky třídy, mateřské školy a jejího okolí.

Životní prostředí a jeho ochrana (ZPO)

DAS-ZPO-000-PV1-001

Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim.

Pozorujeme a objevujeme rozmanitost a změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích. Porovnáváme různá přírodní prostředí a jejich proměny i v důsledku činnosti člověka. Podporujeme schopnost dětí přizpůsobovat se změnám v přírodě i ve svém okolí.

- Pozorujeme a porovnáváme změny v přírodě v průběhu ročních období, při vlivu počasí nebo činnosti člověka.
- Vedeme děti k utváření kladného vztahu ke konkrétnímu místu v přírodě.
- Sledujeme proměny stejného místa v průběhu času.
- Porovnáváme podobu blízkého okolí v současnosti a v historii.
- Všímáme si a diskutujeme s dětmi o tom, jak se lidé přizpůsobovali změnám v přírodě v minulosti a jak se jim přizpůsobujeme my.

DAS-ZPO-000-PV1-006

Respektuje různé formy života.

Vedeme děti k poznávání rozmanitých forem života. Nabízíme činnosti umožňující respektující přístup, přispívající k péči o životní prostředí a podporujeme porozumění jejich významu.

- Pozorujeme živočichy a rostliny v jejich přirozeném prostředí.
- Vlastním příkladem ukazujeme dětem respekt ke všem formám života.
- Umožňujeme dětem být příkladem ostatním a s pomocí vrstevníků překonávat případné obavy z přírody a jejích dílčích součástí.
- Vysvětlujeme dětem smysluplnost existence každého tvora, vedeme je ke vnímání životního cyklu.

Bezpečné chování (BCH)

DAS-BCH-000-PV1-001

Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích.

V modelových situacích a rozmanitých činnostech se děti učí rozeznávat možná rizika, seznamovat se s bezpečnostními pokyny a správně na ně reagovat.

- Pozorujeme chování dětí, popisujeme a diskutujeme s nimi o tom, které situace jsou rizikové a kdy je třeba dbát zvýšené opatrnosti.
- V rizikových situacích komentujeme, pozitivně hodnotíme a posilujeme správné reakce a chování.
- Společně s dětmi domlouváme signály a pokyny pro rizikové situace.
- Ověřujeme porozumění a reakce dětí při modelových rizikových situacích.

DAS-BCH-000-PV1-002

Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.

Vytváříme různé modelové situace, ve kterých se děti učí rozeznávat nebezpečí. Diskutujeme, jak je vhodné se v konkrétní situaci chovat a vyhnout se nebezpečí.

- Při setkání s nebezpečnou situací vlastním příkladem ukazujeme správné chování.
- Pohybujeme se s dětmi v různém prostředí a diskutujeme o tom, s jakým nebezpečím se mohou setkat a jak na ně reagovat.

- Zkoušíme s dětmi v modelových situacích, jak se pohybovat, jak se nezranit, co nejíst, jak se neztratit, co dělat, když se ztratím.

DAS-BCH-000-PV1-004

Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami.

Seznamujeme děti s možnými riziky, způsoby ochrany, přivolání a poskytnutí pomoci. Využíváme znalosti a zkušenosti dětí.

- Diskutujeme s dětmi o způsobech ochrany při některých nebezpečných situacích.
- Seznamujeme děti se složkami integrovaného záchranného systému a způsobem, jak je přivolat a jak s nimi komunikovat.
- Modelujeme situace, v nichž děti poskytují pomoc druhému.

6.3 Korálek ke Korálku sedá, společně tradice hledá

Charakteristika IB:

Tento integrovaný blok je zaměřen na poznávání a prožívání tradičních svátků a zvyků, které jsou součástí kulturního dědictví naší společnosti. (Dušičky, Svatý Martin, Čert a Mikuláš, Advent, Tři králové, Masopust, Vynášení Morany, Čarodějnice, Velikonoce, První máj, Den matek, Den otců, Den dětí, atd.) Děti se seznamují s významem jednotlivých svátků, lidovými tradicemi a symbolikou, která je s nimi spojena. Zároveň mají možnost porovnávat, jak různé rodiny nebo kultury některé svátky slaví, a učí se respektovat kulturní odlišnosti.

Prostřednictvím zážitkového učení, tvořivých činností a společných rituálů si děti rozvíjejí pozitivní vztah ke své kultuře, rodině a komunitě. Důraz je kladen na prožitek, spolupráci a mezigenerační sdílení (např. zapojení rodičů, prarodičů, návštěvy kulturních akcí apod.).

Témata svátků a tradic se přirozeně vážou k ročnímu období a umožňují propojení s dalšími oblastmi rozvoje dle RVP PV – např. rozvoj jazyka a řeči, estetické vnímání, poznávání přírody, rozvoj pohybových dovedností i posilování sociálních a morálních hodnot.

Čtenářská gramotnost (CGR):

Čtenářská gramotnost v integrovaném bloku „Svátky a tradice“ je rozvíjena prostřednictvím práce s různorodými texty, příběhy, říkadly, básničkami, legendami a lidovými pověstmi, které dětem přibližují význam a atmosféru tradičních i současných svátků. Děti se seznamují s jazykem spojeným se zvyky a tradicemi, rozvíjejí slovní zásobu, porozumění slyšenému i vlastní vyjadřování.

Příběhy o svatém Mikuláši, Ježíškovi, masopustních postavách, jarních obyčejích nebo velikonočních symbolech pomáhají dětem lépe porozumět kulturním kořenům a hodnotám, které svátky nesou. Děti

jsou vedeny k naslouchání, přemýšlení nad textem, vyjadřování vlastních dojmů a k jednoduché reprodukci obsahu.

Podporována je také vizuální gramotnost prostřednictvím obrázkových knih, pracovních listů nebo sledování krátkých tematických pohádek či ilustrací lidových tradic. Děti mohou s textem dále pracovat formou dramatizace, výtvarné interpretace nebo pohybových her.

Matematická gramotnost (MGR):

Matematická gramotnost je v tématu „Svátky a tradice“ rozvíjena přirozeně a smysluplně v kontextu každodenních činností a her, které vycházejí z konkrétních svátků, zvyků a období. Děti si osvojují základní matematické představy, učí se porovnávat, třídít, počítat, orientovat se v čase a prostoru a vnímat kvantitu ve spojení s reálnými a pro ně srozumitelnými situacemi.

Aktivity jsou motivovány konkrétním svátkem – např. adventním kalendářem, počítáním kraslic, tříděním vánočních ozdob, tvořením vzorů z velikonočních stužek nebo určováním pořadí při tradicích (např. co se dělá první o Štědrém dnu). Děti řeší jednoduché úkoly založené na logickém myšlení, odhadu a orientaci v čase (roční období, dny v týdnu, měsíce, svátky).

Prostřednictvím manipulačních her, tvořivých aktivit a praktických úloh dochází k upevňování základních matematických pojmů a vztahů.

Klíčové kompetence

Klíčová kompetence k učení (KKU)

KKU-000-000-PV1-002

Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost.

Dítě se nejlépe soustředí na základě vnitřní motivace. Pokud je činností zaujaté, nenechá se vytrhnout. K záměrnému soustředění dítě potřebuje znát smysl a cíl činnosti. Dokončuje započatou činnost, a to i pro něj méně atraktivní.

Rizika

- Nevhodná vnější motivace.
- Přerušování započatých činností.
- Zlehčování volby dítěte.
- Nedostatek času nebo jeho špatná organizace.

Klíčová kompetence komunikační (KKO)

KKK-000-000-PV1-003

Klade otázky a hledá na ně odpovědi.

Dítě projevuje zájem o svět a jeho zákonitosti kladením otázek. Nevyhýbá se ani existenciálním otázkám. Aktivně vyhledává zdroje a informace, které mu pomohou najít odpovědi.

Rizika

- Přehlížení a zlehčování otázek.
- Negativní reakce na otázky.

KKK-000-000-PV1-005

Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace.

Dítě s respektem a zájmem aktivně naslouchá ostatním. Vede kultivovaný dialog a uplatňuje zásady efektivní komunikace.

Rizika

- Absence komunikačních pravidel.
- Přehlížení sdíleného.

Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)

KOB-000-000-PV1-004

Přispívá k fungování společenství v mateřské škole.

Dítě se svým chováním podílí na harmonickém, bezpečném a příjemném klimatu. Prostřednictvím vzájemné podpory, spolupráce a respektu k ostatním přispívá k pocitu zodpovědnosti a sounáležitosti všech zúčastněných.

Rizika

- Protěžování nebo naopak ignorování dítěte a jeho schopností.
- Nedostatek příležitostí převzít odpovědnost za některé činnosti a úkoly dětmi.

KOB-000-000-PV1-005

Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých.

Dítě se podílí na vytváření pravidel, což mu umožňuje jejich lepší pochopení a následné dodržování. Dítě respektuje názor, osobní prostor i volbu ostatních.

Rizika

- Absence pravidel.
- Prosazování předem daných pravidel.
- Nerespektování jazyka dětí, uchýlování se k univerzálním označením.

Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KPS)

KOS-000-000-PV1-007

Rozlišuje vhodné a nevhodné chování.

Dítě si všímá a posuzuje přiměřenost chování v různých situacích. Diskutuje o významu projevů vhodného chování a jeho pozitivním přínosu pro společnost, stejně jako o důsledcích nevhodného chování.

Rizika

- Nevhodný vzor.
- Přehlížení vhodného i nevhodného chování a jednání.

KOS-000-000-PV1-008

Chová se v souladu se základními společenskými pravidly.

Dítě se řídí základními pravidly etikety, ovládá vhodné společenské chování. Rozlišuje mezi chováním doma a ve škole, a chováním ve společnosti.

Rizika

- Nevhodný vzor.
- Nedostatek příležitostí k fixování správného společenského chování.

Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPR)

KPP-000-000-PV1-007

Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi.

Dítě vyhledává příležitost ke společné hře a činnostem. Předkládá své návrhy. Domlouvá se s ostatními. Diskutuje o různých možnostech a zvažuje různé pohledy, podílí se na rozhodnutí. Dodržuje domluvené. Přijímá různé role. Uplatňuje své nápady i nápady ostatních.

Rizika

- Nedostatek prostoru pro skupinové činnosti.

KPP-000-000-PV1-008

Spolupodílí se na společných rozhodnutích.

Dítě se aktivně zapojuje do procesu společného rozhodování, vyjadřuje své názory a naslouchá názorům ostatních.

Rizika

- Nedostatek příležitostí pro participaci dětí.

Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)

KRP-000-000-PV1-006

Tvořivě pracuje s informacemi.

Dítě hledá, porovnává a ověřuje informace. Sdílí je a diskutuje s ostatními, utváří si vlastní závěry. Prověřuje je na základě vlastní zkušenosti i prostřednictvím dalších zdrojů.

Rizika

- Nedostatek nebo nadbytek informací.
- Nedostatek příležitostí samostatně nacházet, zpracovávat a vyhodnocovat informace.

Klíčová kompetence kulturní (KKT)

KKT-000-000-PV1-001

Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí.

Dítě si vytváří vztah k uměleckým a kulturním hodnotám, které má ve svém okolí. Seznamuje se s kulturním děním, tradicemi, svátky, regionální uměleckou tvorbou. Vyhledává umělecké objekty ve svém okolí.

Rizika

- Nedostatek přímých zážitků a jejich nahrazování vyprávěním nebo obrazovým materiálem.
- Nedostatek příležitostí k poznávání kultury a umění (autorské čtení, divadelní představení, beseda s výtvarníky, historiky).

KKT-000-000-PV1-003

Zapojuje se do tvůrčích činností.

Tvůrčí činnosti jsou pro dítě jedním ze způsobů vyjádření vztahu ke světu a prostředkem komunikace. Dítě vyhledává tvůrčí činnosti odpovídající jeho zájmu, schopnostem a talentu. Proces tvorby je pro něj důležitější a přínosnější, než výsledek. Projevuje v nich radost a zaujetí, přinášejí mu pocit uspokojení. Oceňování úsilí, podpora sebedůvěry, plánování a realizace činností jako skupinových a kooperativních pomáhají dítěti odbourávat obavy a nechuť zapojovat se do tvůrčích činností.

Rizika

- Důraz na produkt.
- Zasahování do procesu tvorby dítěte.
- Upravování výsledku učitelem.

Klíčová kompetence digitální (KDI)

KDI-000-000-PV1-001

Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe.

Dítě využívá digitální technologie jako doplněk k získávání informací a k vlastnímu učení. Doplnuje si tím informace, které nemůže získat jinak. S pomocí digitální mapy dítě plánuje, prochází nebo kontroluje trasu, zaznamenává značky/piktogramy. Digitální lupu nebo mikroskop používá k prozkoumávání detailů různých objektů. Získané poznatky ze svých objevů porovnává s informacemi z jiných zdrojů a dosavadními zkušenostmi. Výsledky svého bádání ověřuje. K zachycování událostí, činností a změn používá digitální fotoaparát nebo tablet.

Rizika

- Nedostatečné materiální vybavení mateřské školy podnětnými pomůckami (digitální lupa, digitální mikroskop).
- Pasivní sledování v počítači či na tabletu.
- Nadměrné využívání technologií.

Dítě a jeho tělo (DJT)

Tělo, smysly a biologické potřeby (TSB)

DJT-TSB-000-PV1-003

Rozlišuje pomocí všech smyslů.

Smyslové vnímání je pro poznávání světa v předškolním věku zásadní, a proto je ve všech činnostech přiměřeně situacím využíváme a rozvíjíme. Děti jsou leckdy zahlceny zrakovými a sluchovými vjemy, často zprostředkovanými médii. Zrak i sluch se tak mohou stávat méně citlivými k jemnějším

podnětům. Proto nabízíme dětem činnosti, které kultivují zrakové i sluchové vnímání a rozlišování. Vytváříme příležitosti pro poznávání světa také pomocí dalších smyslů – hmatu, čichu a chuti. Vnitřní čítí a vnímání dotykem prostřednictvím pokožky celého těla dětem rozšiřují poznatky o těle, jeho poloze, napětí a pohybu.

- Pozorujeme a zkoumáme s dětmi různé objekty se zapojením všech smyslů (pozorujeme přírodu, posloucháme zpěv ptáků, čicháme ke květinám, hmatem poznáváme přírodniny).
- Prostřednictvím her a dalších činností posilujeme hmatovou, sluchovou a zrakovou paměť (postřehové hry, Kimovy hry, hra na tichou poštu).
- Nabízíme činnosti, při kterých dítě porovnává hmatový a zrakový vjem (nejprve hmatem určí objekt, následně se zrakem přesvědčí o skutečnosti).
- Využíváme zrakovou i sluchovou analýzu a syntézu (skládání puzzle, hra slovní fotbal).
- Při ochutnávání podporujeme rozlišování a pojmenování vjemů (slané, hořké, sladké, kyselé, horké, studené, hladké, hrubé, měkké, tvrdé).
- Využíváme i vytváříme společně s dětmi smyslové a další hry (obrázkové pexeso, ale také čichové, sluchové, hmatové a hmotnostní pexeso).
- Experimentujeme s chutěmi a vůněmi (nabídka koření při přípravě těsta).

DJT-TSB-000-PV1-004

Naplňuje své biologické potřeby.

Respektující přístup a vstřícnost k individuálním potřebám dětí je základním předpokladem pro to, aby se děti cítily v mateřské škole bezpečně a příjemně. Je také podmínkou pro rozvoj samostatnosti a sebevědomého chování dítěte.

- Vedeme děti k uvědomění si jejich biologických potřeb.
- Vytváříme podmínky pro vyjádření pocitů a biologických potřeb dětí (hlad, žízeň, chlad, horko).
- Podporujeme děti, aby vhodnou formou vzhledem k situaci sdělovaly své biologické potřeby bez obav a studu.
- Prostřednictvím běžných situací i formou námětových her podporujeme toleranci dětí k projevům biologických potřeb ostatních (únava mladších dětí ve skupině).

Pohyb, hrubá a jemná motorika (PHJ)

DJT-PHJ-000-PV1-006

Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou.

Spojením pohybu a hudebních výrazových prostředků umožňujeme dětem přirozeným způsobem vyjádřit vlastní pocity. Vzájemné propojení pohybu, rytmu a hudby je dětem přirozené. Přináší jim radost a vede ke zkvalitňování pohybových dovedností, orientace v prostoru a pohybové paměti. Vlastní i společný prožitek pak napomáhá k rozvoji sebedůvěry, ke sdílení a spolupráci dětí i vzájemnému respektu.

- Podporujeme rytmický pohyb dětí. Vedeme je k napodobení, dodržení a vytvoření rytmu.
- Při pohybových a rytmických hrách podporujeme propojení pohybu se zpěvem.
- Při zpěvu motivujeme děti k pohybu (tanci, rytmické chůzi, hře na tělo).
- Nabízíme dětem různorodé hudebně-pohybové činnosti.
- Podporujeme děti ve vyjádření vlastního pocitu z hudby a pohybových představ (ztvárnění slyšené melodie).

DJT-PHJ-000-PV1-007

Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu.

Podmínkou pro opakování pohybu podle vzoru či pokynu je správná zraková a sluchová analýza a dostatečná schopnost koordinace pohybu. Při kopírování pohybu či provádění pohybu podle pokynu citlivě pracujeme s chybou, průběžně provádíme korekce a následnou úpravu.

- Provádíme jednoduché pohyby, které dítě může napodobit.
- Nabízíme pohybové hry a činnosti, při kterých pokyn zadáme a zároveň pohyb ukážeme (vlastním příkladem, pomocí loutky, na obrázku a piktogramu).
- Zařazujeme srozumitelné pokyny, podle kterých mohou děti pohyb vykonat bez zrakové opory. Pracujeme s názvoslovím, které je stručné a názorné.
- Pro kontrolu provedených pohybů využíváme zrcadlové plochy.
- Vytváříme příležitosti, kdy vzor pro určitý pohyb vykonají nebo pokyn zadají děti samostatně.

Praktický život (PZI)

DJT-PZI-000-PV1-002

Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami.

Připravujeme prostředí a pracovní prostory, které podněcují samostatnou činnost dítěte a umožňují i spolupracovat. Nabízíme skutečné a funkční nářadí, nástroje a pomůcky, které jsou ve vhodné velikosti pro děti předškolního věku. Domlouváme pravidla pro jejich postupné ovládnutí a bezpečné užívání. Volíme činnosti pozitivně ovlivňující vztah dětí k práci, k vědě, technice i životnímu prostředí.

- Podporujeme děti ve zkoušení různých pracovních a polytechnických činností (konstruování, montáž, demontáž, zatloukání hřebíků, smirkování, manipulace s různými typy uzávěrů, karabin a přípojek).
- Nabízíme materiály a pomůcky, které oslovují všechny smysly a nabízejí nové poznatky prostřednictvím praktických činností, vlastních vjemů a zkušeností.
- Nabízíme příležitosti k jednoduchým úklidovým pracím i k činnostem kultivujícím prostředí (úklid ateliéru, hrabání listí, aranžování květin, leštění zrcadel).

Fyzická zdatnost (FZI)

DJT-FZD-000-PV1-001

Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost.

Fyzická zdatnost, tedy schopnost vyrovnat se s vnějšími vlivy a zátěží, je důležitá pro zdraví člověka po celý život. Vytrvalost, sílu a odolnost dětí se optimálně rozvíjí při spontánním pohybu v dostatečně velkém prostoru uvnitř i venku. Zásadní je i široká nabídka pomůcek, které jim poskytnou možnosti k různorodému pohybu.

- Nabízíme dětem činnosti podporující jejich odolnost (pobyt v přírodě i za nepříznivých podmínek).
- Pravidelně dětem nabízíme hry a činnosti, které vedou k dynamickému pohybu po delší dobu (honičky, cvičení na stanovištích, tanec, delší chůze a běh v přírodě).
- Společně s dětmi vymýšlíme a realizujeme činnosti, ve kterých mohou prohlubovat vytrvalost a sílu (jízda na koloběžce, hledání pokladu, stopování, úpolové hry).

Ochrana zdraví (OZD)

DJT-OZD-000-PV1-003

Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky.

Pro bezpečné chování dětí jsou základním předpokladem srozumitelná a domluvená pravidla, na jejichž tvorbě se děti podílejí. Při činnostech používáme vhodné ochranné pomůcky a jsme dětem příkladem. Vedeme je také k ochraně svého fyzického soukromí a vnímání integrity, hodnoty a jedinečnosti jejich těla.

- Vedeme děti k přiměřenému a bezpečnému chování (vhodná obuv při výletu do přírody, opatrnost při manipulaci s nožem, horkými nápoji).
- Seznamujeme děti s možnými riziky při pohybu, sportu, praktických i pracovních činnostech a diskutujeme s nimi o způsobech prevence úrazů.
- Zdůvodňujeme společně s dětmi používání ochranných pomůcek (přilba a chrániče při bruslení, pracovní rukavice a ochranné brýle při řezání dřeva), chráníme i své smysly (ochrana očí před vířícím se prachem, pískem, slunečním jasnem, ochrana sluchu při nadměrném hluku, ochrana dýchací soustavy rouškou před nemocemi).
- Diskutujeme s dětmi o ochraně jejich fyzického soukromí a rozdílech v různých situacích (intimní péče o tělo v soukromí rodiny, v prostředí mateřské školy a vhodné chování na veřejnosti).

Dítě a jeho Psychika (DJP)

Sebepojetí, autonomie a emoce (SAE)

DJP-SAE-000-PV1-003

Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám.

Vytváříme dětem emocionálně bezpečné prostředí, s adekvátním množstvím rozmanitých podnětů, které jim umožní jejich emocionalitu a prožívání kultivovat ve vztahu k sobě i druhým. Využíváme přirozeně vzniklých situací a nabízíme činnosti, které umožní dítěti rozvíjet pozitivní emoční ladění ve vztahu k sobě, druhým dětem a dospělým. Poskytujeme dětem vzory pro vhodné prožívání emocí a způsobů jejich naplňování.

- Seznamujeme děti s různou úrovní důvěrnosti vztahů s ostatními a odlišnostmi emočního chování v kontaktu s různě blízkými lidmi.
- Analyzujeme způsoby, jak jiné osoby jednaly v konkrétních situacích a jaké by byly další vhodné možnosti zpracování konkrétní emoce.
- Vytváříme situace, v nichž se děti mohou učit reagovat za rozmanitých okolností. Využíváme dramatizaci příběhů, v nichž postavy prožívají určité emoce jako následek jednání druhých. Hledáme různé varianty řešení situací.
- Děti přivádíme k uvědomění, že emoce mají různou intenzitu, kterou je nutné volit v návaznosti na konkrétní sociální situaci.
- Ve spolupráci s rodinou zajišťujeme dětem prostředí, které není přehlcené podněty, aby nedocházelo k přetížení jejich emocionálního prožívání.

DJP-SAE-000-PV1-005

Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění.

Přijmout a vyjádřit ocenění je důležité pro budování vztahů k ostatním i sobě. Individuálně i ve skupině proto pozitivně komentujeme situace, kdy se děti projevují žádoucím chováním. Oceňujeme dítě, když se mu něco podaří, dosáhne svého cíle nebo překoná překážku. Vytváříme tím vzor pro děti, jak reagovat a vyjadřovat ocenění sobě i druhým. Pomáháme dětem formulovat ocenění vlastní činnosti i druhého.

- Aktivně vyhledáváme situace v životě dětí, které můžeme ocenit. Dbáme na objektivní hodnocení činnosti dítěte tím, že používáme popisný jazyk.
- Pravidelně zařazujeme reflektivní rozhovory o činnosti dítěte, a to individuálně i se skupinou.
- Dokumentujeme pokroky dítěte vizualizací rozmanitých výsledků činností v prostorách třídy a vkládáním do jeho portfolia spolu s ním.

Myšlenkové operace a procesy (MOP)

DJP-MOP-000-PV1-002

Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi.

Dobrou přípravou na životní situace včetně školního prostředí je aktivní vyhledávání vztahů a porozumění souvislostem, především na základě vlastních zkušeností dítěte. Nabízíme různé soubory, kde existují společné a odlišné znaky objektů a dítě je může identifikovat na základě smyslového vnímání. Využíváme příležitosti a předkládáme materiály ke zkoumání, odhalování shodných, podobných či rozdílných znaků. Děti mohou materiály posoudit a posléze pojmenovat shodu, podobu nebo odlišnost.

- Nabízíme i společně s dětmi vytváříme hry, ve kterých děti vyhledávají shodu prostřednictvím hmatových, zvukových, čichových a zrakových podnětů.
- Využíváme příběhy a pohádky pro vyhledání postav se shodnými projevy, vlastnostmi, charakterem.
- Využíváme vhodných situací pro vyhledávání rozdílných objektů, jevů, rozdílných charakterů osob a jejich vzájemných vztahů a souvislostí.
- Při práci s lupou, mikroskopem nebo digitálním zařízením se dítě aktivně seznamuje s principem podobnosti (zvětšení, zmenšení).
- Připravujeme dvojice objektů, které jsou na první pohled stejné, ale při zkoumání jiné vlastnosti zjistíme rozdíly. Připravujeme i dvojice objektů, které jsou na první pohled rozdílné,

ale při zkoumání jiné vlastnosti zjistíme shodu. Dobrou příležitostí po tuto skutečnost může být diskuse nad různými řešeními dětí či modelovými řešeními.

- Nabízíme a využíváme činnosti, kdy dítě cíleně nebo spontánně vyhledává stejný, podobný či rozdílný materiál, nebo dílky stavebnice.

DJP-MOP-000-PV1-003

Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají.

Při posouzení skupiny předmětů či jevů vedeme děti k pozorování a postřehu tak, aby rozpoznávaly, čím jsou předměty, objekty, jevy a situace charakteristické, jakou mají společnou vlastnost. Můžeme využít každodenních situací, pohádek, příběhů a pobytu venku. Cíleně zařazujeme také vytřídění objektů, které danou vlastnost nemají. Při vzdělávacích aktivitách se děti učí zdůvodnit své řešení a argumentovat.

- Tvoříme jednoduché hádanky, ve kterých děti zobecňují na základě charakteristických vlastností předmětů, zvířat nebo postav.
- Připravíme skupiny drobných předmětů z různých materiálů. Dítě vytřídí předmět, který není vyroben ze zadaného materiálu.
- Připravíme skupinu objektů jedné charakteristické vlastnosti (měkké, tvrdé, drsné, hladké, pevné, křehké) a dítě se pokusí společnou vlastnost objektů odhalit.
- Popíšeme situaci a dítě z nabídky vybere, čím je daná situace charakteristická (humorná, veselá, nebezpečná, napínavá, dramatická, kamarádká) a zdůvodní svůj výběr.
- Při běžných činnostech a hrách vedeme děti k pozorování objektů a jevů, u kterých můžeme najít společnou vlastnost (všechny děti mají na vycházce na hlavě čepici; při hře Člověče, nezlob se všem hráčům náhodně zbývá jedna figurka na startu).

Představivost, fantazie, tvořivost (PFT)

DJP-PFT-000-PV1-001

Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií.

Schopnost využívat svou představivost, fantazii a tvořivě přistupovat k různým úkolům a situacím je důležitým předpokladem pro úspěch dítěte v učení i běžném životě. Vytváříme příležitosti a podněty, které budou stimulovat zájem dítěte o rozmanité způsoby vyjadřování představ (umělecké, literární, pohybové, polytechnické). Podněcujeme u dítěte zájem o zachycování skutečnosti ze svého okolí a vyjadřování svých vjemů pomocí různých technik i s využitím digitálních technologií. Vytváříme atmosféru podporující hluboké zaujetí dítěte pro činnost a podporujeme individuální vyjádření dítěte.

Návazně na realizaci práce dětí (individuální i skupinové) podporujeme interpretaci a reflexi výstupu činnosti dítěte. Inicijujeme sdílení nad tvorbou mezi dětmi a oceňujeme individuální vyjádření dětí.

- Nabízíme dětem hudební, výtvarné, literární, pohybové a jiné podněty, při nichž mohou rozvíjet své představy o příslušných jevech a zpracovávat je podle své fantazie.
- Připravujeme pro děti rozmanité vyjadřovací prostředky tak, aby si mohly samy vybrat způsob svého vyjádření. Tím podporujeme vnitřní motivaci dítěte pro činnost a variabilitu realizace.
- Po realizaci činnosti s dětmi sdílíme průběh a výsledky jejich činnosti, hovoříme o jejich tvorbě a učíme děti naslouchat a vnímat rozmanité prožitky a pohledy druhých.
- Zaznamenáváme průběh i výsledky činností dětí pořizováním fotografií a videozáznamů, využíváme tyto výstupy pro reflexi, společné sdílení s dětmi i rodiči. Demonstrujeme tak dětem možnosti využití digitálních technologií. Dokumentování individuálních i skupinových činností nám umožňuje podporovat rozvoj sebehodnocení a reflektovat učení dítěte.

Jazyk a řeč (JAR)

DJP-JAR-000-PV1-006

Rozpozná rým, rytmitizuje.

Zařazováním rytmů, rytmitizací a reprodukcí rytmů rozvíjíme osvojování jazyka. Využívání rytmů obecně podporuje efektivnější zapamatování.

- Vytváříme příležitosti ke tvoření rýmů dětmi.
- Podporujeme děti v rytmitizování říkadel, rozpočítadel a využíváme rytmitizované pohádky.
- Nabízíme dětem hra a činnosti, ve kterých mají poznat a najít k sobě slova, která se rýmují.
- Experimentujeme se slovy a doplňujeme chybějící slova rýmů.

DJP-JAR-000-PV1-007

Vypráví jednoduchý děj.

Soustředěné sledování příběhu či vyprávění, porozumění slyšenému a zapamatování si děje patří k základním předpokladům pro vyprávění. Vyprávěním se vracíme ke společným prožitkům.

- Podporujeme děti ve spontánním vyprávění výjimečných zážitků i běžných situací.
- Společně „čteme“ a prohlížíme knihy, sledujeme divadelní představení či filmy a podporujeme následné vyprávění dětí s vizuální či akustickou oporou.

- Vytváříme příležitosti, kdy děti mají možnost poslouchat čtené či vyprávěné příběhy, pohádky a vedeme je k zachycení hlavní myšlenky a samostatnému vyprávění děje.

DJP-JAR-000-PV1-009

Formuluje instrukce a předá je ostatním.

Schopnost formulovat instrukci v různých situacích a činnostech je důležitá pro učení dítěte i pro jeho interakci s druhými. Komunikační schopnosti se rozvíjejí při předávání informací a instrukcí mezi dětmi. Vytváříme dostatek příležitostí, kdy se dítě postupně nápodobou učí zpracovat a zformulovat instrukci pro druhé.

- Volíme jednoduché a krátké instrukce, které děti mají předat druhým.
- Vytváříme příležitosti a zařazujeme činnosti, kdy dítě může vymyslet a předávat instrukce vrstevníkům.
- Připravíme obrázky, schémata a symboly, ze kterých děti skládají instrukce pro druhé.

Předčtenářské dovednosti (PDO)

DJP-PMP-000-PV1-001

Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností.

Využíváme situace a zařazujeme činnosti na různá témata tak, aby se dalo provádět párování, třídění a vytřídění. Dítě zkoumá objekty z pohledu různých vlastností jedním nebo více smysly. Hledá dvojici, která k sobě významově patří nebo je shodná (páruje). Na základě svého pozorování a zkoumání vytváří skupiny objektů (třídí). Vybírá objekty dané vlastnosti nebo určuje ty, které danou vlastnost nemají (vytřídí). Nabízíme náměty a situace, kde dítě může hledat různé varianty sestav, pořadí a provádět změnu pořadí. Rozvíjíme tak jeho schopnost kombinovat.

- Nabízíme soubory objektů vhodných pro vyhledávání dvojic, které k sobě významově patří.
- Zařazujeme skládání půlených obrázků, které nejsou nutně symetrické, ale dílky patřící k sobě tvoří celek.
- Připravujeme soubory objektů na třídění podle různých kritérií. Obtížnost gradujeme ve smyslu kritéria (barva, druh dopravního prostředku, původ zvířat) i počtu objektů.
- Využíváme příležitosti k argumentaci, kdy dítě rozhodne a zdůvodní, který objekt do dané skupiny nepatří.
- Volíme soubory vhodných objektů, které lze třídít pomocí jednoho ze smyslů.
- Z nabídky triček a kalhot děti vytvářejí různé kombinace oblečení.

DJP-PDO-000-PV1-002

Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj.

Zaměřujeme pozornost k soustředěnému sledování a porozumění příběhu. Vytváříme prostor k tomu, aby děti příběh prožily, pochopily hlavní myšlenku a zařadily ji do kontextu svého vlastního života. Podporujeme děti v následné reprodukci děje.

- Společně vybíráme dětskou literaturu či divadelní představení, které děti zajímají.
- Výrazně předčítáme, vyprávíme a recitujeme. Vytváříme prostor pro zaujetí dětí, jejich pozorné a soustředěné sledování a jsme vzorem pro souvislé vyjadřování.
- Zařazujeme činnosti vázané k příběhu před četbou, během ní i po ní. Tím aktivizujeme děti a umožňujeme jim hlubší porozumění předčítanému.
- Podněcujeme děti k doptávání, pokud něčemu nerozumí. Doplňujícími otázkami ověřujeme správné porozumění textu.

DJP-PDO-000-PV1-006

Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními.

Vyhledáváme příležitosti k častému předčítání. Společně s dětmi využíváme knihy, časopisy a jiné textové či obrazové materiály. Do čtenářských chviliek zařazujeme reflexi, kdy mají děti možnost vyjádřit svůj názor, sdílet své pocity a rozhodovat se, co chtějí dál číst nebo co se potřebují dále dozvědět. Vytváříme respektující prostředí, ve kterém mají děti zájem reagovat na texty, vyprávět, vyjadřovat a sdílet své zážitky.

- Vedeme děti ke sdílení svých prožitků z četby různými způsoby.
- Povzbuzujeme děti v přemýšlení nad předčítaným textem a v argumentaci.
- Podporujeme je ve formulování vlastních závěrů a poučení.
- Využíváme různé metody, kdy děti mohou dokumentovat a zdůvodňovat svá zjištění.

Předmatematické představy (PMP)

DJP-PMP-000-PV1-004

Porovná kvantitu na základě manipulace, zaznamená ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů.

Upřednostňujeme manipulaci s drobným materiálem před grafickým záznamem. Respektujeme osobitý způsob určování množství. Grafické záznamy počtu (čárky, kolečka, hvězdičky) zavádíme bez použití číslic, a tak podporujeme upevnění vazby „kolik – tolik“. Ta je podstatná pro průpravu na matematiku v základním vzdělávání.

- Pro porovnávání kvantity využíváme manipulaci s drobným materiálem (žetony, magnety, víčka, kaštiny).
- Porovnání množství provádíme nejprve pomocí manipulace a pozorujeme osobitý způsob řešení dítěte (přiřazuje systematicky – využívá párování, vytváří řady nebo skupiny).
- Podporujeme různé druhy zaznamenávání kvantity (při házení míčků do koše si děti zaznamenají úspěšný pokus čárkou, další děti stejný počet zaznamenají na počítadle nebo tvoří hada z kostek). Jednotlivé záznamy porovnáme.

DJP-PMP-000-PV1-008

Určí míru objektů a porovná je pomocí poměřování.

Porovnávání objektů je jednou ze základních činností. Děti si volí různá kritéria pro porovnávání, a zkoumají vlastnosti předmětů, jevů a postav. Podporujeme vytváření představ dítěte o míře objektů na základě vlastních zkušeností a fyzických manipulací. K měření využíváme vlastního těla dětí (kroky, stopy, lokty, pídě) a příhodných objektů (stuha, provázek, kyblík, krabice). V případě pokládání základů pro měření je dominantním znakem velikost objektů. Můžeme ji vnímat v podobě délky, obsahu či objemu. Ve všech zmíněných případech volíme reálný objekt jako vhodnou „jednotku“ (špejli, kartičku, hrnek).

- Při manipulativních a konstrukčních činnostech využíváme situací, kdy děti potřebují dva stejně velké objekty (dvě stejně vysoké věže, aby přes ně mohly umístit střechu, dvě stejně dlouhé tyčky na základ žebříku, dvě stejné ruličky na výrobu dalekohledu).
- Porovnáváme dva objekty (jsou stejné, je jeden objekt větší/menší než druhý). Při výrobě zvířátek z kaštanů potřebujeme čtyři stejně dlouhé špejle na nohy koně nebo větší počet stejných špejlí na bodlinky pro ježka.
- Rozvíjíme představu o obsahu (zkoumáme, jestli se nám na stůl vejdou všechny kartičky pexesa).
- V rámci badatelských činností porovnáváme objem (zkoumáme, zda se nám sklenice plná vody podaří přelít do nádoby jiného tvaru a stejného objemu).
- Rozvíjíme představu o objemu (při úklidu vkládáme kostky do krabice tak, aby se tam všechny vešly, jde o vyplnění prostoru).

Dítě, ten druhý a společnost (DDS)

Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti (ASO)

DDS-ASO-000-PV1-002

Začlenění se do skupiny.

Vedeme děti k odpovědnosti za své jednání ve vztahu k druhému a za své rozhodování. Vytváříme příležitosti pro dítě, kdy může přijmout a spoluvytvářet společná pravidla, zvyklosti a prostředí, a tak podporujeme začlenění a sounáležitost. Podporujeme u dětí prosociální chování k ostatním lidem a vytváření postojů jako jsou tolerance, respekt, empatie.

- Nabízíme činnosti a hry, v nichž se děti učí být k sobě otevření, respektující a přijímající.
- Hovoříme s dětmi o pravidlech ve společenství třídy a mateřské školy. Společně reflektujeme jejich přínos pro náš společný život.
- Nabízíme různé činnosti, které umožní porozumět právům a povinnostem členů společenství třídy, mateřské školy i společnosti.
- Vedeme děti k pochopení významu přijetí druhého, akceptace názoru, potřeb či postupu jiných dětí a dospělých.

DDS-ASO-000-PV1-003

Přijímá různé sociální role.

Vytváříme příležitosti, ve kterých děti mohou přijímat různé role. Podporujeme děti v porozumění a přijetí autorit na základě vlastní zkušenosti s vedoucí rolí, rolí podřízenou i rolí na stejné sociální úrovni.

- Iniciujeme diskuse s dětmi, ve kterých hovoříme o různých typech situací a sociálních rolí.
- Nabízíme činnosti, v nichž si může dítě vyzkoušet různé sociální role, a tak mu umožňujeme se připravit na situace z běžného života.
- Využíváme dramatizace a prožitkového učení pro získání zkušeností dítěte s autoritami a jejich významem.
- Hovoříme o rozmanitých variantách sociálních rolí ve společnosti a hledání naší odpovědnosti k sobě navzájem.

Základy etikety a morální hodnoty (ZEH)

DDS-ZEH-000-PV1-001

Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi.

Využíváme prožité i modelové situace, které jsou důležité v životě dítěte. Dětem tak přibližujeme způsoby zdvořilého chování a vhodné interakce mezi lidmi. Vytváříme příležitosti pro vyzkoušení a osvojení vzorců vhodného vystupování v kontaktu s dospělými i dětmi v různých sociálních rolích.

- Pokud je to možné, vzniklou situaci využijeme pro diskusi a reflexi chování dětí a dospělých s daném momentu. Není-li to možné, zaznamenáme situaci např. na fotografii či krátké video a vracíme se k ní s dětmi při vhodné chvíli.

- Vytváříme příležitosti pro to, aby si děti mohly osvojit vhodné komunikační prostředky a rozuměly tomu, že jazyk využíváme různě, podle toho, v jaké sociální roli se nachází mluvčí ve vztahu k posluchači.
- Navštívujeme různá místa a prostředí, která vyžadují specifické chování.
- Podporujeme činnosti, v nichž si mohou děti vyzkoušet různé typy rolí a s tím spojené vzorce chování.

Svět lidí a kultury (SLK)

DDS-SLK-000-PV1-001

Pojmenuje místo a zemi, ve které žije.

Podporujeme rozvoj povědomí dítěte o místě, kde žije. Napomáháme rozvoji kladného vztahu dítěte k obci, regionu a zemi.

- Objevujeme s dětmi okolí mateřské školy a pojmenováváme místa, kde se nacházíme, co vidíme v okolí.
- Pokud se přirozeně setkáme s mapami či orientačními tabulemi, využíváme je pro rozvoj představ dětí o jejich okolí a orientaci v něm.
Využíváme vlastní mapy, plány a schémata krajiny při plánování a realizaci činností. Motivujeme děti k tvorbě vlastních map.
- Pozorujeme a dokumentujeme změny v našem regionu a místě.
- Navštívujeme kulturní, přírodní i technické památky v okolí.
- Rozvíjíme povědomí dětí o České republice, státních symbolech a historii naší země.

DDS-ZEH-000-PV1-003

Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití.

Reflektujeme s dětmi potřeby jednotlivců i nás jako společenství. Pomáháme dětem rozpoznat jejich vlastní potřeby a naplňovat je s ohledem na ostatní. Využíváme běžných situací a činností k reflexi vzorců chování dětí ve skupině. Společně s dětmi vytváříme vlastní pravidla a vyhodnocujeme jejich efektivitu. Oceňujeme, pokud někdo jedná spravedlivě. Učíme se nahlížet otázky spravedlnosti v různých situacích kolem nás. Pravidla společenského soužití vnímáme jako široký pojem, pod který patří sociální pravidla, morální hodnoty, práva, povinnosti a odpovědnost každého v aktuální situaci a své roli.

- Diskutujeme s jednotlivci i skupinou dětí jejich potřeby a způsoby naplnění.

- Pravidla ve třídě formulujeme spolu s dětmi v návaznosti na aktuálně vzniklé situace, společně vytváříme vizualizaci a vyvěsíme ji na viditelném místě.
- Učíme děti pracovat s pravidly. Pozorujeme, zda si děti pravidla zvnitřnily a hovoříme s dětmi o tom, jak se nám daří se podle pravidel řídit, co potřebujeme upravit a co už jsme zvládli.
- Podporujeme děti v uvědomění významu pravidel pro harmonické soužití v třídě, ale také v přesahu na pravidla soužití ve společnosti.

Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování (ZKV)

DDS-ZKV-000-PV1-001

Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností.

Vytváříme příležitosti ke hře na tělo. Pro autentické hudební projevy dětí využíváme hudební i improvizované nástroje. Využíváme receptivní činnosti pro poslech říkadel, hudebních skladeb a písní. Propojujeme činnosti vokální, rytmické a hudebně pohybové, instrumentální a poslechové, podporujeme tvořivost dětí. Vybíráme vhodnou hudební produkci pro podporu pohybových činností.

- Zařazujeme rytmizace a rytmický přednes dětských veršovaných útvarů s možným doprovodem hrou na tělo zdůrazňující metrum a rytmus, hrou na orffovské nástroje.
- Využíváme rytmické pohyby a taneční prvky založené na metrické chůzi.
- Využíváme obsah pohádky, příběhu k hudebně pohybové dramatizaci.
- Propojujeme dětské písně s pohybovým a instrumentálním doprovodem. Respektujeme charakter písní a doplňujeme je dechovými, artikulačními a hlasovými cvičeními.
- Vybíráme časově přiměřené poslechové skladby seznamující děti s hudebními nástroji, s hudebními žánry, druhy a styly. Hudbu propojujeme s pohybem, výtvarnými činnostmi a relaxací.

DDS-ZKV-000-PV1-002

Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech.

Využíváme činnosti zaměřené na poznávání a rozlišování různých rolí. Vytváříme prostředí inspirující děti k improvizaci a ke spontánní dramatické hře ve skupině.

- Nabízíme dětem takové podněty pro dramatickou hru, které jim připraví bezpečné prostředí pro spontánní a tvořivé jednání v nejrůznějších situacích, postavách či rolích.

- Nabízíme jednoduché příběhy a známé situace, ve kterých se děti dobře orientují. V nich mají možnost zažít jednoduché herní akce, počátky vstupu do fiktivních rolí a jednání v nich.
- Podporujeme možnost autenticky reagovat na jednoduché herní a dramatické podněty.
- Využíváme nástroje, předměty, rekvizity, loutky, kostýmy a jejich části, hudební a výtvarné podněty k dramatické hře. Zapojujeme děti do tvorby kulis, využíváme hru světla.
- Podporujeme vlastní aktivní komentář dětí k danému tématu. Využíváme tělo, gesta, mimiku, zvuky a hlas jako nástroje sdělení.
- Propojujeme divadelní zážitky s aktivitami spojenými s rozbořením a vytváříme dětem prostor pro hodnocení postav, prostředí, zápletek, dramatických situací a pointy.

Dítě a svět (DAS)

Poznávání světa a přírody (PSP)

DAS-PSP-000-PV1-001

Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci.

Poznáváme školu, její okolí, obec. Seznamujeme děti s místem, kde žijí. Využíváme častý pobyt venku pro přímý kontakt dětí s přírodou.

- Seznamujeme děti ve třídě a v mateřské škole se všemi místy, prostory a vybavením, vyvozujeme společně, co k čemu slouží.
- Pozorujeme okolí, komentujeme, co vidíme. Při sdílení zkušeností využíváme to, co už děti znají.
- Pořádáme s dětmi výpravy do okolí, zařazujeme tematicky laděné vycházky, prohlídky, exkurze, návštěvy veřejných míst, kulturních, sportovních a společenských akcí.
- Sestavujeme modely z krabic, kostek, stavebnic, a vytváříme plánky třídy, mateřské školy a jejího okolí.

Životní prostředí a jeho ochrana (ZPO)

DAS-ZPO-000-PV1-002

Udržuje pořádek v blízkém prostředí.

Vedeme děti k samostatné péči o prostředí v mateřské škole a v blízkém okolí. Dáváme dětem možnost prožít pocit radosti z vlastní i společné práce a jejích výsledků. Zdůvodňujeme význam udržování pořádku pro nás i životní prostředí.

- Ukazujeme dětem vlastním příkladem, jak aktivně přistupovat k udržování pořádku a k péči o blízké prostředí.
- Při používání a pojmenovávání pomůcek i nářadí využíváme zkušenosti dětí.
- Diskutujeme s dětmi o tom, co nám udržování pořádku přináší.
- Při pobytu venku dbáme na pořádek, všímáme si případného nepořádku a reagujeme na něj. Používáme ochranné prostředky.
- Pořádáme akce pro děti a rodiče, zapojujeme je do péče o pořádek v blízkém okolí.

Bezpečné chování (BCH)

DAS-BCH-000-PV1-002

Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.

Vytváříme různé modelové situace, ve kterých se děti učí rozeznávat nebezpečí. Diskutujeme, jak je vhodné se v konkrétní situaci chovat a vyhnout se nebezpečí.

- Při setkání s nebezpečnou situací vlastním příkladem ukazujeme správné chování.
- Pohybujeme se s dětmi v různém prostředí a diskutujeme o tom, s jakým nebezpečím se mohou setkat a jak na ně reagovat.
- Zkoušíme s dětmi v modelových situacích, jak se pohybovat, jak se nezranit, co nejíst, jak se neztratit, co dělat, když se ztratím.

6.4 Korálky nám putovaly, křížem krážem cestovaly

Charakteristika IB:

Tento integrovaný blok je zaměřen na poznávání světa, rozšiřování dětského povědomí o různých místech, kulturách, způsobech cestování a přírodních i společenských zajímavostech v Česku i ve světě. Děti si prostřednictvím her, tvořivých činností, rozhovorů, obrázků a vlastní zkušenosti vytvářejí představu o světě mimo jejich bezprostřední okolí, učí se chápat rozmanitost prostředí, lidí i kultur a poznávají souvislosti mezi přírodním a sociálním světem.

Téma podporuje přirozenou zvědavost dětí, rozvoj jejich poznávacích schopností, komunikace a sociálních dovedností. Důraz je kladen na prožitkové učení, vlastní zkušenost, práci s mapou a podporu environmentální i globální výchovy v přiměřené formě.

Děti si upevňují orientaci v prostoru i čase, rozvíjejí vlastní zkušenosti, učí se naslouchat druhým, objevují nové poznatky a souvislosti, přemýšlejí o světě kolem sebe a o svém místě v něm. Tento blok přirozenou a hravou formou rozvíjí základní kompetence potřebné pro další vzdělávání i život ve společnosti.

Čtenářská gramotnost:

V rámci tohoto tématu se čtenářská gramotnost rozvíjí prostřednictvím různorodých aktivit zaměřených na naslouchání, porozumění a práci s textem (mluveným i psaným), obohacování slovní zásoby, a rozvíjení fantazie a představivosti dětí. Děti se setkávají s informacemi o různých zemích, dopravních prostředcích, tradicích a lidech prostřednictvím knih, map, obrázků, vyprávění a interaktivních aktivit.

Děti se učí naslouchat, chápat smysl sdělení, vyjadřovat se srozumitelně a samostatně přemýšlet o obsahu. Prostřednictvím knih, obrázků a vyprávění se rozvíjí jejich fantazie, schopnost formulovat myšlenky, klást otázky a vyjadřovat pocity. V rámci tématu cestování se navíc seznamují s novými pojmy, obohacují jazyk a učí se využívat informace z různých zdrojů – to vše podporuje jejich budoucí školní úspěšnost.

Matematická gramotnost:

Téma cestování poskytuje bohatý prostor pro rozvoj matematického myšlení v reálném kontextu. Děti se seznamují s čísly a počty (zavazadla, sedadla, dny na výletě), procvičují prostorovou orientaci (kam jedeme, kde co leží), učí se chápat časové pojmy (včera, dnes, zítra, kolik dní trvá cesta) a řeší praktické úkoly (co si zabalit, jak dlouho cesta trvá, kudy pojedeme).

Děti si přirozeně osvojují matematické pojmy a dovednosti v kontextu, který je blízký jejich každodennímu životu. Učí se řešit jednoduché problémy, rozvíjí schopnost odhadovat, porovnávat a třídít. Matematické myšlení se propojuje s praktickým využitím, podporuje logiku, soustředění a schopnost vnímat strukturu a vztahy mezi jevy.

Klíčové kompetence

Klíčová kompetence k učení (KKU):

KKU-000-000-PV1-001

Při učení využívá strategie pokusu a omylu.

Dítě se nebojí chybovat a má radost z odstranění chyby. Vyhodnocuje své činnosti, přichází na chybu a odstraní ji. V některých případech chybu přijme a využije jako alternativní řešení. Formativní přístup spočívající v oceňování procesu učení, poskytování popisné zpětné vazby pozitivně ovlivňuje učení dítěte. Další podporou je skupinová práce, při které děti sdílejí své nápady a postřehy.

Rizika

- Poukazování na chybu jako problém.
- Ulpívání na jednom způsobu řešení.
- Nedostatek prostoru a času pro učení.

KKU-000-000-PV1-003

Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje.

Dítě má hlubší znalosti o věcech, činnostech a oblastech, které ho zajímají. Klade otázky, hledá na ně odpovědi, pátrá po příčinách a souvislostech. Hledá vysvětlení jevů, které pozoruje nebo které zažívá. Zajímá se o knihy a dožaduje se jejich čtení. Zajímají ho příběhy vrstevníků, propojuje je s vlastním životem a zkušenostmi. Oceňování iniciativy dítěte, naslouchání jeho názoru, citlivé korigování nesprávného či zkresleného prekonceptu napomáhá dítěti v motivaci k dalšímu poznávání.

Rizika

- Poučování a předávání hotových poznatků.
- Zlehčování a zesměšňování odpovědí dítěte.
- Nucení do činností.

Klíčová kompetence komunikační (KKO)

KKK-000-000-PV1-002

Prezentuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či práce skupiny.

Dítě sdílí své zážitky. Hovoří o svých zájmech a očekáváních. Vyjadřuje svá přání. Hodnotí své i skupinové činnosti a výsledky práce. Vyzdvihuje pozitiva a pojmenovává problémy, se kterými se setkala.

Rizika

- Necitlivý přístup k projevům dítěte.

KKK-000-000-PV1-004

Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává.

Dítě efektivně využívá dostupné prostředky k získávání informací a ke komunikaci. Pracuje s knihami, časopisy, encyklopediemi. Spolu s učitelem využívá k získávání informací nebo vzdálené komunikaci internet.

Rizika

- Omezený přístup k informačním zdrojům.

Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti (KOB)

KOB-000-000-PV1-002

Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji.

Dítě diskutuje o tom, jak naše chování ovlivňuje náš život i život dalších generací. V každodenních situacích přispívá svým chováním k udržitelnému rozvoji.

Rizika

- Nevhodný vzor chování k nápodobě.
- Nedostatečná osvěta tématu.

KOB-000-000-PV1-005

Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých.

Dítě se podílí na vytváření pravidel, což mu umožňuje jejich lepší pochopení a následné dodržování. Dítě respektuje názor, osobní prostor i volbu ostatních.

Rizika

- Absence pravidel.
- Prosazování předem daných pravidel.
- Nerespektování jazyka dětí, uchylování se k univerzálním označením.

Klíčová kompetence osobnostní a sociální (KPS)

KOS-000-000-PV1-001

Odmítá nevhodné a jemu nepříjemné chování i komunikaci.

Dítě rozpozná a pojmenuje, co je mu příjemné a co ne. Stanoví si hranice a nedovolí je druhému překročit odmítnutím nebo požádáním o pomoc.

Rizika

- Nevhodné vzory, reakce.
- Potírání práv dítěte.

KOS-000-000-PV1-002

Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého.

Dítě se obrací o pomoc v případě, kdy si neví rady, jak situaci samo řešit nebo cítí obavy.

Rizika

- Zlehčování situace nebo problému.
- Odmítání pomoci.
- Řešení problému za dítě.

Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní (KPR)

KPP-000-000-PV1-003

Ke změnám přistupuje jako k příležitostem.

Dítě se flexibilně přizpůsobuje změnám plánovaným i nečekaným, pozitivně je přijímá. Podílí se na plánování změn. Kreativně přistupuje k řešení nenadálých změn. Uplatňuje své nápady ke změnám.

Rizika

- Mnoho změn najednou.
- Komunikace změny jako problému a ohrožení.

KPP-000-000-PV1-009

Oceňuje práci i úsilí druhých.

Dítě projevuje uznání a respekt k práci i úsilí ostatních. Vyjadřuje pozitivní zpětnou vazbu.

Rizika

- Nevhodný vzor poskytování zpětné vazby.

Klíčová kompetence k řešení problémů (KRP)

KRP-000-000-PV1-004

Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací.

Dítě postupuje cestou pokusu a omylu. Vymýšlí řešení problémů, která mohou být i neobvyklá. Nenechá se odradit, hledá a prověřuje nová řešení.

Rizika

- Kritizování a odmítání nápadů dětí.
- Podsouvání hotových řešení.

KRP-000-000-PV1-005

Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli.

Dítě zná cíl, ke kterému směřuje, zvažuje různé možnosti, jejich výhody i nevýhody. Vybírá to nejvhodnější řešení.

Rizika

- Omezování dítěte v rozhodování.
- Nezohledňování individuálních schopností a potřeb dítěte.

KRP-000-000-PV1-006

Tvořivě pracuje s informacemi.

Dítě hledá, porovnává a ověřuje informace. Sdílí je a diskutuje s ostatními, utváří si vlastní závěry. Prověřuje je na základě vlastní zkušenosti i prostřednictvím dalších zdrojů.

Rizika

- Nedostatek nebo nadbytek informací.
- Nedostatek příležitostí samostatně nacházet, zpracovávat a vyhodnocovat informace.

Klíčová kompetence kulturní (KKT)

KKT-000-000-PV1-004

Přijímá osobnostní, kulturní, náboženské a jazykové rozmanitosti ostatních.

Dítě se seznamuje s jedinečností dětí a dospělých ve svém okolí. Přirozeně přijímá jejich tělesné, kulturní jazykové i jiné odlišnosti. Spolupracuje se všemi dětmi bez rozdílu. Snaží se dorozumět různými způsoby. Pomáhá nově příchozímu osvojit si pravidla, je chápající a respektující. Rozmanitost dětí ve třídě a činnosti, které umožňují zapojení všech, jsou pro dítě obohacující.

Rizika

- Xenofobní přístup k jedincům z jiného prostředí.

Klíčová kompetence digitální (KDI)

KDI-000-000-PV1-003

Uplatňuje inforatické myšlení, pracuje s algoritmy.

Dítě systematicky posuzuje různá řešení, volí to nejvhodnější pro danou situaci. Plánuje a řídí svoje činnosti. Rozpozná podstatné od nepodstatného pro řešení problémů nebo situace. Vybírá, které aspekty problému jsou podstatné pro jeho řešení. Získává, zaznamenává, uspořádává, strukturuje data a informace, předává je druhým. Využívá instrukce vedoucí k cíli. Určuje a dodržuje pořadí jednotlivých kroků. Orientuje se ve čtvercové síti.

Rizika

- Nedostatek příležitostí k rozvoji inforatického myšlení.

Dítě a jeho tělo (DJT)

Tělo, smysly a biologické potřeby (TSB)

DJT-TSB-000-PV1-004

Naplňuje své biologické potřeby.

Respektující přístup a vstřícnost k individuálním potřebám dětí je základním předpokladem pro to, aby se děti cítily v mateřské škole bezpečně a příjemně. Je také podmínkou pro rozvoj samostatnosti a sebevědomého chování dítěte.

- Vedeme děti k uvědomění si jejich biologických potřeb.
- Vytváříme podmínky pro vyjádření pocitů a biologických potřeb dětí (hlad, žízeň, chlad, horko).
- Podporujeme děti, aby vhodnou formou vzhledem k situaci sdělovaly své biologické potřeby bez obav a studu.
- Prostřednictvím běžných situací i formou námětových her podporujeme toleranci dětí k projevům biologických potřeb ostatních (únava mladších dětí ve skupině).

Pohyb, hrubá a jemná motorika (PHJ)

DJT-PHJ-000-PV1-001

Zvládá základní pohybové dovednosti.

Pohybové dovednosti jsou základem veškerých aktivit v životě člověka (pracovních, odpočinkových, zájmových). Zdokonalování pohybových dovedností je závislé na možnostech jejich provádění. Proto dětem vytváříme příznivé podmínky a poskytujeme jim prostor, čas a pomůcky pro pohybové činnosti. Podporujeme přirozený pohyb dětí, který rozvíjí tělesnou zdatnost a obratnost, zdokonaluje hrubou a

jemnou motoriku, orientaci v čase a prostoru. Využíváme různé formy her a pohybových činností pro posilování osobnostních vlastností a postojů i prosociálního chování dětí.

- Podporujeme děti v přirozeném pohybu především při pobytu venku.
- Nabízíme pohybové činnosti rozvíjející nelokomoční, lokomoční a manipulativní dovednosti (chůze, běh, skákání, lezení, plazení, šplhání, házení, chytání, kopání, cvrnkání).
- Prostřednictvím her a cvičení umožňujeme dětem zaujímat různé polohy a tvořivě je měnit. Zařazujeme také hry rozvíjející rovnovážné polohy.
- Podporujeme děti v kooperativních pohybových činnostech.
- Volíme různorodé aktivity, aby byla zachována všestrannost a komplexnost pohybu dětí, minimalizujeme tak brzké jednostranné sportovní zatížení.
- Vytváříme příležitosti k postupnému ovládnutí sportovních dovedností (základy sportovních her, atletiky, gymnastiky).
- Nabízíme různé pomůcky k pohybu (odrážedla, tříkolky, koloběžky).

DJT-PHJ-000-PV1-002

Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost.

Hra a přirozený pohyb v různorodém prostředí pomáhají efektivně rozvíjet pohybové schopnosti a dovednosti dětí. Cíleně nabízíme pohybové činnosti, které vedou k orientaci v prostoru, rozvoji obratnosti a flexibility, bezpečnému zvládnutí pohybu v terénu a dalšímu motorickému učení. Vytváříme příležitosti pro volný i organizovaný pohyb s důrazem na pohyb v přírodě a rozmanitém terénu.

- Nabízíme pestré, podnětné a bezpečné prostředí, vhodné pro volný pohyb dětí. Využíváme zahradu, hřiště, okolí školy a volnou přírodu.
- Podporujeme pohyb dětí v přírodním i uměle vytvořeném terénu (chůze a běh do kopce i z kopce, podlézání, přeskakování, klouzání, brodění, přelézání).
- Nabízíme dětem činnosti rozvíjející jejich obratnost (rovnovážná, rytmická a koordinační cvičení, hry podporující orientaci v prostoru).
- Vedeme děti k pohybu na nerovnostech i na různém povrchu (tráva, sníh, led, písek, kameny, voda).
- K pohybovým hrám využíváme různé pomůcky (herní prvky na zahradě, lana, boby, lopaty na sníh).

Praktický život (PZI)

DJT-PZI-000-PV1-002

Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami.

Připravujeme prostředí a pracovní prostory, které podněcují samostatnou činnost dítěte a umožňují i spolupracovat. Nabízíme skutečné a funkční nářadí, nástroje a pomůcky, které jsou ve vhodné velikosti pro děti předškolního věku. Domlouváme pravidla pro jejich postupné ovládnutí a bezpečné užívání. Volíme činnosti pozitivně ovlivňující vztah dětí k práci, k vědě, technice i životnímu prostředí.

- Podporujeme děti ve zkoušení různých pracovních a polytechnických činností (konstruování, montáž, demontáž, zatloukání hřebíků, smirkování, manipulace s různými typy uzávěrů, karabin a přípojek).
- Nabízíme materiály a pomůcky, které oslovují všechny smysly a nabízejí nové poznatky prostřednictvím praktických činností, vlastních vjemů a zkušeností.
- Nabízíme příležitosti k jednoduchým úklidovým pracím i k činnostem kultivujícím prostředí (úklid ateliéru, hrabání listí, aranžování květin, leštění zrcadel).

DJT-PZI-000-PV1-003

Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem.

Prostředí připravujeme tak, aby podporovalo samostatnost a nezávislost dětí. Dětem jsou všechny sebeobslužné pomůcky plně k dispozici. Motivujeme děti k převzetí vlastní aktivity při řešení různých situací. Iniciativu dětí cíleně oceňujeme, a tak podporujeme vnitřní zájem dítěte o rozvoj vlastní aktivní role.

- Jsme příkladem v řešení běžných denních situací (utírání rozlitého čaje, úklid svého stolu).
- Děti se podílejí na přípravě některých jídel (mazání, krájení, strouhání) a samostatně se stravují (dbáme na správný úchop lžice, vidličky a nože).
- Děti si připravují místo ke stolování (prostřou si, nalijí si nápoj, skládají ubrousky, přinesou si židli).
- Děti se samostatně starají o čistotu svého zevnějšku (převléknou si polité tričko, zašpiněné kalhoty, očistí si boty).
- Děti využívají úklidové pomůcky a samostatně pečují o pořádek (zametou drobky, uklidí hračky).

Fyzická zdatnost (FZD)

DJT-FZD-000-PV1-002

Překonává fyzické překážky.

Schopnost překonávat fyzické překážky podporuje sebevědomí dítěte. Vyrovnat se s vnějšími vlivy, překonat nepříjemné pocity a překážky souvisí s psychickou zdatností dětí. Nabízíme dětem hry a činnosti, které jim umožňují koordinovat lokomoci a udržovat stabilitu. Podporujeme spontánní všestranný pohyb dětí.

- Pro pohyb využíváme přírodní prostředí (hry v lese, běh mezi stromy, lezení přes kameny).
- Připravujeme ve vnitřním i venkovním prostředí nabídku pohybových činností, která umožňuje dětem překonávat různé překážky.
- Podporujeme děti ve vlastním vytváření překážkových drah, nabízíme jim rozmanité nářadí, náčiní a jiné pomůcky.
- Vedeme děti k vzájemné pomoci při přípravě i v průběhu pohybových činností.

Ochrana zdraví (OZD)

DJT-OZD-000-PV1-003

Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky.

Pro bezpečné chování dětí jsou základním předpokladem srozumitelná a domluvená pravidla, na jejichž tvorbě se děti podílejí. Při činnostech používáme vhodné ochranné pomůcky a jsme dětem příkladem. Vedeme je také k ochraně svého fyzického soukromí a vnímání integrity, hodnoty a jedinečnosti jejich těla.

- Vedeme děti k přiměřenému a bezpečnému chování (vhodná obuv při výletu do přírody, opatrnost při manipulaci s nožem, horkými nápoji).
- Seznamujeme děti s možnými riziky při pohybu, sportu, praktických i pracovních činnostech a diskutujeme s nimi o způsobech prevence úrazů.
- Zdůvodňujeme společně s dětmi používání ochranných pomůcek (přilba a chrániče při bruslení, pracovní rukavice a ochranné brýle při řezání dřeva), chráníme i své smysly (ochrana očí před vířícím se prachem, pískem, slunečním jasem, ochrana sluchu při nadměrném hluku, ochrana dýchací soustavy rouškou před nemocemi).
- Diskutujeme s dětmi o ochraně jejich fyzického soukromí a rozdílech v různých situacích (intimní péče o tělo v soukromí rodiny, v prostředí mateřské školy a vhodné chování na veřejnosti).

Dítě a jeho psychika (DJP)

Sebepojetí, autonomie a emoce (SEA)

DJP-SAE-000-PV1-001

Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých a je aktivní i bez jejich opory.

Postupné osamostatnění dítěte je základní podmínkou rozvoje autonomní osobnosti a připravenosti dítěte na vstup do základního vzdělávání. Respektujeme individuální specifika dítěte v rychlosti a rozsahu osamostatňování. Učitel je klíčovým aktérem v podpoře pocitu pohody dítěte v mateřské škole. Podporujeme osamostatnění tím, že nabízíme dítěti otevřený vztah s učitelem/učitelkou jako bezpečný most do dětského společenství a k získání autonomní role dítěte ve skupině. Pozitivně s dětmi ve skupině reflektujeme, pokud se jim podaří odloučit od rodičů na kratší i delší časový úsek. Cíleně oceňujeme schopnost být delší dobu bez přítomnosti rodičů. Posilujeme tak sebevědomí a emocionální samostatnost dítěte.

- Sledujeme, jak dítě zvládá odloučení od rodičů v průběhu docházky do mateřské školy. Průběh osamostatňování zaznamenáváme jako součást dokumentace dítěte.
- Nabízíme činnosti podporující aktivní roli dítěte ve dvojici, malé či větší skupině, ve třídě, kdy dítě samo přebírá určitou roli v kooperativní hře, ve skupinové činnosti; reaguje na otevřenou nabídku realizovat konkrétní činnost či úkol.
- Cíleně nabízíme dítěti možnost předat vzkaz, předmět, informaci jiné skupině dětí ve třídě, učitelce ze sousední třídy, nebo nepedagogickému personálu a sledujeme, jak dítě činnost zvládne.
- Nabízíme dopolední či celodenní akce a výlety mimo areál školy a umožňujeme tak dětem se osamostatňovat a aktivně vstupovat do dětského společenství.
- Vícedenní akce umožňuje dětem získat zkušenost s osamostatněním se od rodiny a zvládnout delší odloučení.

DJP-SAE-000-PV1-004

Navazuje a rozvíjí citové vazby.

Schopnost navazovat a rozvíjet zdravé citované vazby je klíčová pro budoucí život dítěte. Vytváříme příležitosti pro setkávání dítěte s jiným dítětem, setkávání dítěte s dětmi z jiných skupin i tříd. Tím rozšiřujeme jejich možnosti navazovat kamarádké vztahy a citové vazby. V sociální interakci se děti učí překonávat stud, strach, nejistotu a další emocionální bariéry způsobené různými příčinami. Iniciujeme běžný kontakt dětí s dalšími dospělými v mateřské škole.

- Připravujeme situace, kdy dítě vstoupí přirozeně do nových kontaktů s dětmi. Vytváříme příležitost k interakci dětí, které spolu běžně nemají bližší kontakt.
- Umožníme kontakt dětem z různých skupin v době volné hry otevřením tříd ve stejném patře, speciálními programy pro blízké třídy, cíleným setkáváním v prostoru zahrady.

- Vědomě pracujeme s programem dětí věkově homogenních a heterogenních tříd tak, abychom využili přínosy a také kompenzovali rizika obou uspořádání.
- Iniciujeme kontakt s dalšími generacemi a skupinami osob.
- Nabízíme činnosti a provázíme dítě situacemi, kde se může samo zachovat empaticky.

Myšlenkové operace a procesy (MOP)

DJP-MOP-000-PV1-004

Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat.

Využíváme a navozujeme situace, kdy lze posoudit reálnost jevů i vlastností, a tím lépe porozumět světu a dění v něm. Vedeme děti k posouzení jisté míry pravděpodobnosti na jednoduchých příkladech. Tak vytváříme základ pro vnímání pravděpodobnosti jevů. Je velmi cenné se věnovat i zdůvodnění, a tím u dětí budovat základy argumentace. Jde o příležitosti k rozvíjení a posílení kauzálního a kritického myšlení.

- Využíváme situací ze života dětí, které dobře znají. Umožňujeme jim posuzovat, zda některá situace může/nemůže nastat, případně s jakou mírou jistoty (Budeme mít dnes rajskou omáčku, když byla k obědu včera?).
- V různých situacích uvažujeme o míře jistoty, s jakou můžeme tvrzení vyjádřit (v případě předpovědi počasí si zcela jistí být nemůžeme).
- Vycházíme i ze situací, které mohou děti rozhodnout jednoznačně. Posouzení míry jistoty jevu záleží na zkušenostech a znalostech dětí (Bude zítra pondělí, když je dnes středa?).

DJP-MOP-000-PV1-006

Pracuje s jednou i s více podmínkami v zadání.

Ve spontánních činnostech, nepřímo řízených i řízených, se objevují takové, ve kterých děti pracují s jednou či více podmínkami. Tyto podmínky mívají podobu mluveného slova, obrázku nebo gesta. Při komunikaci s dětmi je důležité si uvědomit, jak složitý/jednoduchý jazyk používáme, včetně toho, s jakým počtem podmínek pracujeme. Při vytváření společných pravidel pro život v dětském společenství si nejprve stanovíme podmínky, které považujeme pro dobré soužití za podstatné a následně z toho vyvozujeme pravidla.

- Nejprve se dítě učí splnit jednu podmínku, a to i ve svém jednání (před obědem si umyje ruce).
- Postupně pracujeme s více podmínkami (vezmi si na stolečku červený hrneček). Zařazujeme záměrně i podmínky negativní (vezmi si na stolečku hrneček, který není červený).
- Uklízíme hračky do přihrádek podle podmínek, které můžeme stanovit společně s dětmi nebo připravit schéma jako předlohu.

- Využíváme herních situací, kdy jsou podmínky zaznamenány symbolickým jazykem. Nabízíme didaktické pomůcky a hračky, které pracují s mřížkou, tabulkou, schémata a podmínkami.

DJP-MOP-000-PV1-009

Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře.

Nabízíme hry a činnosti, které dávají možnost pro uplatnění strategie. Při opakování konkrétní hry si dítě upevňuje pravidla a postupně se s nimi ztotožňuje. V tomto procesu učení je prostor pro vytváření herních strategií. Na základě zkušeností a analogie vedeme děti k předvídání situací. Jednání dítěte je dobrou příležitostí pro pozorování jeho pokroků. Naučí-li se dítě hrát pexeso s určitým druhem obrázků, analogicky bude umět hrát i jiné pexeso. Zásadní pro možnost vytváření strategií je individualizace při zvolení obtížnosti zadání.

- Po seznámení dětí s pravidly her si všímáme, jaké herní strategie volí. Pozorujeme, jak se mění volby strategií vzhledem k osobnosti dítěte, ale i typu hry (pohybové hry, deskové hry, kooperativní hry).
- Pozorujeme, zda děti při hře využívají analogii. Zda pracují výhradně se svojí zkušeností či využívají ve hře i poznatky ze hry ostatních dětí.
- Opakujeme zařazení her, čímž vytváříme dětem prostor pro práci s vlastní zkušeností. Všímáme si, zda děti opakují/neopakují chyby, zda modifikují použité strategie a jakým způsobem.

DJP-MOP-000-PV1-010

Ověří správnost řešení.

Ověřování správnosti řešení rozvíjí u dětí kritické myšlení i vhodnou práci s chybou. Při ověřování vlastního řešení se učí analyzovat a hodnotit vlastní práci. Případné nalezení chyb dává dětem příležitost učit se, jak chybu napravit. To je velmi významné jako podpora učení, samostatnosti a odpovědnosti. Umožňujeme dítěti ověřovat svá řešení pomocí manipulace, nejen odhadem. Podporujeme ověřování správnosti řešení ve skupinových činnostech, čímž rozvíjíme sociální a komunikační dovednosti dětí. Dáváme příležitost k vrstevnickému učení.

- Využíváme běžných situací, pozorujeme u dítěte schopnost ověřování správnosti řešení (při zapínání košile si dítě zkontroluje, že mu žádný knoflík ani dírka nepřebývá).
- Vedeme děti k odhadu a jeho následnému ověření pomocí manipulace.

- Při určování shodnosti rovinných útvarů je velmi účinné jejich shodnost ověřovat překrytím. V tomto případě je nutná manipulativní činnost, kdy dítě posoudí, že co se kryje, je shodné.

Představivost, fantazie, tvořivost (PFT)

DJP-PFT-000-PV1-001

Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií.

Schopnost využívat svou představivost, fantazii a tvořivě přistupovat k různým úkolům a situacím je důležitým předpokladem pro úspěch dítěte v učení i běžném životě. Vytváříme příležitosti a podněty, které budou stimulovat zájem dítěte o rozmanité způsoby vyjadřování představ (umělecké, literární, pohybové, polytechnické). Podněcujeme u dítěte zájem o zachycování skutečnosti ze svého okolí a vyjadřování svých vjemů pomocí různých technik i s využitím digitálních technologií. Vytváříme atmosféru podporující hluboké zaujetí dítěte pro činnost a podporujeme individuální vyjádření dítěte. Návazně na realizaci práce dětí (individuální i skupinové) podporujeme interpretaci a reflexi výstupu činnosti dítěte. Iniciujeme sdílení nad tvorbou mezi dětmi a oceňujeme individuální vyjádření dětí.

- Nabízíme dětem hudební, výtvarné, literární, pohybové a jiné podněty, při nichž mohou rozvíjet své představy o příslušných jevech a zpracovávat je podle své fantazie.
- Připravujeme pro děti rozmanité vyjadřovací prostředky tak, aby si mohly samy vybrat způsob svého vyjádření. Tím podporujeme vnitřní motivaci dítěte pro činnost a variabilitu realizace.
- Po realizaci činnosti s dětmi sdílíme průběh a výsledky jejich činnosti, hovoříme o jejich tvorbě a učíme děti naslouchat a vnímat rozmanité prožitky a pohledy druhých.
- Zaznamenáváme průběh i výsledky činností dětí pořizováním fotografií a videozáznamů, využíváme tyto výstupy pro reflexi, společné sdílení s dětmi i rodiči. Demonstrujeme tak dětem možnosti využití digitálních technologií. Dokumentování individuálních i skupinových činností nám umožňuje podporovat rozvoj sebehodnocení a reflektovat učení dítěte.

DJP-PFT-000-PV1-002

Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie.

Seberealizace dítěte, tedy vyjádření prostřednictvím vlastní fantazie, podporuje jeho učení a naplňuje jeho potřeby. Nenarušujeme tvořivý proces dítěte. Ve vhodných situacích podporujeme fantazii dítěte otevřenými otázkami, které stimulují další rozvoj fantazijních představ či činností. Vytváříme prostor pro sdílení výsledků činností dětí mezi sebou. Tím obohacujeme zkušenosti dětí a rozvíjíme jejich tvořivost. Připravujeme pro děti širokou paletu vyjadřovacích prostředků, materiálů a technik. Poskytujeme dětem podnětným prostředím otevřené příležitosti pro zkoumání materiálů, experimentování a tvorbu v návaznosti na jejich vnitřní potřebu vyjádření.

- Vytváříme vhodné podmínky a uspořádání prostoru, zajišťujeme dostatek času a vhodných podnětů pro rozvoj fantazie dětí.
- Podporujeme individuální aktivitu dítěte, ale také kooperativní činnost, kdy děti společně tvoří a komunikují spolu o svých nápadech.
- Oceňujeme, když dítě sdílí a vyjadřuje svou fantazii v různých oblastech. Jako hodnotu spatřujeme, že každé dítě je charakteristické jinou podobou fantazijních představ. Podporujeme takto individuální projev a tvořivost dítěte. Přínosem je originální vyjádření dítěte, protože v něm se odráží jeho fantazie a tvořivost.

Jazyk a řeč (JAR)

DJP-JAR-000-PV1-003

Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuluje věty.

Komunikace je jednou z nejdůležitějších lidských schopností. Podporou správného a srozumitelného vyjadřování odstraňujeme či minimalizujeme případné překážky ve vzdělávání a socializaci dítěte. Pestrou nabídkou a různými strategiemi podporujeme řeč dětí a komunikaci. Ve spolupráci s rodiči řešíme správnost jazykových dovedností dítěte.

- Vedeme děti k aktivnímu užívání všech slovních druhů ve správném tvaru, čase, slovosledu a významu.
- Poskytujeme dětem správný mluvní vzor.
- Povzbuzujeme děti k navazování řečových kontaktů a rozhovorů, k formulování otázek, námětů, názorů a vyjadřování smysluplných odpovědí.
- Podporujeme děti ve vyjadřování ve vhodně zformulovaných větách a souvětích.

DJP-JAR-000-PV1-008

Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí.

Pro akceptování slovních i obrazových instrukcí je nutné, aby se na ně dítě soustředilo a dostatečně jim porozumělo. Porozumění průběžně ověřujeme. Postupně zařazujeme i složitější instrukce z hlediska obsahu i struktury.

Nabízíme činnosti umožňující práci podle slovního, obrázkového i grafického návodu, ze zvukového i video záznamu:

- instrukce využíváme bezprostředně, ale i s časovou prodlevou,
- náročnost instrukcí stupňujeme v návaznosti na schopnosti dětí (po částech/vcelku, jednodušší/složitější struktura instrukcí a slovních formulací),
- slovní i obrazové instrukce zařazujeme i při kooperativních a skupinových činnostech, kdy děti instrukce analyzují a zpracovávají společně.

DJP-JAR-000-PV1-010

Rozliší český jazyk od jiných jazyků.

Děti připravujeme na život ve vícejazyčné společnosti. Využíváme přirozených situací, které přináší život dítěte i konkrétní dění v mateřské škole. Umožňujeme dítěti získat zkušenost s jazykovou rozmanitostí v naší společnosti a uvědomit si existenci jiných jazyků.

- Reflektujeme s dětmi situace, kdy poznávají, že lidé se dorozumívají různými jazyky, a že je možno se jim učit.
- Pokud máme ve třídě vícejazyčné děti, začleňujeme jejich jazyky do každodenních činností, spolupracujeme s jejich rodinami.
- Vícejazyčnost prezentujeme jako přínos pro dorozumívání ve společnosti.
- Využíváme příležitosti, kdy děti mohou postřehnout jednoduché popěvky či písně v jiném jazyce.

Předčtenářské dovednosti (PDO)

DJP-PDO-000-PV1-001

Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu.

Při výběru knih dětmi sehrává rozhodující úlohu podnětné prostředí, ve kterém mají k dispozici pestrou nabídku knih, vhodný prostor. Důležitý je i náš přístup ke knihám a ke čtení. Čtenářské koutky a knihovny jsou dětem vždy přístupné a podněcují pozitivní vztah ke knihám a časopisům. Knihy a další textové i obrazové materiály jsou dětem k dispozici ve vnitřním i venkovním prostředí.

- Vedeme děti k různému využívání knih osobním příkladem dle použití k pobavení, poučení, potěšení, ověření informací, či odpočinku.
- Nabízíme dětem rozmanité druhy knih a časopisů, materiály různých žánrů a typů.
- Společně s dětmi zařizujeme a vybavujeme klidné a pohodlné čtenářské koutky, kde jsou knihy či jiné materiály ve výšce očí dětí a otočené titulní stranou dopředu.
- Nabídku knih a časopisů obměňujeme v návaznosti na zájmy dětí, na tematické zaměření i ve spolupráci s rodinami dětí.
- Jsme dětem k dispozici při výběru knih a časopisů.

DJP-PDO-000-PV1-005

Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci.

Pro dobrou orientaci v běžném životě je užitečné dětem postupně ve vhodných situacích zprostředkovat porozumění jednoduchým symbolickým jazykům, piktogramům i znakům.

- Využíváme piktogramy pro vytvoření schématu (záznam počasí, program dne).
- Zaměříme pozornost na symboly, piktogramy a znaky v okolí školy.
- Nabízíme dětem a podle potřeb s nimi vytváříme nové piktogramy. Odhadujeme jejich význam a diskutujeme o něm.
- Při pobytu venku využíváme k označení místa nebo směru různé typy šipek a další dohodnuté znaky.

Předmatické představy (PMP)

DJP-PMP-000-PV1-002

Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času.

Na příkladech ze života dětí i činností v mateřské škole vedeme děti k rozpoznávání a uspořádávání objektů podle různých posuzovaných vlastností. Zařazujeme chronologické uspořádání děje, pracovního postupu, denního cyklu. Soustředíme se i na rozfázování děje. Podporujeme rozvoj informatického myšlení.

- Sadu různě dlouhých pastelek dítě uspořádá podle velikosti nebo podle barevné škály s využitím vzoru.
- Děti uspořádají kartičky s fotografiemi nebo obrázky a skládají rozfázovaný děj (příběh, pohádku, píseň, vývoj motýla, růst hrášku, postup při skládání origamů).
- Společně s dětmi vyfotografujeme jednotlivé fáze děje (stavíme hrad, kreslíme obrázek, ukusujeme banán). Vytvořené fotografie využijeme pro rekonstrukci děje, který jsme s dětmi prožili.

DJP-PMP-000-PV1-005

Určí charakteristické vlastnosti geometrických objektů v reálném prostředí, rozliší rovinné a prostorové útvary.

Zaměřujeme se na rozlišení a popis vlastností objektů, který je základem pro objevování společných/odlišných znaků geometrických objektů. Respektujeme předmětné pojmy (střecha, věžička, měsíc, pyramida). Učitel důsledně odlišuje pojmenovávání prostorových objektů od názvů rovinných útvarů (3D objekt ze stavebnice není trojúhelník).

- Hledáme a popisujeme tvarově zajímavé vlastnosti objektů, se kterými se dítě běžně setkává v přírodě i v blízkém okolí (kláda, kámen, ulita, dlažba, tyč u dopravní značky).

- Komunikace mezi dětmi je pro identifikaci dominantních vlastností efektivní. Volíme a umožňujeme hry ve dvojici, kdy jeden druhému popisuje, který stavebnicový díl má využít.
- Prostřednictvím modelování zajistíme rozlišování prostoru a roviny (z vystřižených 2D částí sestavíme 3D objekt).

DJP-PMP-000-PV1-006

Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy.

Orientace v prostoru je pro dítě prvotní, nejprve dítě vztahuje vše vůči sobě a vlastnímu tělu. Orientaci v rovině zařazujeme postupně, nejprve na obrázku, na volné ploše, pak v mřížce a tabulce. Zařazujeme vzájemnou polohu dvou a více objektů v prostoru a v rovině podle obtížnosti (nad, pod, v, mezi, na, u, nahoře, dole, vedle). Relativní pojmy (vpravo od, vlevo od, před, za) je třeba vyhodnotit vzhledem k situaci (vůči čemu, komu, v jakém směru polohu popisujeme). Vyžadujeme i zdůvodnění, které mnohdy obhájí řešení dítěte, a můžeme tak předejít nedorozumění.

- Vycházíme z běžných situací nejbližšího okolí dítěte a podporujeme jeho orientaci ve třídě, šatně, zahradě a v okolí.
- Využíváme pobytu i mimo mateřskou školu, v blízkém okolí či na výletě. Při procházce do okolí se ptáme, kudy půjdeme, kam odbočíme, co vidíme za křižovatkou.
- Z důvodu bezpečnosti opakujeme, kterými směry se rozhlížíme při přecházení silnice.
- Při komunikaci využíváme slovních spojení určujících polohu (postav se vedle, sedni si mezi, polož knihu nahoru do police, lžící dej vpravo od talíře).
- Určení vzájemné polohy může být nejednoznačné a má více řešení. Citlivě vyhodnocujeme řešení dítěte v konkrétním případě (instrukci „postavte se před skluzavku“ lze vyhodnotit několika způsoby, neexistuje jedna možnost).
- Volíme slovní pokyny pro dokreslování, dolepování obrázků, zdobení 3D objektů (dortů, karnevalových čepic).

DJP-PMP-000-PV1-007

Sestavuje prostorové objekty podle předlohy.

Nabízíme předlohy podporující rozvoj zrakové a sluchové analýzy, vnímání vztahů a souvislostí, využívání zkušeností a zručnosti dítěte. Pracujeme s rovinnou předlohou 3D objektu (pohled na objekt z jedné strany, fotografie, kresba v perspektivě). Podporujeme tak čtení prostoru z roviny jako důležitou přípravu pro prostorové vidění.

- Předlohy pro stavbu prostorových objektů střídáme a citlivě gradujeme pro zajištění individualizace při konstrukčních činnostech.

- Předlohy mohou být zadané 3D vzorem, kdy dítě sestavuje stejnou nebo naopak odlišnou stavbu ze stejných dílků; obrázkem nebo fotografií (prostorový pohled nikoliv pouze nárys); schématem půdorysu pro stavbu kostkových staveb s vyznačením počtu kostek; zvukovou předlohou (ústně zadávané pokyny s podmínkami vztahů a souvislostí).

Dítě, ten druhý a společnost (DDS)

Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti (ASO)

DDS-ASO-000-PV1-004

Ovlivňuje směřování společné činnosti.

Vytváříme příležitosti, kdy děti spolurozhodují o činnostech či společném programu. Pozorujeme a podporujeme děti při kooperativních a spontánních činnostech. Podporujeme zájem dítěte účastnit se rozhodování o společných činnostech. Vedeme děti k odpovědnosti za svá rozhodnutí v rámci rozhodovacího procesu ve skupině a třídě.

- Nabízíme prosociální činnosti, v nichž se děti učí společně realizovat aktivitu a samostatně upravovat její směřování i průběh.
- Vytváříme příležitosti pro aktivní zapojení dětí do plánování programu třídy (hlasování, formulace preferencí dětí k programu, volba tématu pro komunitní odpoledne s rodiči, vybírání pohybových her, volba materiálů).
- Vedeme děti k převzetí odpovědnosti za rozhodnutí a realizaci dohodnutých činností.

DDS-ASO-000-PV1-005

Navazuje a udržuje dětská přátelství.

Vytváříme příležitosti pro poznání charakteristik kamarádství, přátelství a vzájemných vztahů. Umožňujeme dětem z různých skupin společná setkávání pro poznávání, vytváření a posilování vzájemných vztahů. Diskutujeme s dětmi o významu přátelství pro lidský život. Hovoříme o hranicích v přátelství, o bezpečných vztazích, důvěře i ochraně před nezdravými vztahy.

- Reflektujeme s dětmi různé podoby kamarádství, přátelství a soudržnosti a vzájemné pomoci lidí.

- Na příbězích s dětmi vyvozujeme charakteristiky různých podob vztahů ve společnosti. Využíváme příběhy s dětskými hrdiny, bajky, vhodnou filmovou tvorbu pro děti, divadlo.
- V návaznosti na fiktivní příběhy můžeme podporovat vztahy dětí ve třídě i jejich vztahy s vrstevníky v rodině i v blízkém okolí.
- Nabízíme prosociální činnosti vedoucí k prevenci rizikových vztahů s vrstevníky.

Základy etikety a morální hodnoty (ZEH)

DDS-ZEH-000-PV1-001

Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi.

Využíváme prožité i modelové situace, které jsou důležité v životě dítěte. Dětem tak přibližujeme způsoby zdvořilého chování a vhodné interakce mezi lidmi. Vytváříme příležitosti pro vyzkoušení a osvojení vzorců vhodného vystupování v kontaktu s dospělými i dětmi v různých sociálních rolích.

- Pokud je to možné, vzniklou situaci využijeme pro diskusi a reflexi chování dětí a dospělých s daném momentu. Není-li to možné, zaznamenáme situaci např. na fotografii či krátké video a vracíme se k ní s dětmi při vhodné chvíli.
- Vytváříme příležitosti pro to, aby si děti mohly osvojit vhodné komunikační prostředky a rozuměly tomu, že jazyk využíváme různě, podle toho, v jaké sociální roli se nachází mluvčí ve vztahu k posluchači.
- Navštěvujeme různá místa a prostředí, která vyžadují specifické chování.
- Podporujeme činnosti, v nichž si mohou děti vyzkoušet různé typy rolí a s tím spojené vzorce chování.

DDS-ZEH-000-PV1-004

Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých.

Hra má edukativní přínos pro děti, protože jim umožňuje rozvíjet celé spektrum dovedností. Patří k nim také osvojování, vytváření a dodržování pravidel. Předpokládáme, že pokud se naučí děti dodržovat pravidla her, spontánních i řízených činností, bude se to promítat i v dodržování pravidel v běžném životě. Při tvorbě pravidel spolupracujeme s dětmi, dbáme na jejich přiměřené množství, konkrétní a pozitivní formulaci, srozumitelnost a kontrolovatelnost. Učitel je dětem při dodržování pravidel příkladem, průběžně na konkrétní situaci ověřuje porozumění pravidlům, pozitivně hodnotí jejich dodržování.

- Pravidla formulujeme v podobě popisu očekávaného chování dětí.
- Pravidla je vhodné společně s dětmi graficky zpracovat tak, aby jim děti rozuměly.

- Každý školní rok vytváříme s dětmi pravidla znovu, postupně podle potřeby a tak, aby byla srozumitelná všem. V průběhu roku existující pravidla s dětmi revidujeme.
- V případě porušování pravidel hledáme spolu s dětmi příčiny jejich nedodržování a diskutujeme s nimi o následcích.

DDS-ZEH-000-PV1-005

Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou.

Iniciujeme činnosti, ve kterých děti zaujímají stanovisko, formulují a obhajují svůj názor, reflektují jej ve vztahu k druhým a navrhují jeho úpravy. Podporujeme děti v naslouchání druhému a řešení konfliktů prostřednictvím sdílení svých názorů, formulování potřeb a domluvy.

- Využíváme přirozeně vzniklé situace a iniciujeme momenty, ve kterých s dětmi diskutujeme o různých pohledech a variantách řešení.
- Vedeme děti k porozumění, že vždy existuje řada možností, z nichž vybíráme podle situace, názorů a potřeb všech zúčastněných.
- Vedeme děti k uvědomění, že dělat kompromis je užitečné. Je cestou k naplňování cílů a potřeb společenství i jednotlivců. Názor každého je důležitý bez rozdílu jeho pozice ve skupině, znevýhodnění nebo naopak jeho výsadního postavení.

Svět lidí a kultury (SLK)

DDS-SLK-000-PV1-001

Pojmenuje místo a zemi, ve které žije.

Podporujeme rozvoj povědomí dítěte o místě, kde žije. Napomáháme rozvoji kladného vztahu dítěte k obci, regionu a zemi.

- Objevujeme s dětmi okolí mateřské školy a pojmenováváme místa, kde se nacházíme, co vidíme v okolí.
- Pokud se přirozeně setkáme s mapami či orientačními tabulemi, využíváme je pro rozvoj představ dětí o jejich okolí a orientaci v něm. Využíváme vlastní mapy, plány a schémata krajiny při plánování a realizaci činností. Motivujeme děti k tvorbě vlastních map.
- Pozorujeme a dokumentujeme změny v našem regionu a místě.
- Navštěvujeme kulturní, přírodní i technické památky v okolí.
- Rozvíjíme povědomí dětí o České republice, státních symbolech a historii naší země.

DDS-SLK-000-PV1-003

Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou.

Vycházíme z rozmanitosti dětí a dospělých v naší třídě a mateřské škole. Reflektujeme ji s dětmi jako přirozenou charakteristiku v naší společnosti a zdroj pro náš rozvoj. Vyhledáváme příležitosti pro seznamování dětí s různými aspekty rozmanitostí lidí, rodin, generací, kultur, jazyků, zemí a tradic. Škola vytváří prostředí podporující respekt, porozumění a otevřenost vůči různorodosti každého jeho člena. Přirozeně vzniklé situace využíváme k tomu, abychom u dětí posilovali otevřený a respektující postoj k rozmanitosti.

- Všímáme si rozmanitostí, mluvíme s dětmi o jedinečnosti každého z nás.
- Využíváme knihy, pohádky a příběhy a vedeme děti k porovnávání s jejich osobní zkušeností.
- Mateřská škola se může zapojit do meziregionální i mezinárodní spolupráce škol. Tím dává dětem příležitost přímého kontaktu s jinými přístupy a zvyky, podněcuje k hledání společného i uvědomění si odlišností.
- Objevujeme spolu s dětmi naši rozmanitost, rozmanitost lidí ve společnosti v širším kontextu. Využíváme prožitkové a situační učení, spolupracujeme s rodinami dětí.

DDS-SLK-000-PV1-005

Sděluje informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu.

Diskutujeme s dětmi o tom, co jsou citlivé informace a komu je můžeme sdělit. Téma sdílení informací je důležité i v souvislosti s bezpečností ve virtuálním prostředí. Ve spolupráci s rodinou hovoříme o specifických využívání aplikací a sociálních sítí v předškolním věku, seznamujeme děti s možnými riziky.

- Vytváříme povědomí o významu soukromí. Uvádíme konkrétní příklady toho, co je vhodné sdílet s druhým a co ne.
- S dětmi si cíleně všímáme situací, které se týkají ochrany soukromí a bezpečí jednotlivých dětí, skupin i blízkých osob. Učíme je být všímaví k sobě navzájem a vytvářet sounáležitost mezi dětmi.
- Modelujeme situace nebo využíváme situační učení a dramatizaci ke zdůraznění významu soukromí.

Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování (ZKV)

DDS-ZKV-000-PV1-003

Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami.

Nabízíme příležitosti pro tvůrčí výtvarné činnosti, podporujeme experimentování s barvami, materiály, technikami a podněcujeme tak různé vyjadřovací možnosti dětí. Využíváme výtvarný projev dětí jako

komunikační prostředek. Aktivizujeme smyslovou citlivost, vnímání, myšlení, prožívání, představivost a fantazii. Hledáme estetické hodnoty v běžných životních situacích, přírodě, městech a obcích, v médiích.

- Nabízíme dětem činnosti s různými materiály a výtvarnými prostředky, rozvíjíme výtvarně technické dovednosti.
- Zařazujeme rozmanité výtvarné projekty, v nichž děti řeší výtvarné problémy.
- Rozvíjíme výtvarný jazyk, výrazové možnosti různých technik a postupů a vizuální gramotnost, tedy porozumění obrazovým informacím a jejich kritické vnímání.
- Využíváme různé formy a možnosti seznamování dětí s uměním.
- Ověřujeme komunikační účinky výtvarných děl svých vlastních, ostatních dětí a profesionálů. Vedeme reflektivní dialogy, interpretujeme, pěstujeme empatii a otevřenost.

Dítě a svět (DAS)

Poznávání světa a přírody (PSP)

DAS-PSP-000-PV1-004

Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi.

Nabízíme dětem badatelské a zážitkové činnosti, které podporují přirozený zájem o pozorování, zkoumání, hledání principu, vlastností a způsobu fungování věcí a jevů. Společně s dětmi hovoříme o procesu a výsledcích naší činnosti, pojmenováváme jevy a děje.

- Pravidelně sledujeme počasí, pojmenováváme jevy a proměny v přírodě, následně je zaznamenáváme a navzájem porovnáváme.
- Pozorujeme a popisujeme jevy a informace získané z prostředí či krajiny.
- Využíváme přírodní jevy a děje jako motivaci k aktivitám.
- Spolupracujeme s odborníky, zařazujeme vzdělávací programy.

DAS-PSP-000-PV1-005

Rozlišuje mezi světem přírody a techniky a vysvětlí jejich význam pro člověka a život na Zemi.

Volíme činnosti pozitivně ovlivňující vztah dětí k vědě, technice a životnímu prostředí. Podporujeme zájem dětí o poznávání přírody a světa techniky. Využíváme přirozené podněty, situace i osobní příklady dospělých. Postupně seznamujeme děti s možnostmi využití digitálních technologií, jejich účelem a přínosem.

- Pořádáme s dětmi výpravy do přírody.

- Zajišťujeme přímý kontakt s přírodou a rozlišujeme, co je dílem přírody a co výsledkem činnosti člověka.
- Seznamujeme děti se způsoby využití přírody člověkem.
- Porovnáváme práci našich předků s prací dnes, představujeme dětem řemesla.
- Využíváme návštěv muzeí, výstav, exkurzí k seznámení s významem techniky, spolupracujeme s různými odborníky. Dbáme na to, aby informace byly dětem předávány v přiměřené formě a vždy správně.
- Vybízíme děti, aby na informace reagovaly vyjádřením svého názoru s uplatněním vlastní zkušenosti. Pokud neznáme odpověď na otázku, hledáme ji společně s dětmi pomocí encyklopedií, digitálních technologií nebo odborníků.
- Připomínáme si významné události a svátky spojené s přírodou a technikou.
- Seznamujeme děti se smysluplným využitím technologií. Všímáme si využití techniky a přírodních zdrojů pro náš život, život v obci a okolí.

Životní prostředí a ochrana (ZPO)

DAS-ZPO-000-PV1-003

Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí.

Nabízíme činnosti přispívající k péči o životní prostředí a podporujeme porozumění jejich významu.

- Vedeme děti vlastním příkladem k citlivému přístupu k přírodě.
- Seznamujeme děti s činnostmi, které pozitivně ovlivňují životní prostředí a upozorňujeme na ty, které životnímu prostředí škodí. Na příkladech dětem ukazujeme důsledky necitlivého zásahu do přírody a naopak šetrné péče.
- Zjišťujeme, experimentujeme, měníme podmínky a pozorujeme, co životnímu prostředí škodí nebo prospívá.
- Zapojujeme děti, rodiče a komunitu do ekologicky zaměřených programů a výzev.

DAS-ZPO-000-PV1-006

Respektuje různé formy života.

Vedeme děti k poznávání rozmanitých forem života. Nabízíme činnosti umožňující respektující přístup, přispívající k péči o životní prostředí a podporujeme porozumění jejich významu.

- Pozorujeme živočichy a rostliny v jejich přirozeném prostředí.
- Vlastním příkladem ukazujeme dětem respekt ke všem formám života.

- Umožňujeme dětem být příkladem ostatním a s pomocí vrstevníků překonávat případné obavy z přírody a jejích dílčích součástí.
- Vysvětlujeme dětem smysluplnost existence každého tvora, vedeme je ke vnímání životního cyklu.

Bezpečné chování (BCH)

DAS-BCH-000-PV1-002

Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.

Vytváříme různé modelové situace, ve kterých se děti učí rozeznávat nebezpečí. Diskutujeme, jak je vhodné se v konkrétní situaci chovat a vyhnout se nebezpečí.

- Při setkání s nebezpečnou situací vlastním příkladem ukazujeme správné chování.
- Pohybujeme se s dětmi v různém prostředí a diskutujeme o tom, s jakým nebezpečím se mohou setkat a jak na ně reagovat.
- Zkoušíme s dětmi v modelových situacích jak se pohybovat, jak se nezranit, co nejíst, jak se neztratit, co dělat, když se ztratím.

DAS-BCH-000-PV1-003

Jedná bezpečně na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání.

Při pohybu mimo mateřskou školu učíme děti se chovat bezpečně. Nabízíme činnosti a modelové situace na téma dopravy a dopravních situací.

- Seznámíme děti s pravidly při pohybu na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání. Pozorujeme a oceňujeme bezpečné jednání.
- Diskutujeme s dětmi o ochranných prostředcích a společně vyhodnocujeme, proč a jaké ochranné prostředky používáme při přepravě a pohybu na komunikacích.
- Umožňujeme dětem pohyb na koloběžkách, odrážedlech a kolech a dbáme při tom na používání ochranných pomůcek.
- Cestujeme s dětmi hromadnou dopravou.
- Navštívíme dopravní hřiště, kde si děti prakticky vyzkouší samostatný a bezpečný pohyb na komunikacích.

6.5 Popis zpracování třídního vzdělávacího programu

Třídní vzdělávací program si tvoří učitelky na jednotlivých třídách. Vždy ho přizpůsobují konkrétnímu kolektivu a jeho možnostem. Třídní vzdělávací program vychází ze školního vzdělávacího programu. Integrované bloky jsou flexibilní.

6.6 Dílčí projekty a programy

Téma je doplňováno projekty a akcemi třídy nebo školy, jeho náplň a délku určuje zájem dětí. Témata na sebe navazují, mohou se prolínat a dle potřeby opakovat. Tak je možno využít zkušeností dětí, pojmout obsah z jiné stránky, v jiných souvislostech a rozvinout ho do hloubky. Činnosti jsou plánovány tak, aby bylo zastoupeno všech pět vzdělávacích oblastí.

7 Evaluace

7.1 Plán evaluace školního vzdělávacího programu MŠ

7.1.1 Cíl evaluace

Zajistit, že školní vzdělávací program:

- odpovídá potřebám dětí, rodičů i pedagogů,
- je v souladu s RVP PV,
- přispívá ke kvalitnímu předškolnímu vzdělávání,
- umožňuje systematické zlepšování pedagogické práce.

7.2 Oblasti evaluace

7.2.1 Konceptní rámec ŠVP

- Soulad s RVP PV
- Vize a cíle MŠ
- Priority a hodnoty školy

7.2.2 Organizace a podmínky vzdělávání

- Materiální a prostorové podmínky
- Organizace denního režimu
- Práce s dětmi se SVP (speciální vzdělávací potřeby)

7.2.3 Vzdělávací obsah a činnosti

- Přiměřenost témat věku dětí
- Rovnováha mezi řízenými a spontánními činnostmi
- Rozvoj klíčových kompetencí

7.2.4 Práce pedagogů

- Styl komunikace
- Využití pedagogické diagnostiky
- Sebereflexe a profesní růst

7.2.5 Spolupráce s rodinou a komunitou

- Informovanost rodičů o ŠVP
- Zapojení rodičů do dění školy
- Spolupráce s okolní komunitou

7.2.6 Výsledky vzdělávání

- Rozvoj dětí v jednotlivých oblastech
- Hodnocení pokroku dětí

7.2.7 Metody sběru dat

- Pozorování (běžného dne, aktivit, interakcí)
- Dotazníky (pro rodiče, pedagogy)
- Rozhovory (s pedagogy, vedením, rodiči)
- Analýza dokumentace (třídní vzdělávací programy, záznamy o dětech, sebehodnocení)
- Sebehodnocení pedagogů
- Společné reflexe týmu

Oblast	Hodnocené prvky
1. Koncepce a rámec školy	- Soulad ŠVP s RVP PV - Jasně formulované cíle a hodnoty MŠ

Oblast	Hodnocené prvky
	<ul style="list-style-type: none"> - Provázanost s každodenní praxí - Aktualizace a implementace ŠVP
2. Pedagogické vedení školy	<ul style="list-style-type: none"> - Způsob řízení a komunikace - Podpora profesního růstu pedagogů - Vytváření podmínek pro spolupráci týmu - Reflexe a rozvoj školní kultury
3. Kvalita pedagogického vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> - Organizace vzdělávacího procesu - Pestré formy a metody práce - Individualizace a podpora dětí - Kvalita interakcí učitel–dítě
4. Vzdělávací výsledky	<ul style="list-style-type: none"> - Pokroky v jednotlivých oblastech rozvoje (biologická, psychologická, sociálně-kulturní) - Sledování a vyhodnocování individuálního pokroku - Dokumentace výsledků
5. Podpora dětí při vzdělávání (rovné příležitosti)	<ul style="list-style-type: none"> - Podmínky pro děti se SVP nebo nadáním - Rovný přístup ke vzdělávání - Spolupráce s SPC, PPP a rodinou - Přístup k jazykové, kulturní a sociální diverzitě
6. Spolupráce s rodinou a komunitou	<ul style="list-style-type: none"> - Zapojení rodičů do vzdělávání - Otevřenost školy vůči komunitě - Kultura komunikace s rodinami

7.3 Časový harmonogram

Fáze	Časový rámec	Popis
Příprava evaluace	září	Stanovení kritérií, vytvoření nástrojů
Sběr dat	říjen – březen	Pozorování, dotazníky, rozhovory
Analýza dat	duben	Vyhodnocení výsledků
Zpracování zprávy	květen	Vytvoření evaluační zprávy
Závěrečná reflexe a návrh opatření	červen	Sdílení s týmem, aktualizace ŠVP

7.4 Vyhodnocení a opatření

- Výsledky evaluace budou prezentovány na pedagogické radě.
- Identifikované silné stránky a oblasti ke zlepšení budou zaneseny do plánu profesního rozvoje.
- Na základě evaluace budou upraveny části ŠVP i TVP (třídního vzdělávacího programu), případně organizace dne.

7.5 Zodpovědnosti

- **Ředitelka MŠ** – koordinace evaluace, zajištění zdrojů
- **Pedagogický tým** – sběr dat, sebereflexe, návrhy zlepšení
- **Zástupci rodičů** – poskytování zpětné vazby

7.6 Nástroje a přílohy

- Šablona pro pozorování dne ve třídě
- Sebereflexní list pedagoga
- Záznamový arch pro týmovou reflexi
- analýza
- porady, hospitace, rozhovory
- analýza dokumentace
- dotazníky

7.7 Výstupy evaluace

- **Evaluační zpráva** s analýzou silných a slabých stránek
- **Plán opatření** pro následující školní rok (úprava ŠVP, cílený profesní rozvoj)
- **Zpětná vazba rodičům** a spolupracujícím subjektům
- **Záznam o sebereflexi týmu**